

Cuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe

Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (TMTT) Nuashonraithe

Márta 2025

Imleabhar 1

Achoimre
Neamhtheicniúil

An Roinn Iompair
Department of Transport

Comhairle Cathach na Gaillimhe
Galway City Council

Comhairle Chontae na Gaillimhe
Galway County Council

ARUP

Tá na doiciméid seo a leanas sa Tuarascáil EIA:

- Imleabhar 1 – Achoimre Neamhtheicniúil - An Doiciméad seo
- Imleabhar 2 – Tuarascáil ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta (Príomhthéacs)
- Imleabhar 3 – Fíoracha
- Imleabhar 4 – Aguisíní

Clár Ábhar

1	Réamhrá	9	Measúnacht Timpeallachta an Tionscadail
2	Comhthéacs	9.1	Próiseas an MTT
3	Comhairliúchán	9.2	Daonra agus Sláinte an Duine
4	Beartas Pleanála	9.3	Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta
4.1	Eorpach	9.4	Sócmhainní Ábhartha Talmhaíochta
4.2	Náisiúnta	9.5	Cáilíocht an Aeir
4.3	Réigiúnach	9.6	Aeráid
4.4	Áitiúil	9.7	Torann agus Creathadh
5	Cuspóirí an Tionscadail	9.8	Tírdhreach agus Saincheisteanna Amhairc
6	An Gá atá le Réiteach Iompair	9.9	Oidhreacht Chultúrtha
6.1	Léargas Ginearálta	9.10	Ithreacha agus Geolaíocht
6.2	Riachtanais iompair na Gaillimhe a thuiscint	9.11	Hidrigeolaíocht
6.3	Straitéis Iompair na Gaillimhe (SIG)	9.12	Hidreolaíocht
6.4	An Réiteach Iompair a Fhorbairt	9.13	Bithéagsúlacht
7	Roghanna Malartacha	9.14	Dramhaíl
7.1	Srianta	9.15	Mórtionóiscí, Idirghaolmhaireachtaí, Idirghníomhaíochtaí agus Tionchair Charnacha
7.2	Feidhm CCNG an N6	9.16	Sceideal na dTiomantas Comhshaoil
7.3	Measúnacht ar Roghanna	10	Achoimre – An Réiteach agus na Buntáistí a bhaineann leis
7.4	Roghanna malartacha arna meas ag Ráschúrsa na Gaillimhe	11	Cad a Tharlóidh Anois?
8	An Tionscadal		
8.1	Cur síos ar an Tionscadal		
8.2	Cur síos ar an N6 GCRR atá beartaithe		
8.3	Feidhm TEN-T		
8.4	Gníomhaíochtaí Tógála		
8.5	Measúnú ar an Tionchar Trácht		

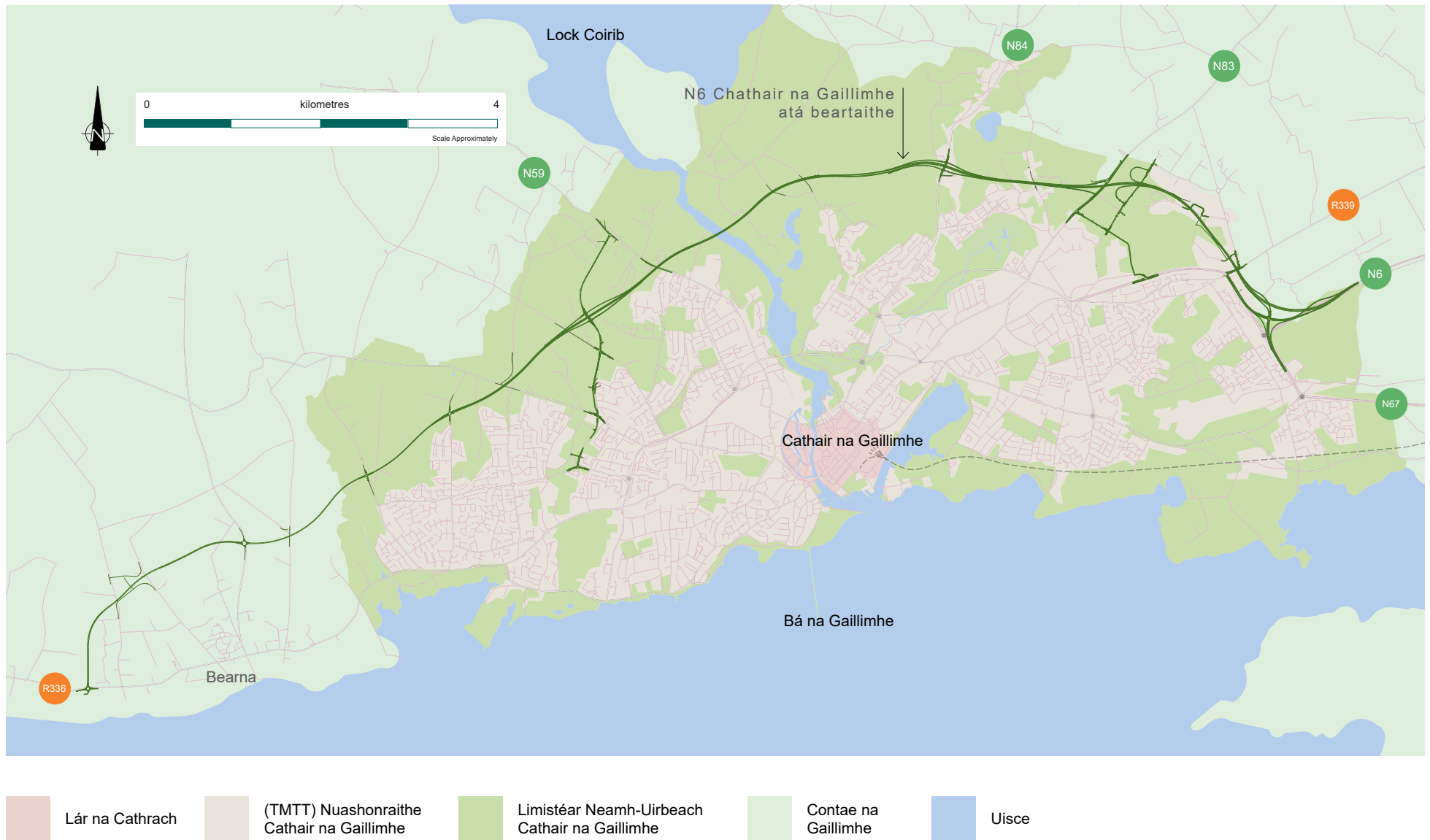

1

Réamhrá

Fíor NTS 01 - Scéimléaráid a léiríonn bealach Cuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe atá beartaithe

1. Réamhrá

Sheol Comhairle Chontae na Gaillimhe thar a ceann féin agus thar ceann Chomhairle Cathrach na Gaillimhe iarratas isteach ar cheadú faoi Alt 51 d'Acht na mBóithre 1993 (arna leasú) maidir le Cuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe (N6 GCRR) timpeall ar Chathair na Gaillimhe atá beartaithe chuig an mBord Pleanála (ABP) an 23 Deireadh Fómhair 2018. Áiríodh Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (TMTT 2018) inn Iarratas Alt 51, Tuarascáil Scagtha MC agus Ráiteas Tionchair Natura (NIS 2018) i measc doiciméadacht eile arna cur isteach chuig ABP an tráth sin. An tráth sin freisin, rinne Comhairle Chontae na Gaillimhe Scéim Bóthair Chosanta Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe 2018 agus Scéim Mhótarbhealaigh Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe 2018 a seoladh isteach chuig ABP freisin lena gceadú faoi Alt 49 d'Acht na mBóithre, 1993 (arna leasú).

An 4 Aibreán 2019, d'iarr ABP faisnéis bhreise i dtaca leis an N6 GCRR atá beartaithe maidir leis an iarratas ar fhormheas. Cuireadh Freagra mionsonraithe ar an iarratas seo ar fhaisnéis bhreise chuig ABP i Lúnasa 2019¹.

Cuireadh tús le héisteacht ó bhéal i bhFeabhra 2020 agus cuireadh críoch léi i Samhain 2020. Ullmhaíodh tuarascálacha forlíontacha éagsúla agus cuireadh faisnéis ar fáil le linn na héisteachta ó bhéal, agus cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála iad².

Dheonaigh ABP formheas faoi Alt 51 d'Acht na mBóithre, 1993 (arna leasú) maidir leis an N6 GCRR atá beartaithe agus formheas faoi Alt 49 d'Acht na mBóithre, 1993 (arna leasú) maidir le Scéim Bóthair Chosanta Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe agus Scéim Mhótarbhealaigh Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe an 6 Nollaig 2021 (le coinníollacha agus mionathruithe)³.

Tugadh dúshlán san Ard-Chúirt ar na formheasa sin trí Athbhreithniú Breithiúnach agus thoiligh ABP d'ordú a chuir na formheasa sin ar neamhní ar fhorais theoranta agus tharchuir an Ard-Chúirt na hiarratais ar fhormheas an N6 GCRR beartaithe ar ais chuig ABP an 30 Eanáir 2023.

An 7 Nollaig 2023, d'iarr ABP faisnéis bhreise (RFI) (Tag.: ABP-318220-23⁴) ó Chomhairle Chontae na

Gaillimhe i dtaca leis an iarratas maidir le formheas an N6 GCRR atá beartaithe. Tá an t-ábhar uile a cuireadh faoi bhráid ABP mar fhreagairt ar an iarraidh seo ar fáil mar **Freagra IFB 2025**. Tá sé seo scoilte ina seacht gcuid mar seo a leanas:

- Cuid I – Tuarascáil Fhreagra IFB 2025 ina gcuirtear léargas ginearálta i láthair ar an ábhar freagra IFB 2025 uile
- Cuid II – Scéim Mótarbhealaigh 2018 Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe Nuashonraithe
- Cuid III – Scéim Bóthair Chosanta 2018 Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe Nuashonraithe
- Cuid IV – Oibleagáidí faoi Alt 15 den Acht um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin, 2015 (arna leasú), agus aighneachtaí maidir leis an bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024
- Cuid V – Impleachtaí an Phlean Forbartha nua do Chathair na Gaillimhe
- **Cuid VI – Tuarascáil Nuashonraithe ar an Measúnacht Tionchair Timpeallachta (TMTT)**
- Cuid VII – Soláthar Faisnéise Maidir le Tuarascáil Scagtha le Haghaidh Measúnacht Chuí agus Ráiteas Tionchair Natura Nuashonraithe

Sa doiciméad seo cuirtear achoimre neamhtheicniúil i láthair maidir le nuashonruithe ar Chuid VI den doiciméad TMTT nuashonraithe seo.

¹ <http://n6galwaycityringroad.ie/Response/>.

² <http://n6galwaycityringroad.ie/>

³ <https://www.pleanala.ie/en-ie/case/302848> agus <https://www.pleanala.ie/en-ie/case/302885>

⁴ Tugtar faoi deara gur nuashonraigh ABP na huimhreacha tagartha don iarratas in 2018, ABP-302848 agus ABP-302885 ó shin chuig HA07.318220 agus MA07.318217 faoi seach

1.1 Forbhreathnú ar an N6 GCRR atá beartaithe agus Sainmhíniú ar an Tionscadal

Cuimsítear san an N6 GCRR atá beartaithe thart ar 18 km de bhonneagar bóithre ó acomhal nua leis an R336 ar an taobh thiar de Bhearna chun ceangal leis an N6 atá ann soir ó Chathair na Gaillimhe ag Cúil Each, Cnoc Mhaoil Drise.

Tá bealach an N6 CCNG atá beartaithe léirithe ar **Fhíor NTS 01**.

Is éard a bheidh i gceist leis an mbóthar nua seo ná carrbhealach aonair ó R336 Bhóthar an Chósta go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín agus débhealach ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín chuig an gceangal thoir ag Cúil Each, Cnoc Mhaoil Drise.

Beidh an bóthar sin ina ‘bhóthar cosanta’⁵ ó Bhóthar an Chósta an R336 go dtí Acomhal Leitrí an N59 agus ina mhótarbhealach ón acomhal sin chuig an gceangal thoir ag Cúil Each. Chomh maith leis sin, cuimsítear san N6 GCRR atá beartaithe bóithre ceangail, taobh-

bhóithre, acomhail agus struchtúir lena mbaineann agus oibreacha áitiúla ar na líonraí tarchuir agus dailte leictreachais atá ann cheana.

Rinneadh próiseas um Measúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT) ar iarratas roimhe seo chuig an mBord Pleanála in 2006 do ‘Sheachbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe’ (GCOB) mar a bhí sé sainithe ag an am sin, ónár chinn an Bord Pleanála *“gur dearbhaíodh an gá atá le cuarbhothar Chathair na Gaillimhe a cheanglaíonn Príomhbhealach Náisiúnta an N6/M6 ag an gGarrán le R336 an bhóthair chósta réigiúnaigh ag an nBaile Nua mar chomhpháirt ríachtanach de líonra iompair straitéiseach cheantar na Gaillimhe”* (Cinneadh 07.ER.2056 ón mBord Pleanála). Ní bhfuarthas faomhadh ón mBord Pleanála ach i leith na coda thoir den scéim sin ach cuireadh dúshlán dlíthiúil ina choinne ina dhiaidh sin ar fhorais chomhshaoil a raibh sé de thoradh air nár cuireadh an scéim chun cinn. Ní bhfuarthas cead pleanála ón mBord Pleanála don chuid thiar den scéim seo mar gheall ar na tionchair fhéideartha ar an gcomhshaoil i limistéar Oidhreacht Nádurtha Phortaigh Mhaigh Cuilinn (NHA) (limistéar éiceolaíochta faoi chosaint náisiúnta) ag Tóin na Brocaí.

Agus tionscadal N6 GCRR atá beartaithe á fhorbairt, mar a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála in 2018, thuig GCC go raibh gá le gach rogha eile a bhreithniú. I ndiaidh an gá leis an tionscadal a dhearbhu, agus i ndiaidh breithniú go mion ar roghanna eile, forbraíodh an N6 GCRR atá beartaithe. Leis an bhformheas a thug an Bord Pleanála ina dhiaidh sin maidir leis an N6 GCRR atá beartaithe ar 6 Nollaig 2021, fágadh soláthar na stáblaí buana ag Ráschúrsa na Gaillimhe ar lár. Chun feidhm Ráschúrsa na Gaillimhe a chinntiú le linn

thógáil agus oibríocht an N6 GCRR atá beartaithe, tá sé ríachtanach stáblaí sealadacha agus buana araon (agus forbairt lena mbaineann) a thógáil ag an ráschúrsa. Chuige seo, rinne Iontaobhas Choiste Ráschúrsa na Gaillimhe iarratas ar cead pleanála maidir leis na stáblaí sealadacha agus buana sin agus an fhorbairt lena mbaineann, agus thug Comhairle Cathrach na Gaillimhe an cead pleanála an 2 Nollaig 2024.

Déanfar na stáblaí atá ann cheana féin sa ráschúrsa a scartáil mar chuid de thógáil an N6 GCRR atá beartaithe. Mar a leagtar amach sa cheadú (Tagairt 24/60279), ní chuirfear na stáblaí sealadacha agus buana i bhfeidhm ach amháin má cheadaítear an Bord Pleanála an N6 GCRR atá beartaithe agus má théann sé ar aghaidh. Dá bhrí sin, cé go bhfuil an N6 GCRR atá beartaithe, ábhar Iarratas Alt 51 ar leithligh ón gceann a bhaineann leis an bhforbairt beartaithe ag Ráschúrsa na Gaillimhe, tá sé idirnasctha agus cónasctha leis freisin.

Dá bhrí sin, is gá chun críocha Measúnachta Tionchair Timpeallachta (MTT) agus Measúnachta Cuí (MC) measúnú a dhéanamh ar an meascán den N6 GCRR atá beartaithe agus an fhorbairt atá beartaithe ag Ráschúrsa na Gaillimhe araon, dá dtagraítear chun críocha MTT agus MC mar an “Tionscadal” agus gur breithníodh agus gur measadh sa TMTT nuashonraithe seo agus i dTuarascáil Scagtha na Measúnachta Cuí agus an NIS nuashonraithe. Dá bhrí sin, tagraíonn an téarma Tionscadal, nuair a úsáidtear tríd síos an TMTT nuashonraithe seo é, don N6 GCRR atá beartaithe agus don fhorbairt atá beartaithe araon ag Ráschúrsa na Gaillimhe.

⁵ Tá an chosaint chéanna ag bóthar cosanta is atá ag mótarbhealach i gcomhthéacs rochtain dhíreach ar bith ó thalamh ar bith in aice leis, nó amach as go dtí an talamh sin. Tá cead ag coisithe agus rothaithe dul ar an mbóthar cosanta ach níl cead acu dul ar an mótarbhealach.

Sainítear an Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (TMTT) mar

“ráiteas ar na héifeachtaí, más ann dóibh, a bheadh ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe, má dhéantar é, ar an gcomhshaol. Tá sé ullmhaithe ag an bhforbróir chun eolas a thabhairt don phróiseas MTT”

An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) 2022

Tá an N6 GCRR atá beartaithe ina chuid de ‘Straitéis Iompair na Gaillimhe’ (SIG), agus tá sé sainaitheanta mar thionscadal laistigh di. D’ullmhaigh Comhairle Cathrach na Gaillimhe agus Comhairle Chontae na Gaillimhe Straitéis Iompair na Gaillimhe, i gcomhar leis an Udarás Náisiúnta Iompair (NTA). Tá Straitéis Iompair na Gaillimhe bunaithe ar mheasúnú chuimsitheach ar shaincheisteanna iompair atá le sárú ag Cathair na Gaillimhe agus ag an gceantar máguaird agus ar an ngá atá le réiteach iompair comhtháite inbhuanaithe a fhorbairt chun freastal ar éileamh taistil atá ann anois agus a bheidh ann amach anseo agus ar an tslí sin éascófar fás na Gaillimhe ar bhealach comhtháite, inbhuanaithe lena ndéanfar infheistíocht iompair a ailíniú le patrúin lonnaíochta, gluaiseachtaí taistil agus lena dtacófar le húsáid inbhuanaithe na talún.

Tá SIG á cur i bhfeidhm ag Comhairle Cathrach na Gaillimhe faoi láthair, ó thaobh na gcuspóirí beartais a bunaíodh agus seachadadh na dtionscadal iompair a aithníodh sa straitéis. Atreisiúnn Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 gurb é an SIG *“an plean iompair a bhfuil sé mar aidhm leis cur chuige níos inbhuanaithe a bhunú chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais iompair amach anseo agus atá mar bhuntaca le fás na cathrach sa todhchaí”*.

Sonraítear sa TMTT nuashonraithe na roghanna eile a breithníodh, breithniú agus measúnú ar na héifeachtaí/tionchair shuntasacha dhóchúla, chomh maith le bearta maolaithe chun drochéifeachtaí/drochthionchair shuntasacha a laghdú, agus measúnú ar thionchair iarmharacha. Tá an t-eolas ar fad sa TMTT arna bhforordú le forálacha ábhartha Acht na mBóithre, 1993 arna leasú, na Rialachán maidir le Bóithre, 1994 arna leasú, Airteagal 5 agus Iarscríbhinn IV de Threoir 2011/92/AE arna leasú le Treoir 2014/52/AE, agus

tugadh aird chuí do na treoirilínte agus do na nótaí comhairle agus iad sin á n-ullmhú.

Chuir Arup an TMTT nuashonraithe i dtoll a chéile thar ceann GCC agus sholáthair saineolaithe inniúla an measúnú agus an tuairisciú maidir le gach topaic shonrach. Tá na cáipéisí seo a leanas cuimsithe sa Tuarascáil MTT:

Imleabhar 1 – Achoimre Neamhtheicniúil

Imleabhar 2 – Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (Príomhthéacs)

Imleabhar 3 – Fíoracha

Imleabhar 4 – Aguisíní

Tá an cháipéis seo ina cuid d’Imleabhar 1 – Achoimre Neamh-Theicniúil. Déantar achoimre ann ar ábhair Imleabhair 2 go 4, ar cheart do léitheoirí ar spéis leo é féachaint air má theastaíonn tuilleadh eolais mhionsonraithe uathu maidir le gné ar bith den Tionscadal.

Sa bhreis air sin, tá measúnú sonrach déanta ar na tionchair fhéideartha ar láithreáin Natura 2000 ainmnithe (is iad sin limistéir faoi chosaint ar leith agus limistéir faoi chaomhnú speisialta atá ainmnithe lena gcosaint faoi Threoir AE maidir le Gnáthóga agus tugtar láithreáin Eorpacha orthu) sa Ráiteas Tionchair Natura (NIS) nuashonraithe, ab ionann é agus Cuid VII den Fhreagra IFB 2025 seo chuig an mBord Pleanála.

2

Comhthéacs

2. Comhthéacs

Breithníodh an gá atá le réiteach iompair i bhforbairt Straitéis Iompair na Gaillimhe ag an leibhéal réigiúnach ó thaobh a feidhme straitéisí, agus ag an leibhéal áitiúil araon maidir le réiteach iompair lánpháirtithe a sholáthar don chathair agus don cheantar máguaird.

Faoi mar a aithníodh i Tionscadal Éireann 2040, 'An Creat Náisiúnta Pleanála' (NPF), *"Ba í Gaillimh an ceantar uirbeach ba tapa forbairt le caoga bliain anuas agus tá sí ina príomhspreagthach d'Iarthar na hÉireann"*. Cathair de chodarsnachtaí is ea Cathair na Gaillimhe i gcomhthéacs a riachtanas forbartha fisiciúla agus iompair. Cé go bhfuil croílár dlúth ag Gaillimh ar féidir siúl thart air, lasmuigh de lár na cathair, d'fhorbair na bruachbhailte mar chomharbas limistéar cónaithe ísealdlúis atá meastha le limistéir fhostaíochta, agus mar thoradh air sin úsáideann tromlach na ndaoine carranna príobháideacha mar mhodh taistil.

⁶ Treoir 2011/92/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Nollaig 2011 maidir le measúnú ar na héifeachtaí atá ag tionscadail áirithe phoiblí agus phríobháideacha ar an gcomhshaol (códú).

⁷ Treoir 2014/52/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Aibreán 2014 lena leasaítear Treoir 2011/92/AE maidir le measúnú ar na héifeachtaí atá ag tionscadail áirithe phoiblí agus phríobháideacha ar an gcomhshaol

De réir mar atá Cathair na Gaillimhe agus an ceantar máguaird ag fás mar atá beartaithe, tá sé ríthábhachtach go ndéanfar forbairt na cathrach amach anseo mar an príomhionad eacnamaíoch in iarthar na hÉireann a chosaint agus go gcinnteofar go bhfuil an fhorbairt sin inbhuanaithe.

Ag an leibhéal réigiúnach, feictear an N6 CCNG atá beartaithe mar fhorbairt atá riachtanach ó thaobh bonnagar iompair ríthábhachtach, agus tríd an bpríomhbhealach náisiúnta a chur ar mhalairt slí, cuirfear an trácht a théann trí lár Chathair na Gaillimhe ar mhalairt slí, rud a fhágfaidh go mbeidh feidhm an athuair le cuid mhífheidhmiúil den líonra bóithre náisiúnta i dtéarmaí:

- Gníomhú mar Thairseach chuig Conamara agus Réigiún an Iarthair. Tá sé riachtanach go gcuirfí feabhas ar an **nascacht agus an inrochtaineacht chuig Cathair na Gaillimhe agus trí Chathair na Gaillimhe** mar chúnaimh leis an réigiún a athbheochan, a fheabhsú agus a fhorbairt san am atá le teacht
- Trí **naisc iompair dhea-fhorbartha** a sholáthar trí bhóithre, iarnród agus aer chuig Réigiún an Iarthair⁸, rud a chuireann ar chumas fiontar agus gheilleagar áitiúil an iarthair fás agus forbairt mar mhalairt inmharthana ar chonair an chósta thoir a mbaineann leas suntasach poiblí leis ar an leibhéal náisiúnta

⁸ Cuimsítear i Réigiún an Iarthair contaetha na Gaillimhe, Mhaigh Eo agus Ros Comáin.

At a local level, the GTS identified key challenges to be addressed for the city, as:

- *“An gá atá le Lár Chathair na Gaillimhe a aistriú ó shuíomh arbh iad na gnáth-shaintréithe inti brú tráchta agus méideanna suntasacha tráchta go ceann scribe rogha do dhaoine atá ina gcónaí ann, d’oibríthe agus do chuairteoirí araon;*
- *An gá atá leis an spleáchas ar thaisteal i gcarr príobháideach a laghdú;*
- *An gá atá le líonra iompair phoiblí a sheachadadh lena dtairgtear iontaofacht agus minicíochtaí agá turas ar leor iad chun meallacht na seirbhíse a uasmhéadú agus freastal ar éileamh*
- *An gá atá leis an líonra iompair phoiblí a chomhlánú le saoráidí comhlántacha amhail Páirceáil agus Taisteal chun leasa daoine a théann isteach sa chathair ó limistéir thuaithe máguaird;*
- *An gá atá le héascaíocht a dhéanamh do thaisteal straitéiseach trastíre, traschontae soir agus siar a bheidh ag triall ar an gcathair ar an líonra bóithre Náisiúnta agus Réigiúnacha gach dul i gcion ar fheidhmiúlacht na cathrach;*
- *An gá atá le feabhas a chur ar inrochtaineacht chuig agus trí limistéir chónaithe le haghaidh modhanna taistil inbhuanaithe chun feabhas a chur ar mheallacht na roghanna eile ar an gcarr príobháideach;*

- *An gá atá leis an nascacht de chos, rothaíocht agus iompar poiblí le mórshaoráidí fostaíochta agus oideachais a uasmhéadú;*
- *An gá atá le sreabhadh tráchta neamhriachtanach trí lár na cathrach a íoslaghdú;*
- *An gá atá le tionchar an bhrú tráchta ar Lár Chathair na Gaillimhe a íoslaghdú, chun go mbeidh an chathair ábalta fás ar mhodh inbhuanaithe; agus*
- *An gá atá le héifeachtacht agus athléimneacht a bhaint amach ar líonra iompair na Gaillimhe” (Straitéis Iompair na Gaillimhe).*

Trí fhéachaint le dul i ngleic leis na saincheistean sin, leis an straitéis iompair, ina n-ionchorpraítear an N6 GCRR atá beartaithe, beidh an chathair ábalta ‘análú’ arís. Léirítear sa samhaltú iompair nuashonraithe gur féidir le bearta eile in SIG tairbhí a thabhairt sa ghearrthearma. Ach léirítear sa samhaltú nuashonraithe a thugann uimhreacha tráchta nuashonraithe, sonraí daonáirimh agus an réamhaisnéis de réir NPF go bhfuil gá leis an N6 GCRR atá beartaithe chun oibríocht optamach a chumasú ar an líonra iompair iomlán, lena n-áirítear na córais iompair phoiblí. Tá an N6 GCRR atá beartaithe ag teastáil chun saincheistean iompair i nGaillimh a réiteach, rud atá riachtanach chun Gaillimh a chumasú le freastal ar na réamhaisnéisí daonra in SIG i bhfoirm dhlúth san fhadtearma.

**A community
driven by
mobility**

ected
region
y smarter
bility.

3

Comhairliúchán

3. Comhairliúchán

Ó 2014 i leith, rinneadh comhairliúchán fairsing trí sheisiúin eolais phoiblí agus plé le príomhpháirtithe leasmhara, comhlachtaí reachtúla ábhartha, úinéirí réadmhaoine, eagraíochtaí áitiúla agus soláthraithe fóntas/seirbhíse.

Leanadh leis an gcomhairliúchán sin le linn na héisteachta ó bhéal in 2020 agus moladh in 2023 é a chur leis an TMTT nuashonraithe seo. Rinneadh athbhreithniú ar na comhairliúcháin uile ar tugadh fúthu go dtí sin agus cuireadh san áireamh iad sa TMTT nuashonraithe seo.

Reáchtáladh os cionn 950 cruinniú le húinéirí maoine aonair, lena n-áirítear go leor cuairteanna baile, idir an fhoireann dearaidh agus úinéirí maoine agus chuidigh na comhairliúcháin sin le dearadh an Tionscadail agus leis an measúnacht tionchair timpeallachta.

Tionóladh ceithre sheisiún eolais phoiblí eile faoi mar a leanas:

- Comhairliúchán Poiblí Uimh. 1 mar chuid den Staidéar maidir le Sriannta i mí Iúil 2014 thar dhá lá
- Comhairliúchán Poiblí Uimh. 2 mar chuid den Fhorbairt Roghanna in Eanáir/Feabhra 2015 thar cheithre lá
- Taispeántas Poiblí Uimh. 3 den Rogha Bealaigh is Fearr a bhí ag Teach Chun Cinn do Chuarbhóthar Chathair na Gaillimhe an N6 i mí na Bealtaine/an Mheithimh 2015 thar dhá lá. Bhí Straitéis Iompair na Gaillimhe ina cuid den chomhairliúchán sin chomh maith.
- Taispeántas Poiblí Uimh. 4 den Dearadh de Chuarbhóthar Chathair na Gaillimhe an N6 i mí na Samhna 2016

Leis na comhairliúcháin leis an bpobal neartaíodh na sriannta suntasacha atá ann lena gcuirtear srian ar

fhorbairt bóthair nua agus an gá le réiteach iompair ilchórasa comhtháite. Cé nach rabhtas ábalta cuid de na tionchair shuntasacha a sheachaint ar an drochuair, cuireadh roinnt tionchar dearfach sa dearadh mar thoradh ar an bpróiseas comhairliúcháin.

Rinneadh suíomh idirlín don tionscadal a chruthú agus a úsáid chun an pobal a choinneáil ar an eolas ag gach céim de réir mar a tháinig an Tionscadal chun cinn. Fuair na húinéirí talún uile a aithníodh mar úinéirí na dtailte a bhí le gabháil chun tógáil an N6 GCRR atá beartaithe a éascú comhfhreagras i scríbhinn i mí Dheireadh Fómhair 2016, mar aon le cóip den dearadh i dtaca lena gcuid réadmhaoine féin. Mar chuid den phróiseas comhairliúcháin deiridh, eisíodh cumarsáid i scríbhinn chuig gach úinéir maoine arís i mí na Bealtaine 2018 mar aon le cóip den dearadh deiridh i ndáil lena gcuid maoine agus míniúchán maidir leis na chéad chéimeanna eile. Eisíodh cumarsáid scríofa chuig gach úinéir réadmhaoine i Meán Fómhair 2019 maidir leis an IFB 2019, in 2020 maidir le dátaí tosaithe na héisteachta ó bhéal, i bhFeabhra 2022 maidir le formheas an Bhoird Pleanála i Nollaig 2021, agus arís in 2022 agus 2023 maidir le suirbhéanna comhshaoil breise a rinneadh le heolas a dhéanamh don TMTT nuashonraithe seo.

Chuathas i gcomhairliúchán chomh maith le comhlachtaí reachtúla ábhartha agus soláthraithe fóntas/seirbhíse lena n-áirítear an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, Iascaigh Intíre Éireann, Oifig na nOibreacha Poiblí, Líonraí BSL, BSL Idirnáisiúnta, Líonraí Gáis Éireann, Uisce Éireann agus soláthróirí seirbhíse eile, agus chuir an comhairliúchán sin bonn eolais faoi fhorbairt an deartha agus an TMTT nuashonraithe seo.

The background of the slide features a photograph of a stone archway in a historic setting. To the left, a person is partially visible, and a sign for 'Ard Ba' is mounted on the wall. The foreground shows a cobblestone path. A large teal shape, composed of several geometric sections, overlays the right side of the image, serving as a background for the title.

4

Beartas Pleanála

4. Beartas Pleanála

Rinneadh athbhreithniú ar an mbeartas pleanála straitéiseach agus reachtúil ábhartha maidir le húsáid talún agus ar an mbeartas iompair straitéiseach le haghaidh an TMTT nuashonraithe seo toisc go bhfuil a lán forbairtí déanta sa bheartas pleanála i ndiaidh an TMTT 2018, agus beartais nua ag teacht in ionad roinnt beartas a áiríodh sa TMTT 2018. Leagtar amach é sa chomhthéacs Eorpach, Náisiúnta, Réigiúnach agus Áitiúil.

4.1 Eorpach

Is príomhionstraim é beartas an ghréasáin thras-Eorpaigh iompair, beartas TEN-T, chun bonneagar iompair comhleanúnach, éifeachtúil, ilmhódach agus ardcháilíochta a phleanáil agus a fhorbairt ar fud an Aontais. I mí an Mheithimh 2024, rinneadh na rialacháin a leasú chun éifeacht a thabhairt do ghréasán mionathraithe tras-Eorpaigh iompair⁹ i ndiaidh Breatimeachta san Aontas Eorpach.

Tá an N6 GCRR atá beartaithe mar chuid den ghréasán cuimsitheach bóithre¹⁰ a thaispeántar i thuas agus is nasc straitéiseach é sa ghréasán bóithre i Réigiún an Iarthair. Comhlíonfaidh sé a fheidhm straitéiseach i gcomhréir le beartas iompair TEN-T an Aontais Eorpaigh, agus nasc straitéiseach le Cathair na Gaillimhe á chur ar fáil, chomh maith le naisc ar aghaidh leis an ngréasán bóithre náisiúnta agus réigiúnach lasmuigh de Chathair na Gaillimhe, i.e. N83, N84, N59 agus R336.

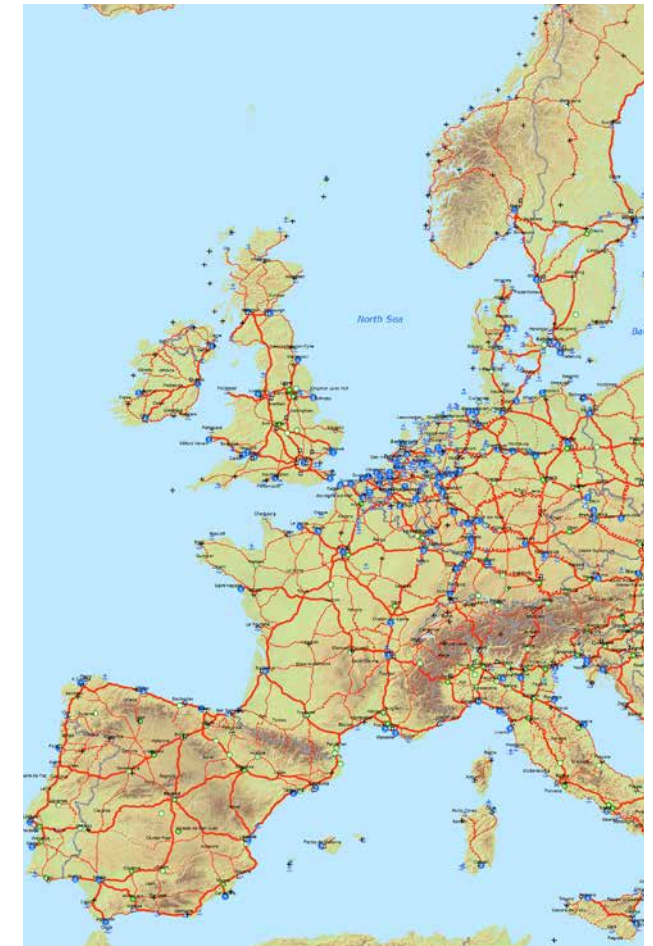
Is é is aidhm do Bheartas Iompair an Aontais comhtháthú sóisialta, eacnamaíoch agus críochach an Aontais a neartú agus rannchuidiú le limistéar

iompair Eorpach ilmhódach aonair a chruthú bunaithe ar shoghluaisteach atá éifeachtúil, sábháilte, athléimneach agus neamhdhíobhálach don chomhshaol. Ní hamháin go gcuireann tranglam isteach ar úsáideoirí bóithre; cuirtear a lán breosla agus táirgeachta amú leis freisin agus cosnaíonn sé níos mó ná 1% OTI do gheilleagar an AE. Aithníonn Coimisiún an AE freisin go dteastaíonn córas iompair ón Eoraip atá níos glaine agus nach bhfuil ag brath chomh mór ar ola trí fhorbairt i leith iompar ar bheagán carbóin agus níos éifeachtúla ó thaobh fuinnimh de, chomh maith le réitigh iompair idirmhódúla agus uirbeacha atá níos éifeachtúla a fhorbairt.

Tagann cuspóirí an N6 GCRR atá beartaithe le beartais an Aontais Eorpaigh maidir le hiompar ar tír toisc go n-áirítear leis na cuspóirí sin leithscaradh tráchta straitéisigh ó thrácht uirbeach, go gcinntíonn siad nascacht agus inrochtaineacht Réigiún an Iarthair ar mhargadh aonair na hEorpa, go n-éascaíonn siad cur i bhfeidhm beartas iompair inbhuanaithe maidir le timaistir ghairide agus ag an am céanna cuireann siad cinnteacht ar fáil maidir le ham turais ar gach modh iompair, lena n-áirítear taisteal gníomhach agus turais ar an iompar poiblí.

I gcúinsí ina bhfuil an N6 GCRR atá beartaithe mar chuid de ghréasán bóithre cuimsitheach TEN-T an AE in Éirinn, tá tábhacht straitéiseach ag baint leis, dá bhrí sin, i gcomhthéacs Eorpach, mar go mbeidh ról lárnach aige maidir le faoiseamh ó phlódú a sheachadadh, astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus comhtháthú eacnamaíoch a neartú.

Líonra Iompair Tras-Eorpach

⁹ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/infrastructure-and-investment/trans-european-transport-network-ten-t_en#:~:text=TEN%2DT%20Regulation,coherent%20quality%20throughout%20the%20EU.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html>

4.2 Náisiúnta

Ó 2018 i leith, tá an beartas pleanála ar an leibhéal náisiúnta tar éis teacht ina shraith lán-chomhtháite de dhoiciméid bheartais agus sásra cistiúcháin bainteach léi. Mar thoradh air sin, tá roinnt seandoiciméid bheartais foshuite anois i ndoiciméid nua agus tá siad sin leagtha amach sa nuashonrú seo.

4.2.1 Tionscadal Éire 2040

Beartas de chuid an rialtais is ea Tionscadal Éire 2040 ina gcomhcheanglaítear beartas pleanála agus beartas infheistíochta chun cur chuige comhordaithe agus comhtháite maidir le fás na hÉireann le haghaidh an 20 bliain amach romhainn a chinntiú.

“Tionscnamh beartais uileghabhálach an Rialtais is ea Tionscadal Éire 2040 chun tír níos fearr a dhéanamh d’Éirinn do gach uile dhuine againn, tír a léiríonn na rudaí is fearr fúinn agus na haidhmeanna atá againn.

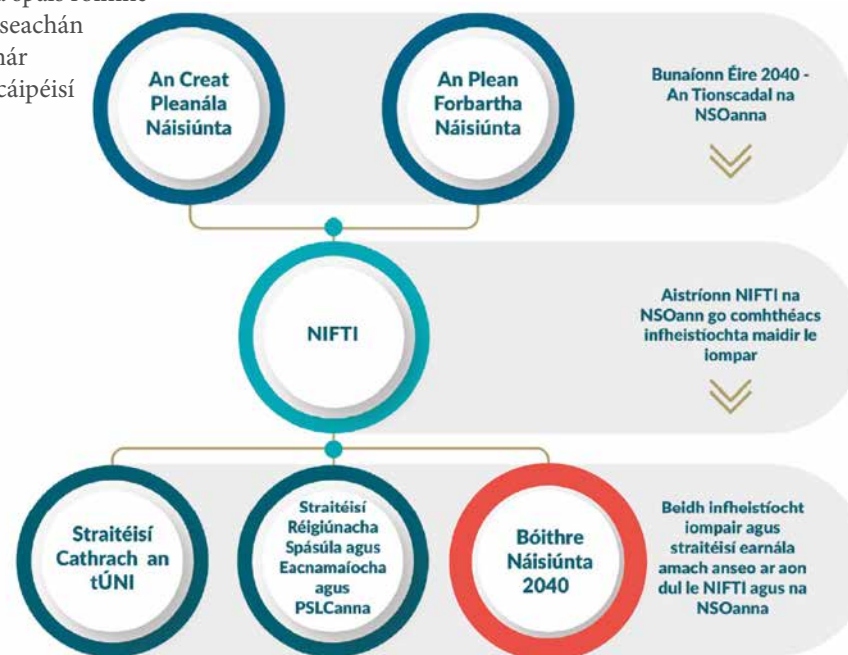
Cuirtear bonn eolais faoi Thionscadal Éire 2040 leis an gClár um Rialtas Comhpháirtíochta 2016, ina n-aithnítear go dtagann dul chun cinn eacnamaíoch agus sóisialta le chéile, chomh maith leis an gCreat Náisiúnta Pleanála go dtí 2040 agus leis an bPlean Forbartha Náisiúnta 2018-2027.

Is é is cuspóir le Tionscadal Éire 2040 bonneagar cuimsitheach sóisialta, eacnamaíoch agus cultúrtha a sholáthar dár ndaoine go léir chun go ndéanfaidh siad go maith, ionas gur féidir linn sochaí níos fearr a chruthú le chéile.” (Tionscadal Éire 2040)

Meastar go mbeidh aon mhilliún duine breise ina gcónaí in Éirinn faoi 2040 agus dhá thrian de mhilliún duine breise ag obair anseo. Ciallaíonn sé sin go mbeidh níos mó daoine ag taisteal chuig an obair, chuig an scoil agus chuig ollscoileanna, beidh níos mó foirgneamh ag teastáil chun freastal orthu agus beidh níos mó bonneagair de dhíth chun seirbhísí a chur ar fáil dóibh. Dá réir sin cuimsítear i dTionscadal Éire 2040 an Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) ina leagtar amach straitéis spáis d’Éirinn chun freastal ar an athrú suntasach seo ar an daonra ar mhodh inbhuanaithe agus cothromaithe agus an Plean Forbartha Náisiúnta (NDP) ina leagtar amach an clár infheistíochta chun é a sheachadadh. Féachtar sa straitéis chomhtháite sin atá curtha i láthair sa NPF agus sa NDP leis na deacrachtaí a sheachaint a raibh teip ar phleananna spáis roimhe seo mar thoradh orthu. Sa chomhfhoilseachán mar Thionscadal Éire 2040 féachtar lenár straitéis infheistíochta a ailíniú lenár gcáipéisí pleanála straitéisí.

Faigheann an Creat Náisiúnta Pleanála tacaíocht ón gclár infheistíochta bonneagair, an Plean Forbartha Náisiúnta. Go hachomair, tá infheistíocht bhonneagair an Stáit – an t-airgead – á treorú ag an bPlean agus leanann sé an Plean. (Tionscadal Éire 2040)

4.2.2 An Creat Pleanála Náisiúnta

Is ionann Creat Náisiúnta Pleanála (NPF) agus an cháipéis náisiúnta uileghabhálach maidir le beartas pleanála, a bhaineann go díreach le feidhmeanna pleanála na n-údarás réigiúnach agus pleanála, lena n-áirítear, An Bord Pleanála. Tagann sé in ionad na Straitéise Spáis Náisiúnta. Is é an Plean foriomlán lena dtreorófar pleananna níos mionsonraithe, lena n-áirítear straitéisí réigiúnacha agus pleananna forbartha cathrach agus contae.

Dírítear sa Chreat Náisiúnta Pleanála (NPF) ar dhlúthfhás, nascacht agus soghluaisteacht inbhuanaithe – a bhfuil gá leo ar fad chun geilleagar láidir a sheachadadh. Is é an cuspóir *“go mbeidh gach áit in Éirinn, tuaithe nó uirbeach, ábalta freastal go rathúil ar fhás agus ar athrú, trí aistriú a éascú i dtreo réigiúin agus chathracha eile na hÉireann seachas Baile Átha Cliath amháin, agus príomhról leanúnach Bhaile Átha Cliath á aithint.”* (NPF).

Tacaíonn An Creat Náisiúnta Pleanála le spriocanna uailmhianacha fáis ionas go dtiocfaidh fás 50% ar a laghad ar Ghaillimh go dtí 2040 ar bhealach dlúth, de réir aon toradh straitéiseach náisiúnta (NSO) as deich de chuid an Chreata Náisiúnta Pleanála, agus go mbeidh an chathair ina príomhspreagthach d'iarthar na hÉireann. Dírítear sa NPF ar fhás daonra go 2040 de 40,000-48,000 duine do Chathair na Gaillimhe agus don cheantar máguaird, chun daonra iomlán de dhaonra 120,000 san iomlán ar a laghad a bhaint amach. Aithnítear sa Chreat Náisiúnta Pleanála soláthar an N6 GCRR atá beartaithe mar riachtanach chun roinnt “phríomhchumasóirí fáis amach anseo” a sholáthar i nGaillimh trí thrácht a aistriú amach as na ceantair uirbeacha, rud a cheadóidh athdháileadh an spáis bóthair atá ann cheana chun soláthar barmhaith feabhsuithe bonneagair eile san iompar poiblí, sa rothaíocht agus sa siúl a éascú. Sainaithnítear chomh maith go mbaineann tábhacht náisiúnta leis maidir le hinrochtaineacht réigiúnach a threisiú, rud atá ina phríomh-NSO de chuid an Chreata Náisiúnta Pleanála.

4.2.3 An Plean Forbartha Náisiúnta 2021-2030

Rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú ar an gcéad PFN a chlúdaíonn an tréimhse 2018-2027 tríd an bPlean Forbartha Náisiúnta 2021-2030, a spreagfaidh dul chun cinn fadtéarmach eacnamaíoch, comhshaoil agus sóisialta na hÉireann ar fud gach cuid den tír sna deich mbliana amach romhainn. Leagtar amach sa PFN athbhreithnithe mórchlár infheistíochta caipitil poiblí de €165 billiún idir 2021 agus 2030 agus beidh €13bn le hinfheistiú in iompar sna chéad chúig bliana den Phlean Forbartha Náisiúnta.

Aithnítear sa NDP na tosaíochtaí straitéiseacha le haghaidh infheistíocht chaipitil phoiblí do gach earnáil. Agus amhlaidh á dhéanamh, tacóidh an NDP le forbairt níos cothromaithe a bhaint amach i réigiúin na hÉireann, chomh maith le príomhchathracha na hÉireann, Baile Átha Cliath, Corcaigh, Luimneach, Gaillimh agus Port Láirge, a bhfuil a rath féin lánach do rath na réigiúin sin.

Sainaithnítear an N6 GCRR atá beartaithe mar cheann de na mórthionscadail náisiúnta bonneagair sa NDP, mar aon leis na pleananna le haghaidh BusConnects agus athghiniúint Lár Chathair na Gaillimhe. Seachadfaidh BusConnects líonra de bhealaí ardfeidmíochta trasna na cathrach a fhreastalóidh ar phríomháiteanna is díol spéise i lár na cathrach chomh maith leis na príomhchinn scríbe ar fud na cathrach a nascadh.

4.2.4 An Creat Náisiúnta Infheistíochta um Iompar in Éirinn 2021

Is é an Creat Náisiúnta Infheistíochta um Iompar in Éirinn (NIFTI)¹¹ creat straitéiseach ardleibhéil na Roinne Iompair d'infheistíocht sa ghréasán iompair talún amach anseo. Is é cuspóir NIFTI tacú le seachadadh an NPF.

Chun infheistíocht sa todhchaí a sholáthar ar bhealach inbhuanaithe, cuireann NIFTI an réiteach is iomchuí chun cinn ar fhadhb nó ar dheis ar leith. Tá an N6 GCRR atá beartaithe ag teacht le gach ceann de cheithre Tosaíocht Infheistíochta NIFTI, go háirithe na tosaíochtaí sin a bhaineann le nascacht réigiúnach agus tuaithe a fheabhsú. Ina theannta sin, tá cuspóirí an Tionscadail ag teacht le bearta chun athrú soghluaisteachta inbhuanaithe a chur chun cinn agus a éascú trí bhonneagar taistil ghníomhaigh a chur san áireamh, trí fheabhsuithe ar iompar poiblí a chumasú trí aghaidh a thabhairt ar phlódú uirbeach agus trí bhearta bainistithe éilimh a chur chun feidhme¹², rud a thacaíonn le haistriú modhanna chuig modhanna inbhuanaithe agus, ar an gcaoi sin, rannchuidiú le dícharbónú.

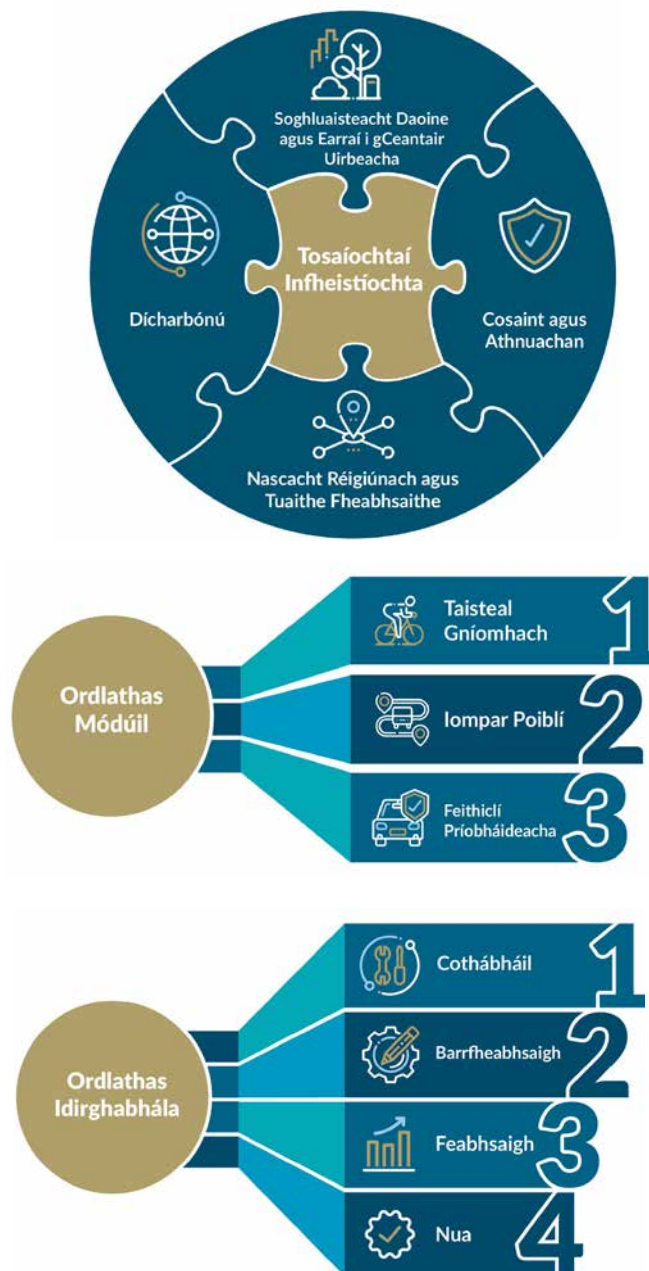
Féachann an N6 GCRR atá beartaithe le brú tráchta i gCathair na Gaillimhe agus a bruachbhailte a laghdú, go háirithe ag buaicuaireanta, lena chumasaítear an spás uirbeach a athscríobh chun modhanna siúil, rothaíochta agus gníomhacha a sheachadadh ar an mbealach is fearr is féidir.

Saináithnítear i dTosaíochtaí Infheistíochta NIFTI na cineálacha infheistíochtaí atá le déanamh agus cinnfear leis na hOrdlathais Modhanna agus Idirghabhála atá bunaithe ar phrionsabail an réiteach cuí ar fhadhb nó ar dheis ar leith.

¹¹ <https://www.gov.ie/en/publication/cfae6-national-investment-frame-work-for-transport-in-ireland-nifti/>

¹² Bearta arb é is aidhm leo tionchar a imirt ar phatrúin taistil agus iad a athrú agus úsáid níos éifeachtúla agus níos inbhuanaithe acmhainní iompair a spreagadh

¹³ Bonneagar Iompair Éireann, 2023. Bóithre Náisiúnta 2040. Ar fáil ag: https://www.tii.ie/news/press-releases/nr2040-final_report/

4.2.5 Bóithre Náisiúnta 2040

Is ionstraim bheartais bhreise é Bóithre Náisiúnta 2040 (NR2040)¹³ a glacadh ó foilsíodh TMTT 2018. Is é NR2040 straitéis Bhonneagar Iompair Éireann (“BIÉ”) chun cur ar chumas Thionscadal Éireann 2040 freagairt don bheartas náisiúnta atá ag athrú agus chun ailíniú leis an gCreat Náisiúnta Infheistíochta don Iompar in Éirinn (NIFTI) de chuid na Roinne Iompair.

Leagtar amach in NR2040 fis don “ghréasán Bóithre Náisiúnta a bheith ina chóras iompair inbhuanaithe atá ag athrú agus atá dírithe ar shábháilteacht, nuálaíocht, inrochtaineacht agus soghluaisteacht daoine, earraí agus seirbhísí”. Aithnítear sa straitéis na saincheistanna straitéiseacha fadtéarmacha do bhóithre náisiúnta, lena n-áirítear rannchuidiú leis an earnáil iompair sprioc aeráide na tíre a bhaint amach, laghdú 51% ar astaíochtaí GCT faoi 2030 (i gcomparáid le leibhéal 2018).

Chun an sprioc sin a bhaint amach, leagann NR2040 béim ar a thábhachtaí atá sé bearta taistil ghníomhaigh a éascú in éineacht le bonneagar bóithre nua. Maidir le Cuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe atá beartaithe, cumasaítear feabhsuithe ar gach modh taistil, siúil, rothaíochta agus iompair phoiblí, a thagann le cuspóirí NR2040 trí iarracht a dhéanamh brú tráchta a laghdú ar fud chonair an N6 atá beartaithe, rud a chruthaíonn rogha níos fearr modhanna do dhaoine.

Is tosaíocht eile de chuid NR2040 í sábháilteacht ar bhóithre toisc go leagann sí béim ar shábháilteacht ar bhóithre agus ar an ngá atá le bóithre nua agus bóithre atá ann cheana a dheardh agus a uasghrádú go dtí an leibhéal is airde sábháilteachta chun gníomhaíochtaí i Straitéis um Shábháilteacht ar Bhóithre an Údarais um Shábháilteacht ar Bhóithre 2021-2030 a chur i gcrích i dtreo sprioc fhadtéarmach Fís Nialais faoi

2050. Fíoraítear leis an N6 GCRR atá beartaithe na spriocanna sábháilteachta bóthair thuas trí iarracht a dhéanamh uasghrádú agus feabhsú a dhéanamh ar an mbóthar atá ann cheana féin a bhfuil fadhbanna suntasacha sábháilteachta aige.

4.2.6 Clár an Rialtais 2020 & Dréacht-Chlár an Rialtais 2025

Foilsíodh Clár an Rialtais 2020¹⁴ an 29 Deireadh Fómhair agus tá sé ábhartha don N6 GCRR atá beartaithe toisc go leagtar amach ann sraith gealltanais a bhaineann le bonneagar iompair a chothabháil agus a fheabhsú chun nascacht agus inrochtaineacht réigiúnach a fheabhsú, chun iompar poiblí a fheabhsú agus chun feabhsuithe sábháilteachta a mhaoiniú. Tá an N6 GCRR atá beartaithe ag teacht leis an gClár freisin a mhéid is gné rithábachtach é den bhonneagar iompair is gá chun dlúthfhorbairt uirbeach inbhuanaithe a sholáthar i gceann de na cúig chathair atá dírithe ar fhás.

4.2.7 Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024

Tacaíonn an Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024 reatha, arna fhorghrú ag an Rialtas ar 21 Bealtaine 2024, le Tionscadal Éireann 2040, ina leagtar amach na hinfeistíochtaí atá le déanamh chun fás daonra a spreagadh ar bhealach dlúth, nasctha agus inbhuanaithe. Agus amhlaidh á dhéanamh, tá sé mar aidhm ag CAP24 an bhearna astaíochtaí a dhúnadh agus an treochlár a chur ar fáil chun uailmhianta na hÉireann maidir le gníomhú ar son na haeráide a bhaint amach.

Dírítear ar an iompar in CAP24 mar earnáil a n-éilítear uirthi astaíochtaí a laghdú 50 faoin gcéad faoi 2030, i gcomparáid le leibhéal 2018. Tacaíonn CAP24 le beartais chun athrú ó bhonn a dhéanamh ar an gcaoi a dtaistealaíonn an tsochaí agus aithníonn sé bearta agus gníomhartha sonracha chun tacú leis an tsamhail **Seachain-Athraigh-Feabhsaigh**, atá ag teach le NIFTI. Is éard atá i gceist leis an gcur chuige sin an gá atá le taisteal a sheachaint nó a laghdú trí dhlúthfhás, trí dhlúthú agus trí phleanáil fheabhsaithe spásúil agus iompair agus aistriú chuig taisteal inbhuanaithe lena n-áirítear modhanna gníomhacha agus iompar poiblí i gcás ina bhfuil gá fós le taisteal. Is é an tríú gné den tsamhail éifeachtúlacht fuinnimh feithiclí a fheabhsú trí dhlús a chur le leictreáil an iompair de bhóthar trí úsáid a bhaint as feithiclí leictreacha agus astaíochtaí ísle agus trí na rátaí méadaitheacha de chumaisc bithbhreosla.

Tacaíonn an N6 GCRR atá beartaithe le prionsabail an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide sa mhéid is gur cuid rithábachtach é den bhonneagar iompair straitéiseach riachtanach a theastaíonn le hacmhainn chun freastal ar riachtanais tráchta Chathair na Gaillimhe agus an cheantair máguaird, rud a laghdaíonn scogaill agus plódú laistigh den chathair fiú agus aon mhéadú ar thrácht a ghintear de bharr na forbartha á thabhairt san áireamh.

Is rud dearfach é gach aistriú modha a dhéantar, is cuma cé chomh beag is atá siad, ón bhfeithicil phríobháideach go hionmpar poiblí nó siúl nó rothaíocht agus is athrú dearfach é i dtéarmaí spriocanna astaíochtaí. Dá bhrí sin, éascaíonn an N6 GCRR atá beartaithe cur i bhfeidhm Straitéis Iompair na Gaillimhe agus tacaíonn sé le prionsabail an Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide.

4.2.8 Beartais Náisiúnta Bhreise

Tacaítear a thuilleadh leis an gcur chuige agus straitéis 'chomhtháite' seo maidir le hiompar inbhuanaithe a sholáthar trí bheartais náisiúnta bhreise mar a leanas:

- An Beartas Náisiúnta um Shoghluaisteacht Inbhuanaithe 2022 agus an Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Shoghluaisteacht Inbhuanaithe (2022-2025)
- Treochlár um an Ionchuimsiú Sóisialta 2020 - 2025: Pleananna, Spriocanna, Gealltanais
- An tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre - Straitéis um Shábháilteacht ar Bhóithre 2021-2030

4.3 Réigiúnach

Tá rialachas réigiúnach agus forbairt réigiúnach riachtanach chun beartais réigiúnacha a shainathint agus chun beartais agus tionscnaimh a chomhordú a thacaíonn le seachadadh agus cur chun feidhme beartais náisiúnta planála ar an scála áitiúil. Leagtar an cúram ar na trí Thionól Réigiúnacha chun planáil straitéiseach agus forbairt na réigiún a chomhordú, a chur chun cinn agus tacú leo. Áirítear ar Thionól Réigiúnach an Tuaiscirt agus an Iarthair comhairlí contae an Chabháin, Dhún na nGall, Liatroma, na Gaillimhe (na cathrach agus an chontae), Mhaigh Eo, Mhuineacháin, Ros Comáin agus Shligigh.

4.3.1 Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch an Tuaiscirt agus an Iarthair

Glacadh Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíochta an Tuaiscirt agus an Iarthair¹⁵ (NWRSES) 2020-2032 an 24 Eanáir 2020. Fís

¹⁴ Roinn an Taoisigh, 2020. Clár an Rialtais: Ár dTodhchaí le Chéile. Ar fáil ag: <https://www.gov.ie/ga/foilsuichan/4fdf6-clar-an-rialtas-ar-dtodhchai-le-cheile/>

Straitéiseach NWRSES í *‘ról tábhachtach a bheith aici in athrú an réigiúin seo chun áit bhríomhar, nasctha, nádúrtha, ionchuimsitheach agus chliste chun oibre agus cónaí inti a chruthú.’*

Leagtar béim sa Straitéis ar acmhainneacht Chonair Eacnamaíoch an Atlantaigh (AEC) conair eacnamaíoch a chruthú feadh chósta an iarthair chun an réigiún a fhás, nascacht chuig an réigiún agus laistigh de a fheabhsú agus geilleagar an réigiúin a neartú. Aithnítear léi go dteastaíonn ó Chathair agus Bhruachbhailte na Gaillimhe fás chun a bheith ina lárionad inrochtana scála le tacú leis an réigiún.

Aithnítear sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch feidhm straitéiseach den ghréasán bóithre náisiúnta mar chuid de ghréasán cuimsitheach TEN-T sa Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch agus liostaítear an N6 GCRR atá beartaithe mar *“thosaíocht infheistíochta iompair”*. *Aithnítear inti an SIG mar “sampla dea-chleachtais de chás ina bhfuil comhtháthú na pleanála iompair, spásúlachta agus eacnamaíoch le baint amach”*.

4.3.2 Plean Straitéiseach Limistéar Ceannchathartha (MASP) do Chathair agus Limistéar Cathrach na Gaillimhe

Is í Cathair na Gaillimhe an príomhionad fáis i Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair trína hainmniú mar Limistéar Cathrach sa NPE. Tá sé beartaithe ag MASP go bhfásfaidh Gaillimh le bheith ina lárionad uirbeach iomaíoch ar fud an domhain agus go gcomhlíonfaidh sí ról rithábachtach i bhforbairt Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair mar gheall ar a láithreach lárúil infheistíochta idirnáisiúnta agus dúchasach. Tacaíonn sé go sainráite le Straitéis Iompair na Gaillimhe (SIG) agus Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe a

sheachadadh mar phríomhthionscadail bhonneagair iompair atá riachtanach chun freastal ar na héilimh iompair a bhaineann leis an bhfás réamh-mheasta i Limistéar Cathrach na Gaillimhe.

4.4 Áitiúil

Tá Comhairle Cathrach na Gaillimhe agus Comhairle Chontae na Gaillimhe araon tiomanta don iompar poiblí agus dá úsáid a dhianú chun fás a sheachadadh agus feabhas a chur ar an gcaighdeán maireachtála i nGaillimh. Tacaíonn Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 le N6 GCRR atá beartaithe mar chuid den SIG arb é sin an straitéis iompair fhoriomlán.

4.4.1 Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029

Leagann Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 béim ar a thábhachtaí atá sé úsáid talún agus iompar a ailíniú chun cathracha inbhuanaithe a chruthú agus an ról rithábachtach atá ag SIG chun cuidiú leis na huaillmhianta fáis sa Chroístraitéis a bhaint amach:

“Tacóidh cur i bhfeidhm na mbeart SIG le comhtháthú na tithíochta le hiompar, ag cothú patrún iompair inbhuanaithe. Tá an Chroí-Straitéis bunaithe ar an eolas ón SIG agus foráiltear do chur chuige comhordaithe maidir le hinfeistíocht agus seachadadh bonneagair riachtanach, seirbhísí agus áiseanna pobail.”

Aithnítear Straitéis Iompair na Gaillimhe mar phríomhghné a spreagfaidh athrú sa Straitéis Spásanna Poiblí. Féachann Straitéis Iompair na Gaillimhe leis an gcothromaíocht a cheartú i bhfabhar coisithe agus rothaithe thar thrácht feithiclí agus tá sé mar aidhm ag an Straitéis Spásanna Poiblí leas a bhaint as sin trí spásanna poiblí ar ardchaighdeán a chruthú.

4.4.2 Galway County Development Plan 2022-2028

I bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe “déantar cur chuige comhtháite a chur chun cinn maidir le talamhúsáid agus iompar agus tacaíonn sé le forbairt i mbailte, lonnaíochtaí agus sráidbhailte atá ann cheana féin de réir na Croístraitéise” agus tacaíonn sé le fás uirbeach dlúth, comhdhlúthú lonnaíochtaí atá ann cheana agus dlúthú trí láithreáin athfhorbraíochta a fhorbairt de réir an Chreata Náisiúnta Pleanála agus an NWRSES.

Rinne Comhairle Contae na Gaillimhe an Plean Straitéiseach Limistéar Ceannchathartha (MASP) le haghaidh na Gaillimhe agus is Imleabhar 2 den Phlean Forbartha Contae é. Tá feidhm lárnach ag MASP na Gaillimhe i bpleanáil chuí agus i bhforbairt inbhuanaithe réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair chun acmhainn a chinntiú chun freastal ar an bhfás suntasach daonra agus fostaíochta a bhfuiltear ag súil leis i dTionscadal Éireann 2040. Tacaítear ann freisin le seachadadh na mbeart sa SIG agus go sonrach an tionscadal N6 GCRR atá beartaithe mar thionscadal rithábachtach d’fhorbairt Limistéar Cathrach na Gaillimhe agus an réigiúin níos leithne amach anseo.

Féachtar i gCuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe le bonneagar riachtanach a sheachadadh do Réigiún an Iarthair agus tagann sé leis na cuspóirí atá leagtha amach sa bheartas pleanála náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil.

¹⁵ STRAITÉIS RÉIGIÚNACH SPÁSÚIL AGUS EACNAMAÍOCHTA 2020-2032 (nwra.ie)

5

Cuspóirí an Tionscadail

5. Cuspóirí an Tionscadail

Tá an tionscadal faoi chuimsiú na mbeartas agus na gcuspoirí pleanála ar an leibhéal Eorpach, náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil agus freagraíonn sí dóibh sin.

Is iad seo a leanas na cuspóirí sonracha tionscadail arna mbunú ag GCC agus ag an gComhairle Cathrach, agus i gcomhar le Bonneagar Iompair Éireann (TII):

Nasc riachtanach a chur ar fáil i líonra cuimsitheach iompair an Líonra Iompair Eorpaigh (TEN-T¹⁶) lena soláthrófar nascacht iarthar na hÉireann leis an margadh Eorpach aonair gan aon ghá dul tríd an gcathair

An bonneagar is gá chun tacú le fás eacnamaíoch na Gaillimhe agus Réigiún an Iarthair a sholáthar trí fheabhas a chur ar an nascacht le Tairseach na Gaillimhe agus mar sin tacú le feidhmíocht eacnamaíoch na Gaillimhe trí fhorbairt áitiúil, réigiúnach, náisiúnta agus idirnáisiúnta a spreagadh.

¹⁶ <http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html>

Sraith phleanáilte líonra bóithre, iarnróid, aeir agus uisce is ea iad na Líonraí Iompair Tras-Eorpaigh san Aontas Eorpach a bhfuil sé d'aidhm leo nascacht a chruthú idir réigiúin.

Glúthfhás a chumasú mar atá samhlaíthe ag an gCreat Náisiúnta Pleanála agus atá riachtanach chun ár gcuid spriocanna CAP24 a chomhlíonadh, trí thrácht straitéiseach a threorú as lár na cathrach, agus iompar poiblí á éascú ar an mbealach is fearr le haghaidh daonra i bhfad níos mó i limistéar dlúth atá níos lú

Tacú le haistriú i dtreo modhanna iompair atá neamhdhíobhálach don chomhshaol chun córas iompair agus soghluaisteachta inbhuanaithe a sholáthar i gCathair na Gaillimhe agus sa cheantar máguaird, trína mbeifear ábalta beartais iompair inbhuanaithe do chomaitéireacht níos gairide a chur chun feidhme

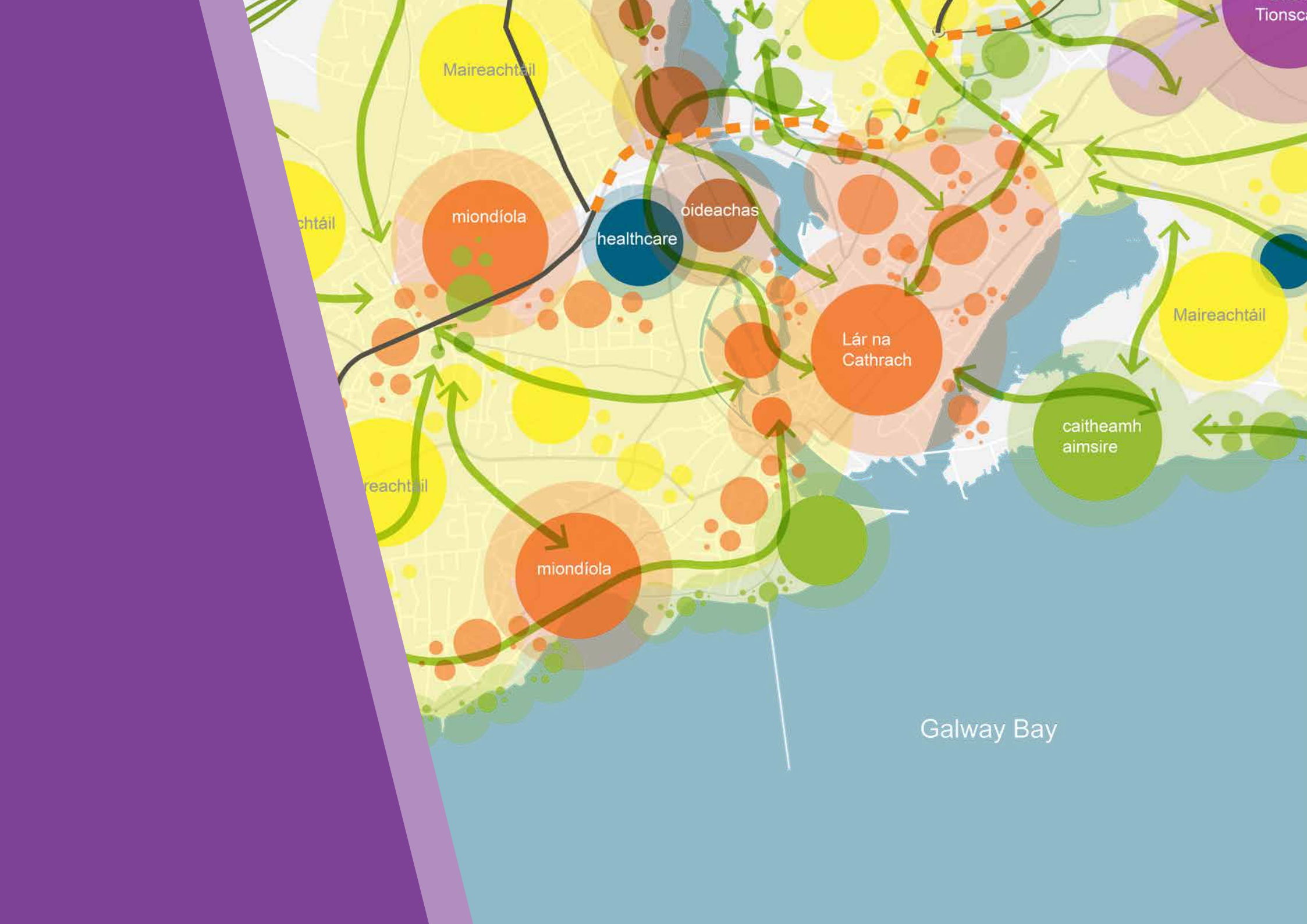

Imbhualtí tráchta ar bhóithre a laghdú trí shráideanna uirbeacha níos sábháilte a chur ar fáil trí chomhéadan an tráchta is féidir dul thar thrácht a dheighilt ó thrácht uirbeach

Le go mbeifear ábalta tionscadail phoiblí eile a bhaint amach agus a éascú le cur chun feidhme éifeachtach an SIG lena n-áirítear oibríocht optamach an iompair phoiblí, bearta siúil agus rothaíochta do Chathair na Gaillimhe agus don cheantar máguaird

Agáí turais a laghdú agus feabhas a chur ar iontaofacht agáí turais trí réidh leis na caolais tráchta a chuireann bac ar fheidhmiú réidh an mhargaidh inmheánaigh

Feabhas a chur ar inrochtaineacht na gceantar Gaeltachta agus ról Chathair na Gaillimhe mar thairseach chuig Réigiún an Iarthar agus Conamara a aithint lena mbaineann tairiscint turasóireachta de chaighdeán an-ard a bhraitheann ar nascacht chun a acmhainneacht a bhaint amach

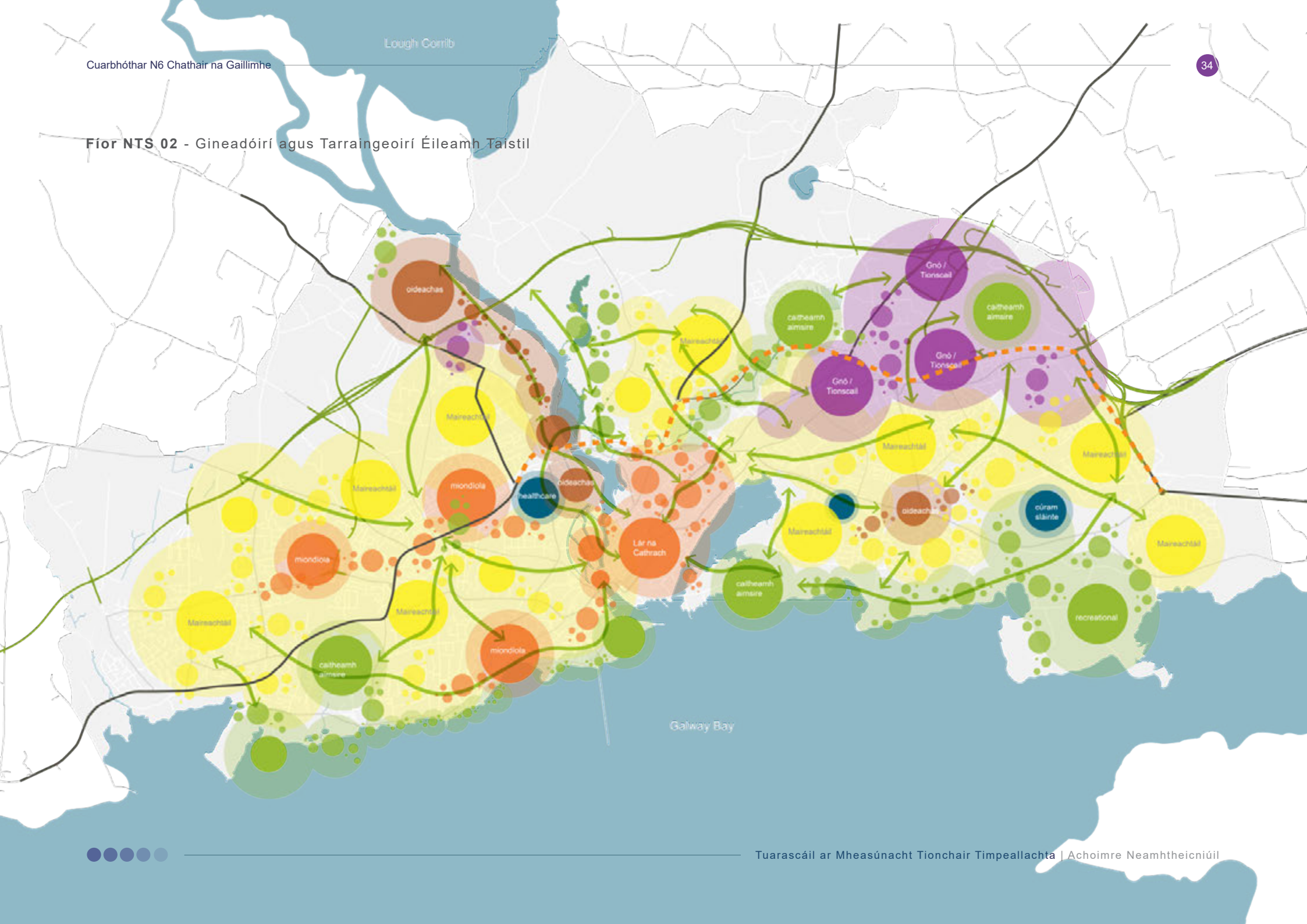

6

**An Gá atá le
Réiteach Iompair**

Fíor NTS 02 - Gineadóirí agus Tarraingeoirí Éileamh Taistil

6. An Gá atá le Réiteach Iompair

6.1 Léargas Ginearálta

Cuireadh tús le breithniú na roghanna eile le measúnú ar an gcás ‘Dada a Dhéanamh’, agus scrúdú ina dhiaidh sin ar an dóigh a bhféadfadh bearta breise incriminteacha iompair dul i ngleic leis na saincheisteanna atá i nGaillimh faoi láthair roimh bhreithniú ar bhonneagar bóithre a chur leis, rud atá ag teacht le tacar iomlán beartais pleanála a leagtar amach i gCuid 4.

Ag céim luath i bhforbairt tionscadail an N6 GCRR atá beartaithe, chuir CCG agus Comhairle Cathrach na Gaillimhe, i gcomhpháirtíocht leis an ÚNI agus arna dtacú ag an BIÉ, tús le forbairt an SIG, a tugadh chun cinn taobh leis an N6 GCRR atá beartaithe. Mar an gcéanna, leis an measúnú a rinneadh le SIG a fhorbairt, scrúdaíodh an gá le cuarbhealach nua timpeall na cathrach agus deimhníodh go raibh a leithéid ag teastáil.

Agus an N6 GCRR atá beartaithe agus SIG á bhforbairt, breithníodh roghanna éagsúla. Leagtar iad sin amach thíos.

Agus roghanna eile á mbreithniú, bhí sé tábhachtach an chúis leis na fadhbanna tráchta atá ann a shainaithint chun réiteach cuí ar an bhfadhb a fhorbairt. Rinneadh athbhreithniú agus measúnú ar an gcóras iompair reatha (bonneagar iompair agus líonraí seirbhíse) lena gcumasaítear turais taistil ghníomhaigh, iompar poiblí, agus turais feithiclí príobháideacha, mar chuid den TMTT nuashonraithe seo chun aon athrú ar an mbonnlíne arna breithniú tráth ullmhú TMTT 2018 a shainaithint. Forbraíodh samhail iompair nua chun bonn eolais a chur faoin measúnú ar na saincheisteanna reatha agus, dá éis sin, cuireadh i bhfeidhm í chun measúnú a dhéanamh ar an ngá leanúnach leis an N6 GCRR atá beartaithe chun an fhadhb maidir le cúrsaí iompair a réiteach, fad a chuirtear na beartais is déanaí i ndáil leis an aeráid san áireamh. Sainaithníodh in SIG easnaimh sa chóras iompair i dtaobh bonneagair agus líonraí seirbhíse, ar gach leibhéal, a dhéanann difear d’uaséifeachtúlacht taistil ghníomhaigh, iompair phoiblí agus turas feithiclí príobháideacha. Leagtar amach méid na n easnamh agus a n éifeacht sna míreanna a leanas.

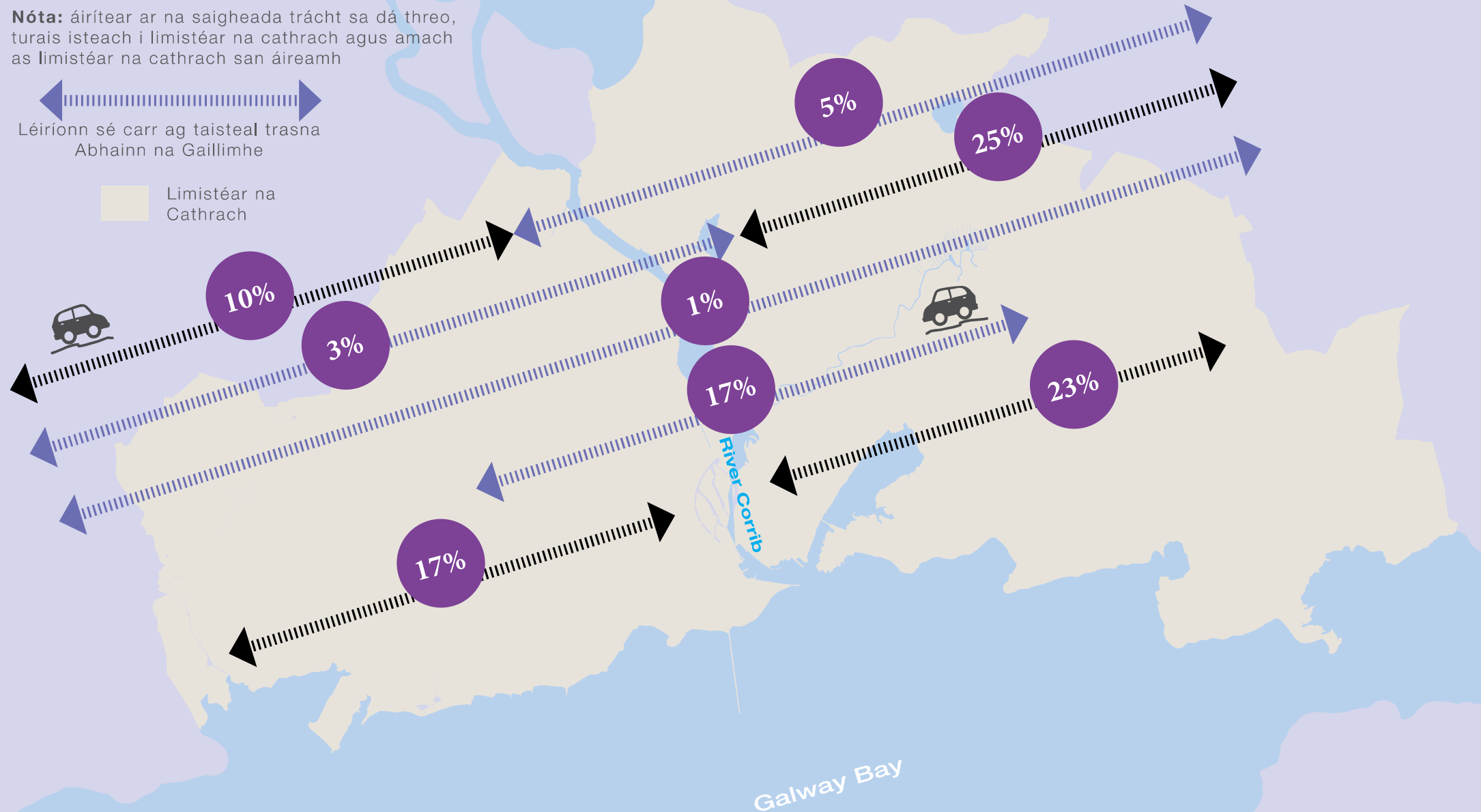
Lough Corrib

Figure NTS 03 | Patrúin Taistil Reatha le Carr Príobháideach

Nóta: áirítear ar na saigheada trácht sa dá threo, turais isteach i limistéar na cathrach agus amach as limistéar na cathrach san áireamh

← →
Léiríonn sé carr ag taisteal trasna Abhainn na Gaillimhe

Limistéar na Cathrach

Galway Bay

6.2 Riachtanais iompair na Gaillimhe a thuiscint

Tríd an bpróiseas forbartha, sainaithníodh le staidéir féidearthachta tosaigh na criosanna fostaíochta, oideachais, miondíola agus cónaithe laistigh de Ghaillimh agus den cheantar máguaird. Tugtar criosanna gineadóirí agus aomthóirí tráchta orthu sin.

Tá na criosanna sin léirithe ar **Fhíor NTS 02**, agus léiríonn siad an déimeagrafaíocht scaipthe sa cheantar agus na limistéir chónaithe atá fite fuaite le príomh-aomthóirí an éilimh thaistil i gcomhthéacs úsáid fostaíochta, shóisialta agus taitneamhachtaí. Léiríonn sé chomh maith an dóigh a roinneann Abhainn na Gaillimhe an chathair seo ó thaobh éascaíocht gluaiseachta de.

Leis an anailís ar phatrúin taistil atá ann, mar atá léirithe sna mianlíní i **bFíor NTS 02**, cuireadh bonn eolais faoin tuiscint ar an éilimh taistil go Chathair na

Gaillimhe, uaithi agus tríthi ag buaicuair na maidine le linn Bhonnbhliain 2023 (arna bhaint ón tsamhail tráchta). Tá dáileadh reatha na dturas i gcarranna príobháideacha ar fud an cheantair léirithe go grafach i **bhFíor NTS 03**. Léiríonn na saigheada glasa gluaiseachtaí a thrasnaíonn Abhainn na Gaillimhe agus léiríonn na saigheada dubha gluaiseachtaí nach dtrasnaíonn Abhainn na Gaillimhe agus is féidir iad a achoimriú mar a leanas:

- Téann 26% de na turais isteach agus amach as crios na cathrach agus thart ar Chathair na Gaillimhe (crios na cathrach) trasna Abhainn na Gaillimhe, agus is seachthrácht é beagnach 4% den trácht sin (i.e. 1% de 26%)
- Maidir le 43% de na turais, tosaíonn siad lasmuigh de chrios na cathrach agus críochnaíonn siad i gcrios na cathrach, nó tosaíonn siad i gcrios na

cathrach agus críochnaíonn siad lasmuigh de chrios na cathrach. Téann 1% breise ar bhealach trí chrios na cathrach gan aon chuspóir le bheith sa chathair. Thabharfaí trácht straitéiseach ar an 44% sin, a bhfuil sé níos deacra freastal air le hiompar poiblí agus modhanna gníomhacha iompair

- Tosaíonn agus críochnaíonn thart ar 40% de na turais ar fad laistigh de limistéar na cathrach ar an taobh céanna den chathair ónar tosaíodh iad i.e. ní théann siad trasna na habhann
- Bíonn thart ar 17% de na turais ar fad laistigh de chrios na cathrach agus téann siad trasna na habhann

Léiríodh san anailís an gá atá le réiteach ilchóracha a fhreastalaíonn ar na héilimh éagsúla seo a leanas:

- Is féidir cion ard turas gairid laistigh de limistéar na cathrach a dhéantar trí iompar poiblí, rothaíocht nó siúl (i.e. turais ghairide is ea thart ar 40% de na turais a tosaíonn sa chathair agus a fhanann ar an taobh céanna den chathair ar ar thosaigh siad, de réir ama agus faid araon)
- Bíonn 17% eile de na turais a dhéantar ó thaobh amháin den chathair go dtí an taobh eile, agus arís turais ghairide atá iontu ar spriocanna soiléire iad chun aistriú chuig an iompar poiblí
- Nascacht fheabhsaithe leis an líonra bóithre náisiúnta dóibh siúd ar an taobh thiar d'Abhainn na Gaillimhe, níl sé sin indéanta faoi láthair ach trí úsáid a bhaint as ceann amháin de na trasbhealaí droichid i lár na cathrach, a bhaintear ró-úsáid astu, agus treisítear leis sin an gá le trasbhealach abhann eile

26%

turais trasna na habhann

44%

De thurais a eascraíonn nó a chríochnaíonn taobh amuigh den chathair agus a mheasfaí gur turais straitéiseacha iad atá níos deacra ag iompar poiblí nó taisteal gníomhach freastal orthu

Réiteach

Réiteach Iompair Ilmhódúil

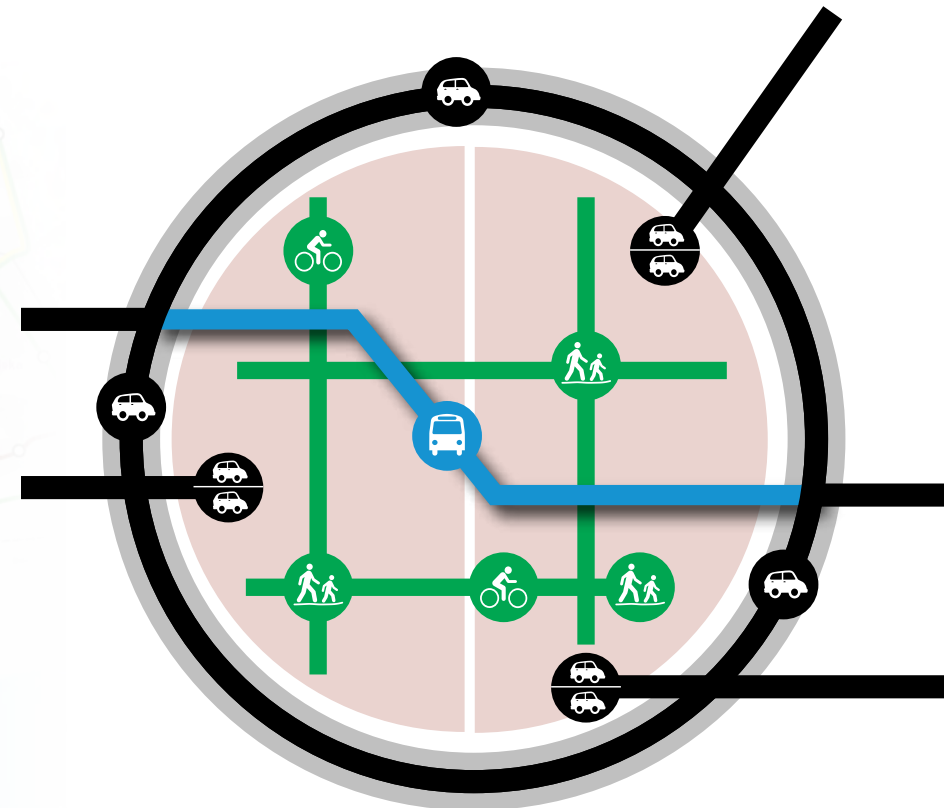
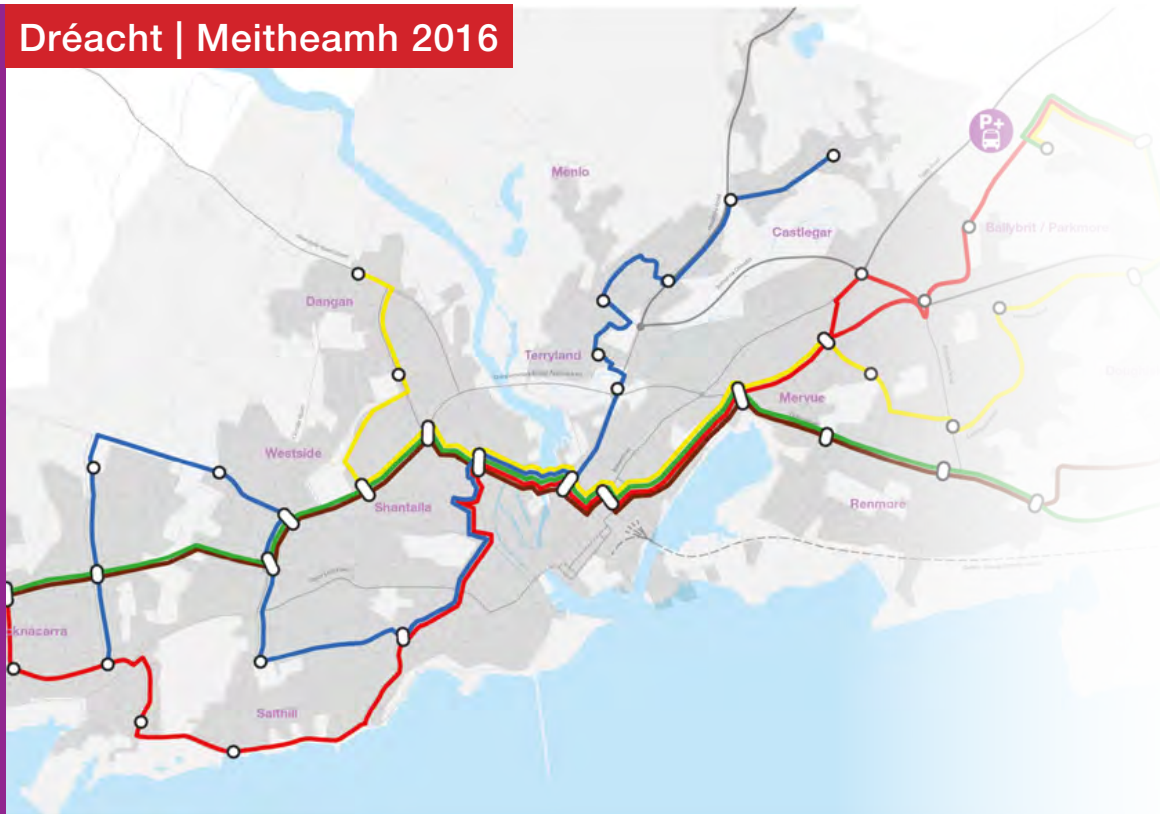
Straitéis Iompair na Gaillimhe

Galway Transport Strategy

Clár Comhtháite Bainistíochta Iompair do Chathair na Gaillimhe agus don Cheantar Máguaird

Dréacht | Meitheamh 2016

6.3 Straitéis Iompair na Gaillimhe (SIG)

Agus riachtanais iompair Chathair na Gaillimhe agus an cheantair máguaird á mbreithniú agus réiteach iompair comhtháite á fhorbairt chun dul i ngleic leo sin, ba é ceann de phríomhchuspóirí an SIG réitigh eile iompair a bhreithniú agus a bhreithmheas. Áiríodh leis sin breithniú ar roghanna eile iompair phoiblí agus ar infheistíocht i modhanna gníomhacha taistil (i.e. siúl agus rothaíocht), mar aon le cuarbhóthar don chathair, agus in easnamh cuarbhóthair don chathair.

Tá an SIG, lena n-áirítear staidéir theicniúla tacaíochta, foilsithe agus ar fáil ar shuíomh idirlín Chomhairle Cathrach na Gaillimhe ag an nasc thíos:

<https://www.galwaycity.ie/galway-transport-strategy>

Lean forbairt an SIG cur chuige agus modheolaíocht struchtúraithe trí phróiseas:

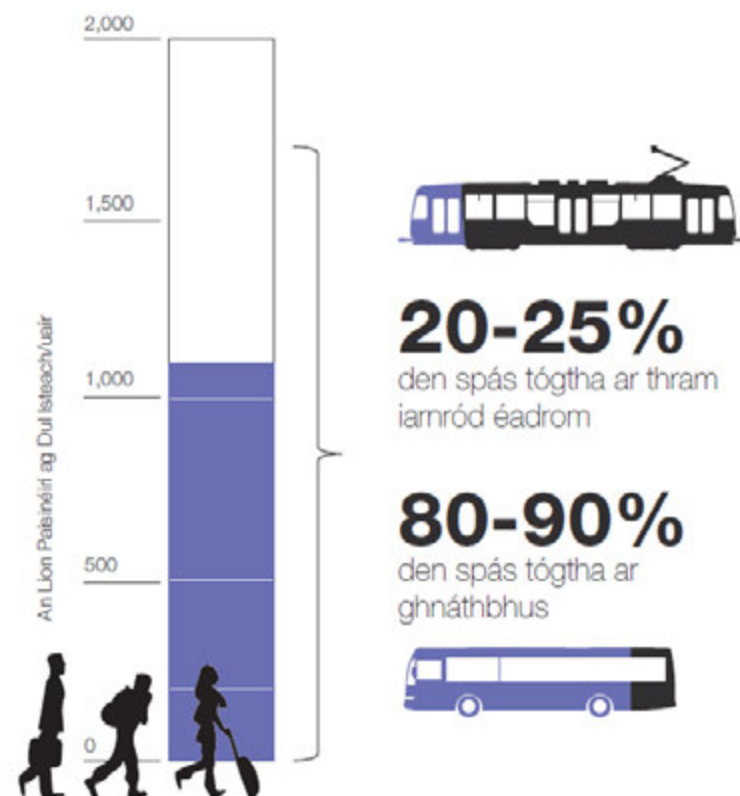
- Measúnú ar an leibhéal éilimh ar thaisteal atá ann agus an leibhéal éilimh ar thaisteal atá tuartha amach anseo, na cineálacha turais ar a bhfreastalófar, agus meastóireacht ar na leibhéil reatha soláthair seirbhíse iompair
- Na roghanna straitéise forbartha agus tástála trí mhodh iompair aonair nó modhanna iompair comhcheangailte chun freastal ar leibhéil tuartha an éilimh ar thaisteal
- Forbairt tograí sonracha a tugadh le chéile ina dhiaidh sin faoin straitéis fhoriomlán

Ar mhaith le forbairt agus measúnú an SIG baineadh leas as Córas Samhaltaithe Iompair Réigiúnaigh an NTA, agus bhí Samhail Réigiúnach an Iarthair (WRM) dírithe thart ar Chathair na Gaillimhe agus ar an gceantar máguaird agus cumhdaíonn sé na modhanna rochtana dromchla ar fad le haghaidh taisteal pearsanta agus feithiclí earraí lena n-áirítear feithiclí príobháideacha (tacsaithe agus carranna), modhanna gníomhacha (siúl agus rothaíocht) agus feithiclí earraí (feithiclí earraí éadroma agus feithiclí earraí troma).

Baineadh leas as an WRM chomh maith chun measúnú mion a dhéanamh ar N6 GCRR atá beartaithe faoi mar a shonraítear níos déanaí i gCuid 8.5.

Fíor NTS 04 - Áitíocht Uasta Mheasta Roghanna an Chórais Iompair Phoiblí

6.4 An Réiteach Iompair a Fhorbairt

Bhí na réitigh iompair a tháinig as an SIG bunaithe ar phlean talamhúsáide agus iompair comhtháite fadtéarmach agus inbhuanaithe a bhaint amach do Chathair na Gaillimhe agus don cheantar máguaird laistigh den Chontae.

Siúl gus Rothaíocht

Mar chathair dhlúth, leagtar béim faoi leith sa straitéis ar fheabhas a chur ar an ríocht phoiblí agus ar an líonra sráideanna do shiúl, agus líonra sábháilte inléite rothaíochta á fhorbairt chun freastal ar bhealach níos fearr ar an éileamh ar thurais ghairide a sainaitníodh laistigh de lár na cathrach, chuig lár na cathrach agus trí lár na cathrach.

As sin amach, agus go seicheamhach i gcomhthéacs fhorbairt agus mheasúnú na straitéise, breithníodh roinnt ceisteanna tábhachtacha i gcomhthéacs na roghanna iompair phoiblí agus líonraí bóithre a bhí le déanamh.

Iompar Poiblí

Ó thaobh roghanna iompair phoiblí de, rinneadh an cumrú líonra iompair phoiblí is fearr a oireann do Ghaillimh, ó thaobh roghanna eile modhanna agus cumrú líonraí de a bhreithniú agus a mheasúnú go mion.

Léiríodh le samhaltú iompair chun tástáil a dhéanamh ar úsáid fhéideartha paisinéirí as seirbhísí iompair phoiblí ardmhinicíochta feadh na gconairí is gnóthaí i nGaillimh, ag féachaint ar roghanna bunaithe ar bhusanna nó bunaithe ar iarnród éadrom orthu sin,

le seirbhísí ardmhinicíochta i bhfeidhm, go mbeadh an t-uas-éileamh paisinéirí i dtreo aonair ionann agus thart ar 1,100 thar thréimhse uaire (i mBuaicuaire na Maidine). Faoi mar atá léirithe i **bhFíor NTS 04**, is ionann é sin go ginearálta agus 80-90% d'acmhainn paisinéirí seirbhíse minice bus, agus níos lú ná 25% d'acmhainn seirbhíse minice iarnróid éadroime.

Baineadh de thátaí as sin go soláthródh seirbhís iarnróid éadroim acmhainn i bhfad níos mó ná mar a theastaíonn go praiticiúil sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma, agus an fhéidearthacht ann amach anseo iarnród éadrom a thógáil a bheadh nasctha le fás forbartha i gconair(i) ar leith.

Dá réir sin, agus an costas is airde a bhainfeadh le seirbhísí iarnróid éadroim a thógáil agus a oibriú ag an mhinicíocht chéanna leis na seirbhísí bus á bhreithniú, ba léir gurbh é iompar poiblí bunaithe ar bhusanna an córas ab oiriúnaí do Chathair na Gaillimhe thar an tréimhse a bhreithníodh i Straitéis Iompair na Gaillimhe.

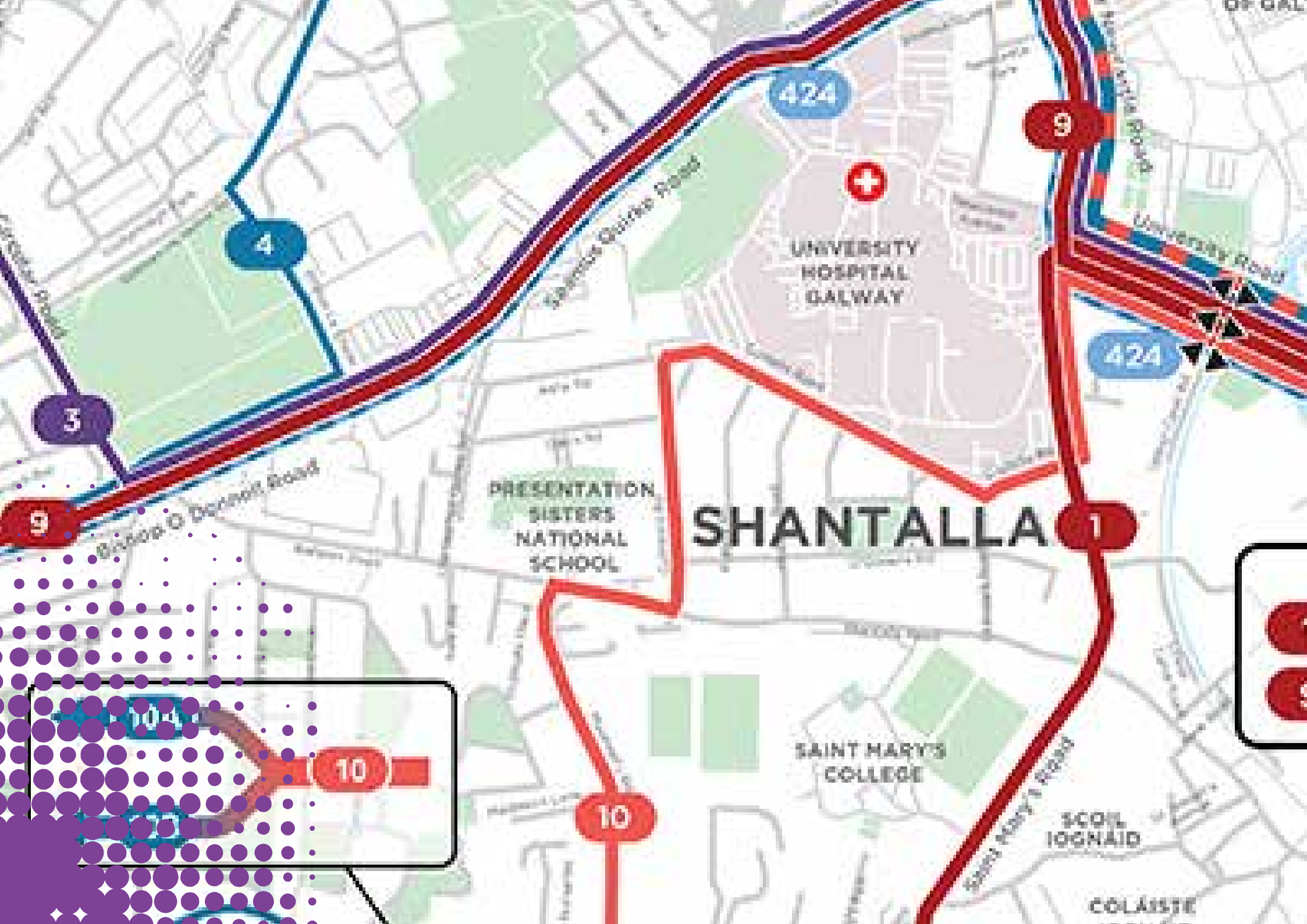
Braitheann an líonra iompair phoiblí agus an cineál córais (nó modh) ar roinnt breithnithe eile chomh maith:

- **Líonra Sráideanna:** Cathair stairiúil is ea Gaillimh agus léiríonn a leagan amach agus an líonra bóithre a forbraíodh le blianta fada anuas agus tá roinnt bóithre agus sráideanna an-chúng, go háirithe i lár na cathrach, rud a fhágann go mbíonn sé deacair ag roinnt feithiclí iompair phoiblí nua-aimseartha iad a úsáid.

- **Líonra nó Conair:** Is iad na líonraí agus na seirbhísí iompair phoiblí is mó a éiríonn leo go ginearálta na cinn lena dtairgtear ardmhinicíocht go comhsheasmhach i rith an lae ar líonra seirbhísí, agus mar sin meallann siad raon leathan cuspóirí turais amhail turais chomaitéireachta, turais chuig aonaid oideachais agus turais le haghaidh gníomhaíochtaí miondíola agus caitheamh aimsire.

Cinneadh gurb é seirbhís iompair phoiblí ardchaighdeán bunaithe ar bhusanna is fearr a fhreastalóidh ar an éileamh paisinéirí tuartha agus a sholáthródh solúbthacht shuntasach i gcomhthéacs roghanna líonraí agus an chumais comhtháthú le modhanna eile. Go sonrach, is féidir le seirbhís iompair phoiblí ardchaighdeán bunaithe ar bhusanna freastal ar mhéideanna arda éilimh feadh codanna conaire comhcheangailte (mar shampla trí lár na cathrach) agus scarann sé amach ag an am céanna chun dobharcheantar díreach níos mó a sholáthar go héifeachtúil laistigh de limistéir fho-uirbeacha na Gaillimhe nach bhfuil chomh dlúth.

Agus an fhoirm is oiriúnaí de réiteach iompair phoiblí chun freastal ar Ghaillimh sainaitheanta, príomhbhreithniú eile ba ea foirm líonra ar ar cheart seirbhísí bus a atheagrú agus a fhorbairt. Ba é an príomhbhreithniú ar cheart nó ar cheart díriú ar mhéadú a dhéanamh ar chuarsheirbhísí bus (mar shampla, trí Dhroichead na gCúig Chéad) i leith seirbhísí trí lár na cathrach.

SHANTALLA

UNIVERSITY
HOSPITAL
GALWAY

PRESENTATION
SISTERS
NATIONAL
SCHOOL

SAINT MARY'S
COLLEGE

SCOL
IOGNAID

COLAISTE

424

424

4

3

9

1

10

10

104

Eyre Square

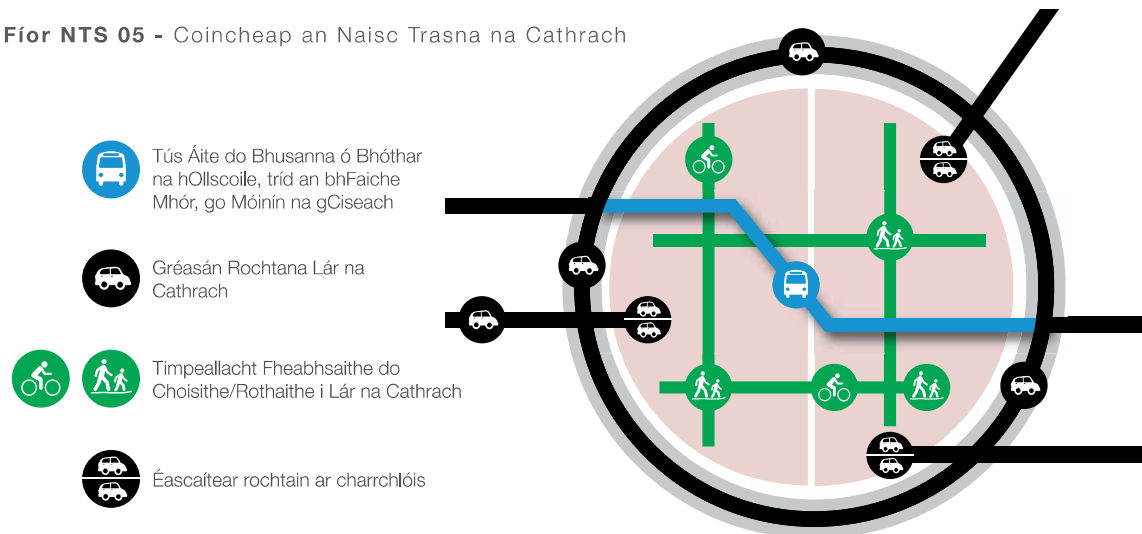
1	4	7
9	10	424

Dearbhaíodh in anailís ón samhaltú iompair a rinneadh go mbeadh an phátrúnacht le haghaidh cuarsheirbhíse ionann le thart ar leath ruda a úsáidfeadh seirbhís chomhionann a sheolann trí lár na cathrach. Léiríodh go soiléir leis an toradh sin go mbeidh seirbhísí bus trasna na cathrach trí lár na cathrach níos mealltaí do phaisinéirí agus níos inmharthana ó thaobh airgid de ná mar a bheidh cuarsheirbhísí oibriúcháin. Threoraigh sé sin patrún deiridh an líonra agus na seirbhíse bus lenar glacadh sa SIG, líonra d'fhorbair ÚNI agus Comhairle Cathrach na Gaillimhe mar BusConnects.

Líonra Bóithre

Dearbhaíodh príomhghné sa SIG maidir le dul i ngleic le saincheistanna tráchta reatha i nGaillimh mar thacaíocht a thabhairt d'aistriú chuig modhanna iompair níos inbhuanaithe agus é a éascú, nuair atá sé praiticiúil é sin a dhéanamh.

Fíor NTS 05 - Coincheap an Naisc Trasna na Cathrach

Faoi mar a leagadh amach níos luaithe, chun méadú a dhéanamh ar na rátaí taistil trí mhodhanna inbhuanaithe teastóidh feabhas mór a dhéanamh ar cháilíocht na líonraí iompair phoiblí, coisithe agus rothaíochta. Maidir leis sin beidh gá le bearta sonracha chun bainistíocht tráchta a chur chun feidhme agus le hathdháileadh spriocdhírith de spás bóithre ó thrácht ginearálta go modhanna inbhuanaithe, rud atá pléite sa SIG agus tá sé ar leith ón N6 GCRR atá beartaithe.

Mar shampla, chun aistir thraschathrach a chur ar fáil le hiompar poiblí, teastaíonn mórbearta tosaíochta, ar nós lánáí bus agus srianadh tráchta, trí lár na cathrach. Cé go dtacóidh sé sin le hathrú ar mhodh taistil, laghdóidh sé an acmhainn maidir le tráchta ginearálta. Cé go dtacóidh sé sin le haistriú modha taistil, laghdóidh sé an cumas don trácht ginearálta chomh maith.

Dá réir sin, gan idirghabhálacha líonra bóithre agus bainistíochta tráchta ag dul leis sin, is é tátal an SIG go mbeidh saincheistanna brú tráchta fós ann. Dírítear na roghanna líonra bóithre agus sráideanna a breithníodh sa SIG go príomha ar bhainistíocht tráchta níos fearr, seachas an cumas le haghaidh héileamh tráchta a mhéadú. Is é is aidhm leis an straitéis a tháinig as an SIG trácht innill neamhriachtanach a bhaint de chroílímistéar lár na cathrach (i.e. trácht a thaistealaíonn trí lár na cathrach a bhfuil a cheann scríbe lasmuigh de lár na cathrach) Déanfar é sin ag baint úsáide as comhcheangal bealaí thart ar lár na cathrach, agus tabharfar tús áite do mhodhanna eile laistigh de chroílímistéar lár na cathrach tríd an 'Nasc Trasna na Cathrach' conair bheartaithe (atá léirithe go scéimreach i bhFíor NTS 05) trí chroílímistéar lár na cathrach lena dtabharfar tús áite do shiúl, rothaíocht agus iompar poiblí thar thrácht carranna príobháideacha.

Ag cur san áireamh dobharcheantar Chathair na Gaillimhe, tá sé beartaithe le tograí líonra bóithre an SIG cur chuige cothromaithe a sholáthar maidir le turais riachtanacha i gcarr a éascú, agus tá béim ar leith curtha ar fheabhas a chur ar inléiteacht agus rochtain ar pháirceáil go háirithe, agus á aithint chomh maith go leanfar le rochtain a bheith de dhíth ar Fheithiclí Earraí Troma (HGVanna) isteach sa chathair agus sa chalafort.

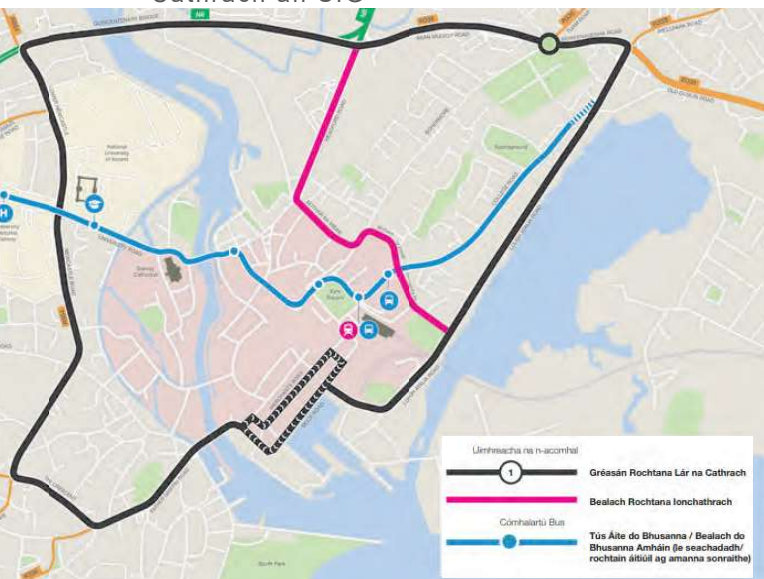
Éascófar é sin trí 'líonra rochtana lár na cathrach' atá sainithe go soiléir anois, arna léiriú i bhFíor NTS 06.

An gá atá le Cuarbhóthar

D'fhéachadh go sonrach sa SIG ar an ngá atá le cuarbhóthar nua do Chathair na Gaillimhe agus a thionchar ar Chathair na Gaillimhe a éascófaí leis an bhfeabhas ar an líonra príomhbhóithre náisiúnta arna sholáthar le tionscadal an N6 GCRR atá beartaithe.

D'fhéachadh go sonrach sa SIG ar an ngá atá le cuarbhóthar nua do Chathair na Gaillimhe agus a thionchar ar Chathair na Gaillimhe a éascófaí leis an bhfeabhas ar an líonra príomhbhóithre náisiúnta arna sholáthar le tionscadal an N6 GCRR atá beartaithe.

Figure NTS 06 - Líonra Rochtana Lár na Cathrach an SIG

Baineadh leas as samhail Iompair NTA arís chun measúnú a dhéanamh ar straitéis an SIG a bhí ag teacht chun cinn gan cuarbhóthar san áireamh. Cinneadh go soiléir san anailís nach mbainfear amach cuspóirí foriomlána an SIG, ag cur san áireamh tionchar diúltach láidir an bhrú tráchta maidir le cuspóirí na straitéise iompair a bhaint amach, mura soláthrófar acmhainn bhreise don trácht. Lena chois sin, cinneadh sa SIG nach dtiocfadh an acmhainn bhreise bóthair sin salach ar an líonra iompair inbhuanaithe atá beartaithe, agus seachas sin dhíreofaí ann ar thacaíocht a thabhairt do thurais nach féidir leis na bearta atá beartaithe a éascú (i.e. gluaiseachtaí lasmuigh den chathair agus turais idir dhá limistéar lasmuigh).

Ó 2018 i leith, tá feabhsúcháin á ndéanamh ag Comhairle Cathrach na Gaillimhe ar an líonra bus chun cuspóirí na bpleananna seirbhíse a d'fhorbair an tÚdarás Náisiúnta Iompair a bhaint amach. Tá seachadadh an SIG ar siúl cheana agus béim á leagan ar bhonneagar a chur ar fáil chun tacú le bearta siúil, rothaíochta agus iompair phoiblí chun freastal ar riachtanais reatha na cathrach agus chun ailiníú le CAP24 a chinntiú.

Faoín gCreat Náisiúnta Pleanála (CNP), a rinneadh tar éis an SIG, tá tuartha go méadóidh daonra Chathair na Gaillimhe faoi thart ar 50% faoi 2040. Laistigh den limistéar uirbeach, meastar go dtiocfaidh méadú ar an daonra go dtí thart ar 150,000 duine faoi 2040 ó leibhéal 2016 de thart ar 95,000.

Baineadh úsáid as Samhail Réigiúnach an Iarthair chun measúnú a dhéanamh ar thionchar fás den sórt sin faoin daonra ar an éileamh taistil mar chuid den TMTT nuashonraithe seo. Leis an méadú pleanáilte seo ar an daonra agus ar an bhfostaíocht sa mhórcheantar uirbeach, méadófar an t éileamh ar thaisteal le gach modh (lasta san áireamh), lena ngéarófar na fadhbanna

Tá cuarbhóthar nua le tuaisceart na cathrach beartaithe mar sin mar chuid den SIG chun an acmhainn is gá chun an Chathair agus an ceantar máguaird a choimeád i gcomhthéacs forbartha agus fáis atá beartaithe a sheachadadh agus chun tacú le bearta iompair inbhuanaithe a sheachadadh a tháinig chun cinn as an straitéis.

Agus tionscadal CCNG an N6 á chur chun cinn tuilleadh dá réir sin, díriodh i mbreithniú roghanna eile ar an leibhéal tionscadail ar shainaithint agus ar bhreithmheas roghanna lena raibh an acmhainneacht na cuspóirí tionscadail a bhí leagtha amach a sheachadadh.

maidir le hacmhainn iompair atá ann faoi láthair agus ní mór an toisc sin a bhreithniú i gcomhthéacs na faidhbe iompair atá i nGaillimh, agus na bearta a leagtar amach sa Phlean Gníomhaithe ar son na hAeráide a chur i bhfeidhm.

Dá bhrí sin, agus an Tionscadal ag dul chun cinn, dhírigh an breithniú ar roghanna eile ar leibhéal an tionscadail ar shainaithint agus breithmheas ar roghanna lena bhféadfaí cuspóirí an tionscadail mar a leagtar amach iad a bhaint amach.

7

Roghanna Malartacha

Cuireann foirm fisiciúil na cathrach i dtéarmaí na **timpeallachta tógtha agus na timpeallachta nádúrtha** agus na limistéar cónaithe ar an dá thaobh d'Abhainn na Gaillimhe, mar aon leis an **spás teoranta idir an Loch agus an Cuan agus na láithreacha ainmnithe** srianta suntasacha ar bhonneagar nua a fhorbairt don chathair. Mar gheall ar na srianta sin díritear aird ar an tábhacht a bhaineann leis na roghanna ar fad a bhreithniú chun an tionchar ar an timpeallacht dhaonna agus ar na láithreáin ainmnithe a íoslaghdú.

7. Roghanna Malartacha

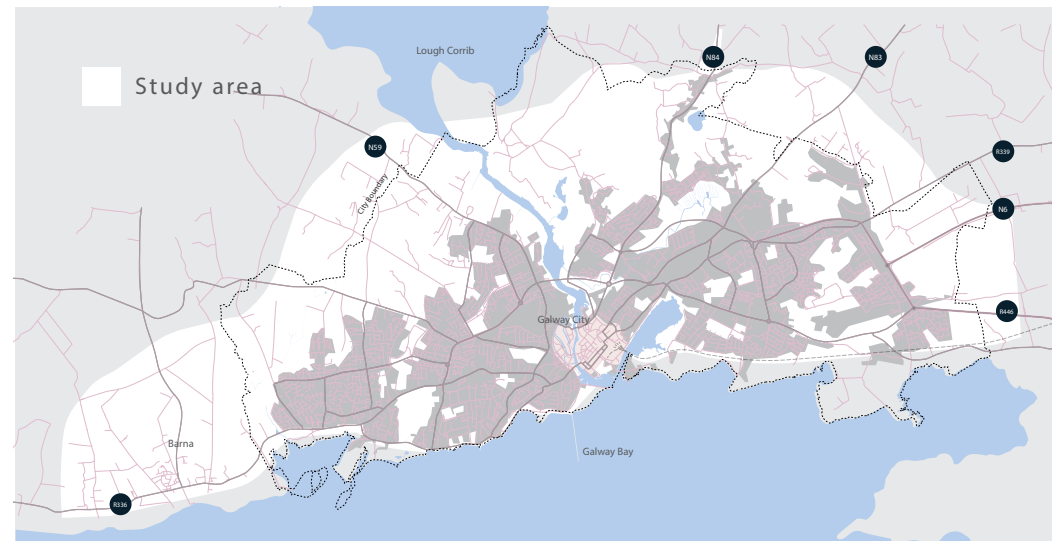
7.1 Srianta

Tosaíonn sainaithint agus an bealach is oiriúnaí le haghaidh N6 GCRR ar bith atá beartaithe le tuiscint ar shrianta a fhorbairt. Maidir leis sin, rinneadh staidéar bonnlíne cuimsitheach ar an gceantar níos leithne thart ar Ghaillimh. Tá achar an limistéir staidéir léirithe ar **Fhíor NTS 07** agus tá forléargas ar na srianta suntasacha léirithe ar **Fhíor NTS 08**.

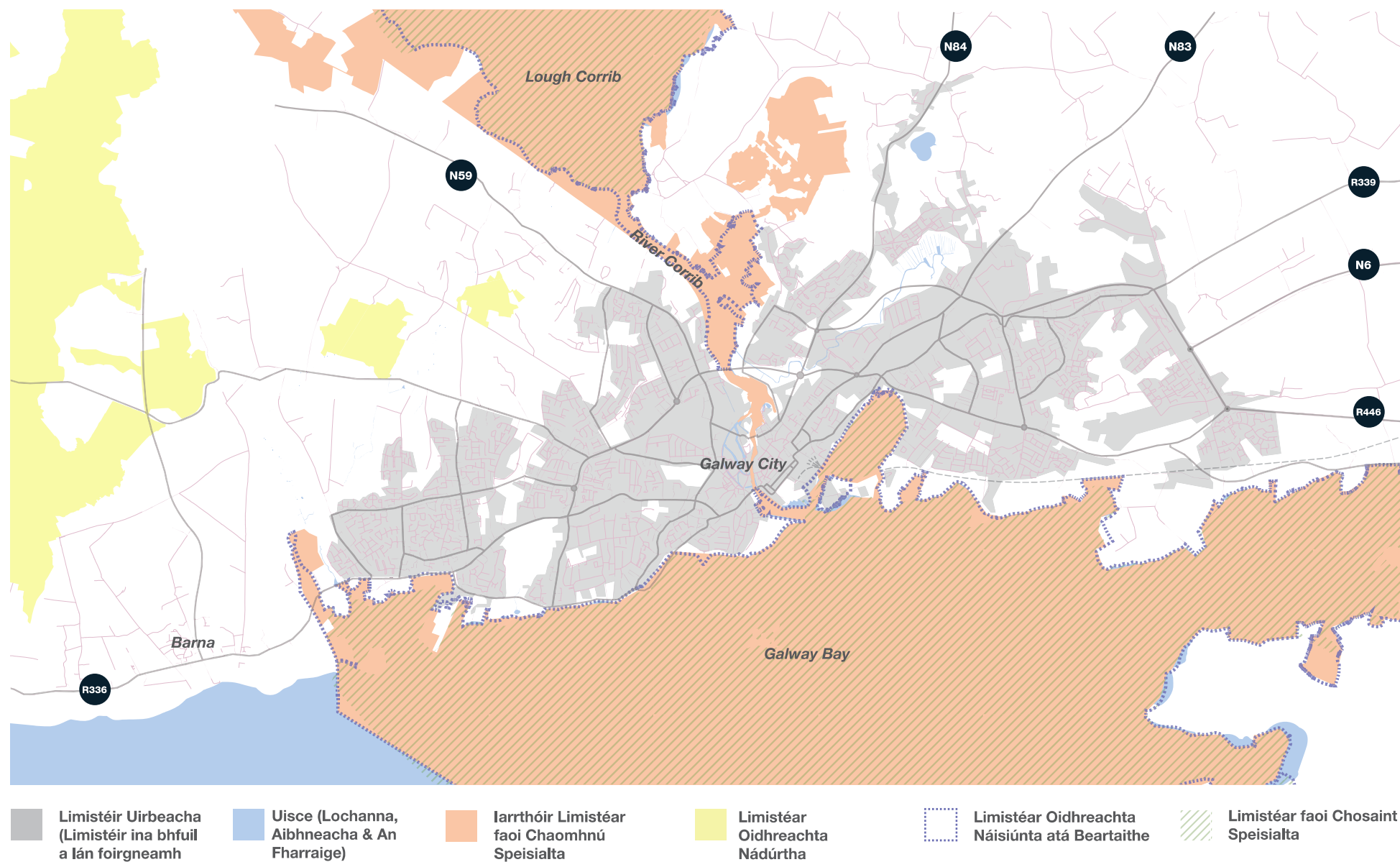
Go hachomair, is féidir na srianta suntasacha maidir le bonneagar iompair nua a fhorbairt i nGaillimh a chatagóiriú go príomha mar:

- (i) Foirm fhisiciúil na cathrach
- (ii) An spás teoranta atá ar fáil
- (iii) An timpeallacht thógtha agus limistéir chónaithe ar an dá thaobh d'Abhainn na Gaillimhe agus
- (iv) Limistéir éiceolaíochta a chosnaíonn an dlí náisiúnta agus an dlí Eorpach (suíomhanna ainmnithe)

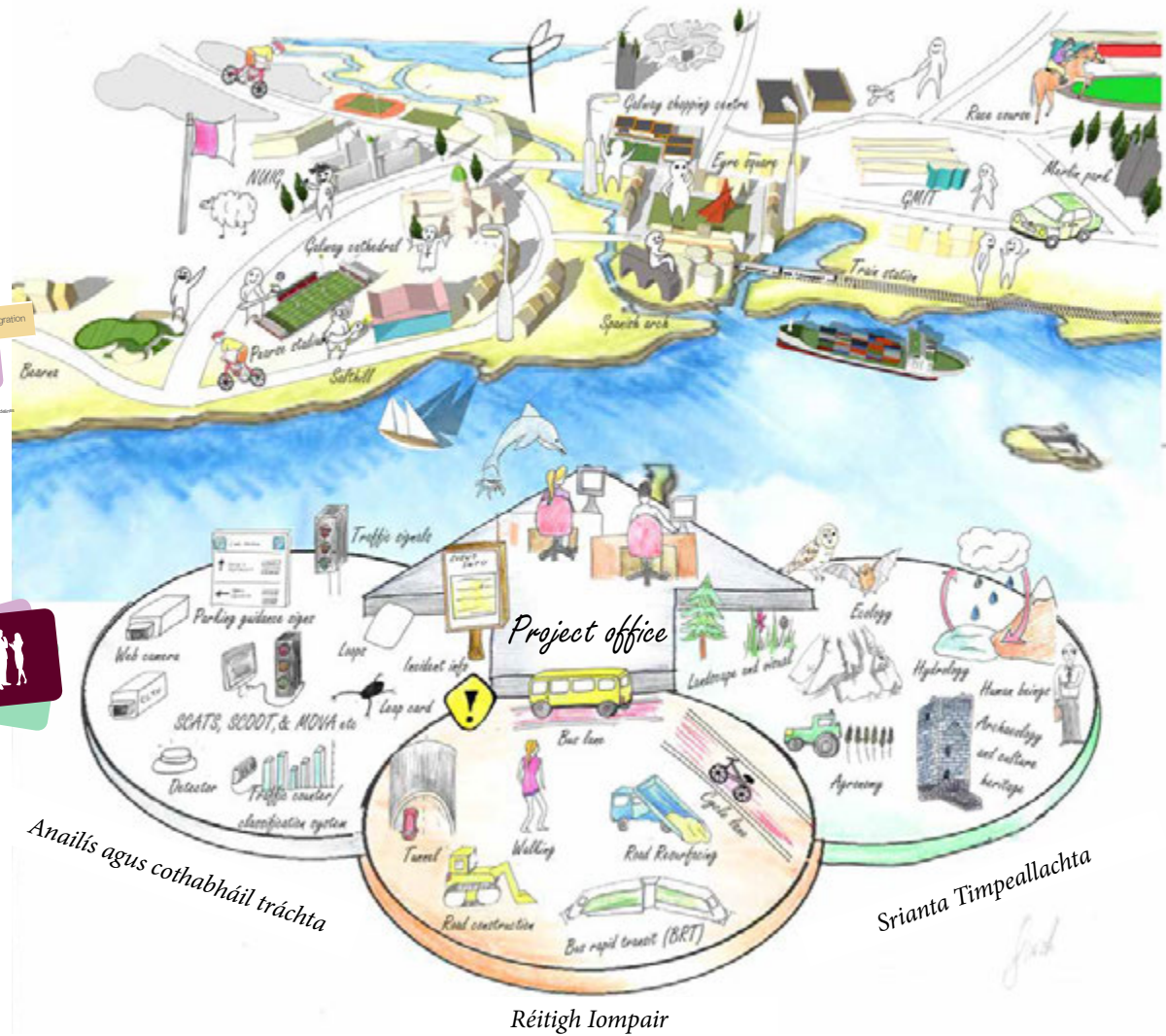
Fíor NTS 07:
An Limistéar
Staidéir

Fíor NTS-8: Srianata suntasacha

Ag obair ó chanbhás glan ba mhaith linn córas iompair comhtháite níos sábhailte, níos cliste agus inbhuanaithe a chruthú do Ghaillimh

7.2 Feidhm CCNG an N6

Is é feidhm an N6 GCRR atá beartaithe éascaíocht a dhéanamh ar laghdú an bhrú tráchta atá ann agus féachaint chuige go seasfaidh éifeachtúlacht na coda sin den líonra bóithre náisiúnta an aimsir. Chun an dá fheidhm sin a bhaint amach, féachadh le dearadh an N6 GCRR atá beartaithe na nithe seo a leanas a chinntiú:

1. soláthar a dhéanamh do riachtanas straitéiseach líonra cuimsitheach bóithre TEN-T agus nascacht Chathair na Gaillimhe agus Réigiún an Iarthair leis an líonra bóithre náisiúnta

2. bealach breise a sholáthar trasna Abhainn na Gaillimhe, agus mar sin laghdófar an brú tráchta ar bhóithre lár na cathrach, agus beifear ábalta spás bóithre a athdháileadh i líonra na cathrach ar mhodhanna gan inneall, agus ar an dóigh sin éascaítear cur chun feidhme éifeachtach na ngnéithe ar fad atá sa SIG, is é sin feabhas a chur ar bhearta iompair phoiblí, rothaíochta agus siúil.

D'aithin straitéis iompair na Gaillimhe (i.e. SIG) an gá le cuarbhealach breise seasmhach/iontaofa chun athdháileadh an spáis bóthair atá ann faoi láthair lena úsáid ag coisithe, busanna agus rothaithe a éascú. Aithníodh go háirithe an gá le trasbhealach breise ar Abhainn na Gaillimhe chun an cuarbhealach a chur i bhfeidhm go héifeachtach le haghaidh turas nach bhféadfaí a dhéanamh le modhanna iompair neamh-chairr.

Leis an N6 GCRR atá beartaithe, cuirtear an bealach imill sheachtraigh riachtanach sin ar fáil, a fhorbróidh líonra bóithre an taoibh thuaidh den chathair, agus ar an gcaoi sin a éascófar níos mó turas díreach, a atreoróidh tréthracht amach ón dromlach lárnach agus a éascóidh athdháileadh spáis bóthair i lár na cathrach go córa iompair gníomhacha agus iompar poiblí, féach NTS 08a.

Ina theannta sin, rachaidh an N6 GCRR atá beartaithe in ionad feidhm líonra reatha bóithre an N6/R338 (atá faoi bhun an chaighdeáin). Trí fhreastal ar an trácht straitéiseach a thrasnaíonn an chathair faoi láthair tríd an N6 atá ann chomh maith leis an trácht straitéiseach a bhíonn ag iarraidh faoi láthair dul trasna na cathrach chun an brú tráchta a sheachaint agus úsáid á baint as líonra bóithre na cathrach atá ann (mar gheall ar leibhéal an bhrú tráchta ar an líonra bóithre náisiúnta), saorfaidh an N6 GCRR atá beartaithe cuid mhaith spás bóthair i lár na cathrach agus beifear in ann é a úsáid ansin le haghaidh modhanna iompair eile. Go deimhin, éascóidh díláithriú

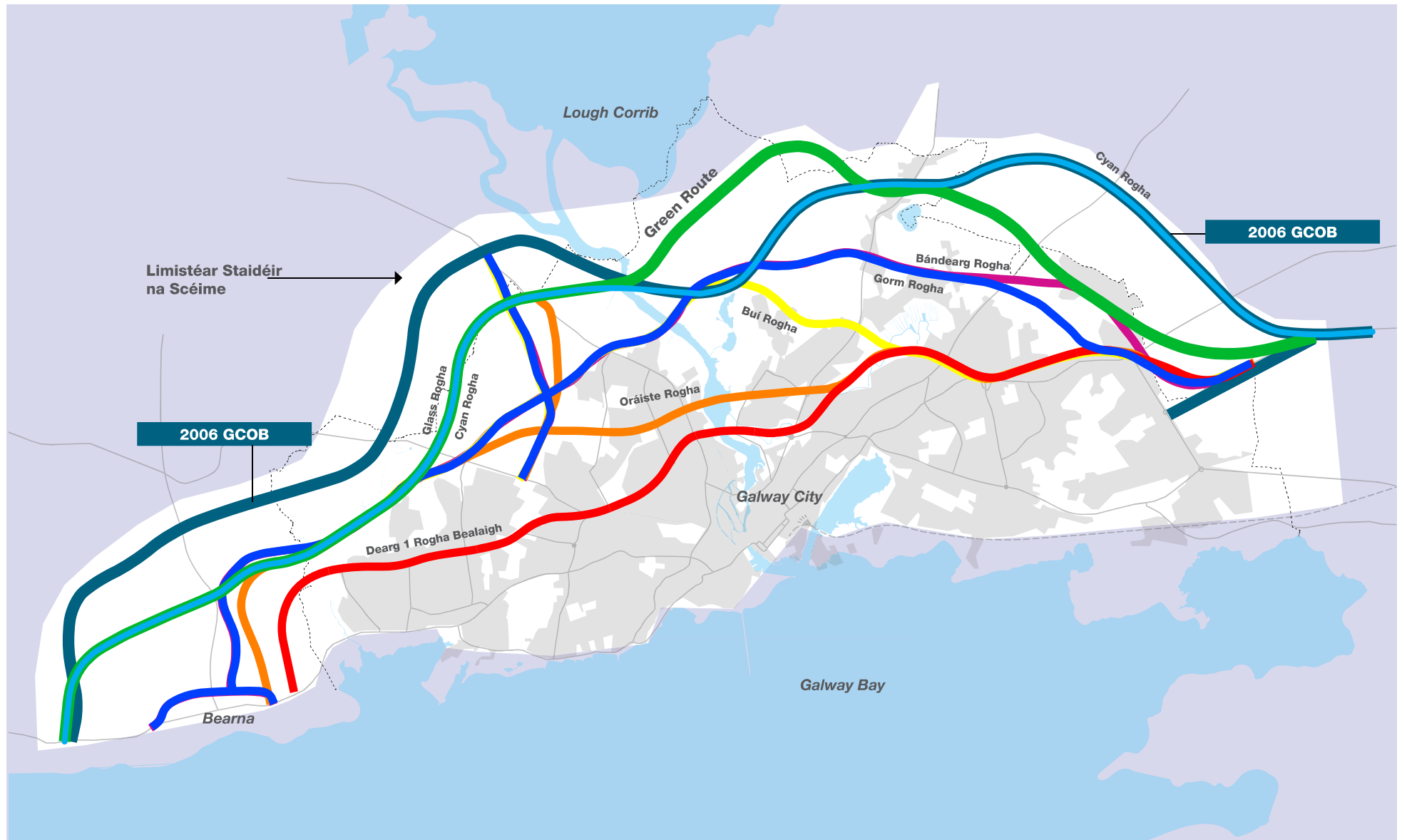
an tráchta straitéisigh sin ó lár na cathrach oibriú agus feidhmíocht is fearr le haghaidh líon i bhfad níos mó de sheirbhísí bus traschathrach atá beartaithe mar chuid de chlár BusConnects an NTA le haghaidh na cathrach (méadú 50% ar sheirbhísí).

Lean an brú tráchta agus moilleanna, atá ag éirí níos measa, mar a tuaradh, ó 2018 in éagmais an N6 GCRR atá beartaithe. Tá an gá, agus an t údar, leis an N6 GCRR atá beartaithe níos soiléire ná mar a bhí in 2018 fiú, agus níl aon dabht ann go bhfuil an N6 GCRR atá beartaithe riachtanach d'fhorbairt straitéiseach iompair Chathair na Gaillimhe agus na gceantar máguaird, lena n áirítear aistriú córa iompair, taisteal gníomhach agus iompar poiblí sárfeabhsaithe, rudai is féidir a bhaint amach le forbairt an N6 GCRR atá beartaithe.

NTS 08a Forleagan de N6 GCRR atá beartaithe agus lonaid Daonra ó thuaidh den N6 Reatha

Fíor NTS 09 : Roghanna Bealaigh

7.3 Measúnacht ar Roghanna

7.3.1 Gan Dada a Dhéanamh

Chomh maith leis an SIG, ar an leibhéal tionscadail breithníodh ‘Rogha - Dada a Dhéanamh’ leis an N6 GCRR atá beartaithe chomh maith i gcomhthéacs an líonra agus an bhonneagair iompair atá ann agus a chumais freastal ar éilimh iompair amach anseo, ceal oibreacha uasghrádaithe ar bith seachas gnáthchothabháil. Ní dhearnadh soláthar ar bith sa rogha seo le haghaidh infheistíocht a dhéanamh i líonra nó bonneagar iompair Chathair na Gaillimhe agus an cheantair máguaird. Rinne sé na fadhbanna suntasacha brú tráchta atá ann ar fud na cathrach níos measa, go háirithe le linn buaicuaireanta, rud atá ag dul i gcion ar acmhainn eacnamaíoch na cathrach agus níor éascaigh sé na bearta a sainathnódh i mbearta Straitéis Iompair na Gaillimhe a chur chun feidhme. Toisc nach raibh sé sin sásúil, cuireadh an rogha seo as an áireamh.

7.3.2 Déan an tÍosmhéid

Ar an mbealach céanna, nuashonraíodh an ‘Déan an Méid is Lú’ le haghaidh an TMTT nuashonraithe seo le go n-áireofaí leis na bearta SIG a cuireadh chun cinn ón TMTT 2018, amhail an Nasc Tras-chathrach, a d’fhormheas ABP faoi choinníollacha an 27 Meán Fómhair 2024, tógáil Dhroichead Rothaíochta agus Coisithe na mBradán, cur isteach go ABP an scéim bóthair Gaillimh-Baile Átha Cliath, agus luasteorainn 30km/h i lár na cathrach. Cinneadh san athmhéasúnú ar an rogha nuashonraithe ‘Déan an Méid is Lú’ cé go mbeadh tairbhe eacnamaíoch níos mó ag baint leis ná mar a bheadh leis an rogha ‘Dada a Dhéanamh’ ní laghdódh sé an brú tráchta atá ann a oiread sin le go réiteofaí na saincheisteanna iompair foriomlána.

Toisc nach raibh sé sin sásúil, cuireadh an rogha seo as an áireamh.

7.3.3 An Rogha Gan Bóthar

Breithníodh ar an rogha ‘Déan Rud Éigin Gan Bóthar’ agus féachadh le freagairt a thabhairt ar na fadhbanna iompair ach an luach is mó is féidir a bhaint as an mbonneagar reatha gan bonneagar mór nua a thógáil sa chéad dul síos. Dá éis sin, agus gach leas bainte as gach sócmhainn atá ann, breithnítear infheistíocht san iompar poiblí don chéad idirghabháil fhéideartha eile.

Áiríodh sa rogha malartach ‘Déan Rud Éigin Gan Bóthar’ feabhsuithe ar shábháilteacht bóithre áitiúla, bearta airgeadaíochta nó bearta rialaithe tráchta chun éileamh ar an mbonneagar iompair a bhainistiú, scéimeanna tosaíochta iompair phoiblí, feabhsuithe ar an soláthar do choisithe agus don rothaíocht agus feabhsuithe teicneolaíochta ar chomharthaí tráchta chun feabhas a chur ar iontaofacht, ar shábháilteacht agus ar an acmhainn oibríochta. D’fhéadfaí a áireamh sa chéad ord idirghabhála eile bonneagar níos suntasaí chun tacú le hiompar poiblí feabhsaithe amhail busanna agus iarnród éadrom.

I measúnú inar úsáideadh samhail iompair nuashonraithe scéim lánfhorbartha BusConnects, léirítear méaduithe suntasacha ar an éileamh ó na leibhéil reatha, de réir mar a thagann fás faoin daonra i gcomhréir le leibhéil thuartha an Chreata Náisiúnta Pleanála. Mar sin féin, agus méadú ag teacht ar an trácht feadh na mbealaí sin freisin, chuirfeadh agáit turais níos faide agus níos neamhiontaofa isteach

ar úsáideoirí bus i gcomparáid le leibhéil an lae inniu. Léirítear leis na torthaí nach réiteoidh clár BusConnects saincheisteanna móra iompair na cathrach as féin, agus daonra na cathrach ag fás.

I mí Dheireadh Fómhair 2024, d’fhoilsigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair (ÚNI) Tuarascáil Staidéir Féideartha ar Iarnród Éadrom Idirthuais na Gaillimhe¹⁷. Rinneadh iniúchadh sa tuarascáil sin ar phríomhcheisteanna agus ar an bhféidearthacht a d’fhéadfadh a bheith ann líne Iarnróid Éadrom a thabhairt isteach i gcathair na Gaillimhe feadh conair amháin a bheadh nasctha le fás forbartha ar an gconair shonrach/na conairí sonracha.

Rinneadh measúnú, trí úsáid a bhaint as samhail iompair nuashonraithe an éilimh agus samhail thionchar fhéideartha an N6 GCRR atá beartaithe, agus iad curtha le líonra iompair cathrach ina bhfuil Iarnród Éadrom cheana féin de réir an ailínithe sa staidéar indéantachta arna foilsiú ag an ÚNI. Úsáideadh na stadanna agus na minicíochtaí a bhí sa staidéar féideartha sa mheasúnacht seo freisin. Léiríonn an anailís go bhfreastalaíonn an LRT agus an N6 GCRR atá beartaithe, nuair a sheachadtar iad i gcomhar le bearta bainistíochta éilimh an Phlean Ghníomhaithe ar son na hAeráide, ar fheidhmeanna comhlántacha. Freastalaíonn an LRT ar na riachtanais taistil d’áitritheoirí agus d’oibrithe ar fud na cathrach laistigh de theorainn na cathrach, ach cuireann an N6 GCRR atá beartaithe na riachtanais taistil ar fáil do

¹⁷ https://www.nationaltransport.ie/wp-content/uploads/2024/10/GMATs-LRT-Feasibility-Study-report-v0.4_Final.pdf

riachtanais straitéiseacha paisinéirí agus lasta níos faide sa chathair agus sa réigiún i gcoitinne. Ní chuireann an N6 GCRR atá beartaithe bac ar sholáthar iarnróid éadroim amach anseo agus éileamh leordhóthanach ann air. Mar sin féin, ní réiteodh an tIarnród Éadrom as féin na saincheistanna suntasacha iompair atá i gCathair na Gaillimhe agus sa cheantar máguaird agus ní chomhlíonann sé Cuspóirí an Tionscadail agus, dá bhrí sin, cuirtear as an áireamh é mar rogha eile in áit an N6 GCRR atá beartaithe.

Ní bhainfear amach réiteach ar na fadhbanna iompair i gCathair na Gaillimhe agus mórthimpeall uirthi le bearta bainistíochta éilimh – ar a ndearnadh measúnú sa tsamhail iompair nuashonraithe freisin – mar rogha aonair ós rud é go mbeidh éileamh srianta suntasach i gceist, tarlóidh moilleanna le hiompar poiblí (cé go mbeidh níos lú moille i gceist i gcomparáid le 2023 agus go mbeidh moill i bhfad níos mó i gceist mura gcuirfí an N6 GCRR atá beartaithe i bhfeidhm) agus leanfaidh trácht HGV tríd an gcathair ag cur isteach ar an gcumas bonneagar taistil ghníomhaigh a chur i bhfeidhm. Tá an AADT reatha a thrasnaíonn Droichead na gCúig Chéad ag a lánacmhainn agus é ag iompar thart ar 40,000 feithicil in aghaidh an lae agus ní bheadh acmhainneacht dhóthanach aige ina aonar leis an leibhéal breise tuartha de thrácht traschathrach a iompar, thart ar 70,000 san iomlán agus Bearta Bainistíochta Éilimh i bhfeidhm, go háirithe le linn buaicuaireanta.

Tábla NTS-1: Roghanna Bealaigh - Measúnacht ar Scartáil Réadmhaoine

Rogha Bhealaigh	Scartáil Tithe Cónaithe	Scartáil Tráchtála/ Tionsclaíoch	Iomlán
Dearg	94	19	113
Oráiste	53	9	62
Buí	106*	11	117
Gorm	54	5	59
Bándearg	46	6	52
Glas	76	10	86
2006 GCOB	Ní bhfuarthas cead pleanála ón mBord Pleanála don chuid thiar den scéim seo mar gheall ar na tionchair fhéideartha ar an gcomhshaol i limistéar pNHA Phortach Thóin na Brocaí. Dá bhrí sin, ní hionann an scartáil réadmhaoine agus fíorléargas ar na tionchair ar dócha iad a bheith ar réadmhaoine scéime nua lena mbainfí amach cuspóirí na scéime reatha. Ní sholáthraíonn sé nasc le Bóthar Thuama an N83 nó ní fhreastalaíonn sé ar na hionaid fostaíochta ag an bPáirc Mhór agus Baile an Bhriotaigh. Bhí drochthionchar aige ar shláine láithreáin cSAC Loch Coirib de réir chinneadh Chúirt na hEorpa.		10
Cyan	41	0	41
	Téann sé seo i ngleic le cuid de shaincheistanna scéim GCOB 2006. Seachnaíonn sé pNHA Phortach Thóin na Brocaí. Soláthraíonn sé nasc le Bóthar Thuama an N83, ach ní fhreastalaíonn sé ar na hionaid fostaíochta ag an bPáirc Mhór agus Baile an Bhriotaigh. Bhí drochthionchar aige ar shláine láithreáin cSAC Loch Coirib de réir chinneadh Chúirt na hEorpa.		
CCNG an N6	44	5	51

*Is ionann bloc árasán agus 37 scartáil tí chónaithe

7.3.4 An Roghanna ‘Déan Rud Éigin le Bóthar’

Cé gur oibrigh na roghanna malartacha gan bóthar i dtreo na saincheisteanna iompair i nGaillimh a réiteach, níor réitigh siad an tionchar mór diúltach atá ag an mbrú tráchta agus chuir siad teorainn ar an gcumas cuspóirí na straitéise iompair a bhaint amach. Teastaíonn acmhainn bhreise don trácht chun freastal ar na riachtanais réigiúnacha straitéiseacha i gcomhthéacs fheidhmiúlacht an líonra bóithre náisiúnta agus chun an taobh thoir agus thiar de Chathair agus de Chontae na Gaillimhe a nascadh chomh maith leis an SIG a chur chun feidhme go hoptamach.

Toisc go bhfuil bonneagar breise bóithre de dhíth, breithníodh líon mór roghanna eile chun an taobh thoir agus thiar de Chathair agus de Chontae na Gaillimhe a nascadh le ‘Rogha Bótharbhunaithe - Rud Éigin a Dhéanamh’ mar atá léirithe i **bhFíor NTS 09**. Rinneadh roghanna trasna Loch Coirib agus Chuan na Gaillimhe nó tollán ó chian-iarthar an limistéir staidéir soir a bhreithniú agus fágadh as an áireamh iad toisc nár bhain siad amach na cuspóirí tionscadail ar chúiseanna éagsúla.

Áiríodh ar fhorbairt rogha bótharbhunaithe measúnú ar thionscadal Sheachbhóthar Chathair na Gaillimhe roimhe seo in 2006 chomh maith le roghanna bealaigh nua ar a n-áiríodh uasghrádú ar líonra bóithre atá ann ar a dtugtar an t-uasghrádú ar líne, uasghrádú páirteach mar aon le bonneagar bóithre nua agus bóthar úrnua. Leis an uasghrádú ar líne ar an N6 atá ann, baineadh úsáid as Droichead na gCúig Chéad atá ann cheana don trácht straitéiseach agus áiríodh leis droichead nua díreach ó dheas uaidh chun freastal ar

an trácht áitiúil. Rinneadh staidéir mhionsonraithe chomhshaoil ar an limistéar staidéir ina iomláine ionas go mbeifí ábalta measúnacht chuimsitheach ilchritéar a dhéanamh ar na roghanna éagsúla. Cuimsítear sa mheasúnacht timpeallachta seo agus sna critéir measúnacht ar an tionchar ar dhaoine, ar thithe, agus ar phobail.

Cé gur dearadh N6 GCRR atá beartaithe le go rachadh sé timpeall ar an gcathair agus ar na tailte a criosáíodh lena bhforbairt, agus go ndearnadh gach iarracht tithe a sheachaint, ar an drochuair ní féidir na tithe ar fad a sheachaint i bhfianaise líne forbartha na cathrach agus tithe ar feadh gach bóthair a shíneann amach ón gcathair.

Tá an tsraith dheiridh de na roghanna bótharbunaithe a measúnaíodh le linn chéim roghnúcháin bealaí an tionscadal léirithe i bhFíor NTS 09. Chomh maith le measúnacht mhionsonraithe chomparáideach timpeallachta, rinneadh measúnacht chomparáideach ar an scartáil réadmhaoine féideartha ar gach ceann de na roghanna bealaigh, agus tá na torthaí léirithe i dTábla NTS 01.

Ní cuireadh GCOB 2006 agus Roghanna Bealaigh Cyan araon níos faide chun cinn ar na cúiseanna atá léirithe i dTábla NTS-1 thuas. As na roghanna eile, baineann an líon is lú de thithe cónaithe a scartálófar leis an rogha a roghnaíodh, agus beidh an tionchar is lú ag an rogha sin ar an timpeallacht ghlactha. Aithnítear chomh maith go mbeadh bonneagar suntasach innealtóireachta, amhail tollán faoi SAC Loch Coirib, tollán faoi Ráschúrsa na Gaillimhe, tarbhealach os cionn pábháil aolchloiche lasmuigh de SAC Loch Coirib agus tarbhealach thar champas spóirt Ollscoil na hÉireann, Gaillimh, ina chuid de na bearta deartha

chun go mbeifear in ann an bealach roghnaithe seo a chur chun cinn.

De réir “Guidelines on a Common Appraisal Framework for Transport Projects and Programmes” (CAF, Márta 2016) de chuid na Roinne Iompair, rinneadh measúnacht ar na roghanna eile de réir sé chritéar, is iad sin, an Geilleagar, Sábháilteacht, Ghníomhaíocht Fhisiciúil, Comhshaoil, Inrochtaineacht agus Cuimsiú agus Comhtháthú Sóisialta. Ó cuireadh an Creat Breithmheasa Iompair (TAF) in ionad an CAF (2016) i mí Iúil 2024, lena soláthraítear arís, *“treoir ar bhreithmheas agus chur i bhfeidhm arb í an aidhm atá i gceist léi infheistíocht sa chóras iompair a chur chun cinn a dhéanann freastal ar riachtanais na sochaí, a chomhlíonann cuspóirí an bheartais straitéisigh, agus a thugann luach ar airgead”*.

Tá fo-chritéir tosaigh ón CAF ailínithe le fo-chritéir an TAF, cé go ndéantar cur síos beagáinín difriúil orthu, agus go dtugtar aghaidh ar “Athrú Aeráide” mar chritéar aonair seachas a bheith suite laistigh de “Comhshaoil”. Tá cuspóirí an Tionscadail ar aon dul leis an TAF is deireanaí agus an TAF reatha agus coinnítear iad ach le cúpla rud sa bhreis curtha leo.

Nuair a críochnaíodh an measúnú ilchritéar seo, forbraíodh an Chonair Bhealaigh is Dealraithe a Roghnófar den rogha bótharbhunaithe roghnaithe, faoi mar atá léirithe i bhFíor NTS 10, mar chumas roghanna éagsúla bealaigh thar achar an limistéir staidéir, ar measadh go raibh an tionchar is lú acu, le chéile, ar an timpeallacht ghlactha i gcomhthéacs tionchar ar dhaoine, ar an éiceolaíocht agus ar thosca comhshaoil eile.

Fíor NTS 10: Forbhreathnú ar an Tionscadal

Mar gheall ar a ghair a bheidh an N6 GCRRT atá beartaithe don timpeallacht uirbeach, atá ag teastáil chun an réiteach is fearr do chuarbhóthar nua a sholáthar, ní mór 44 teach a leagan chun éascú a dhéanamh ar an tógáil agus ní mór 10 dteach eile a cheannach mar gheall ar an tionchar a bheidh ar na tithe sin. Beidh tionchar suntasach aige sin ar na daoine atá ina gcónaí sna tithe sin. Mar sin féin, ní mór breathnú air sin agus cothromaíocht a fháil idir é agus na tairbhí foriomlána (a bhfuil níos mó eolais tugtha fúthu i gCuid 10 thíos) a sholáthraítear leis an N6 GCRRT atá beartaithe do thodhchaí na Gaillimhe agus an cheantair máguaird agus do nascacht le Réigiún an Iarthair.

Leanadh de mhionathruithe a dhéanamh le linn an deartha, le linn na héisteachta ó bhéal 2020 agus le linn an fhormheasa ina dhiaidh sin arna thabhairt ag ABP an 6 Nollaig 2021 maidir leis an N6 GCRRT atá beartaithe, chun na tionchair ar an timpeallacht dhaonna a dhíothú agus a laghdú, mar seo a leanas:

- Ailíniú eile leis an gcuid theas de Bhóthar Ceangail na Páirce Móire trí champas Boston Scientific
- Athruithe ar an maolú atá beartaithe do Champas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe
- Athruithe ar an maolú atá beartaithe do Champas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe (ar a tugadh ONÉG roimhe seo)

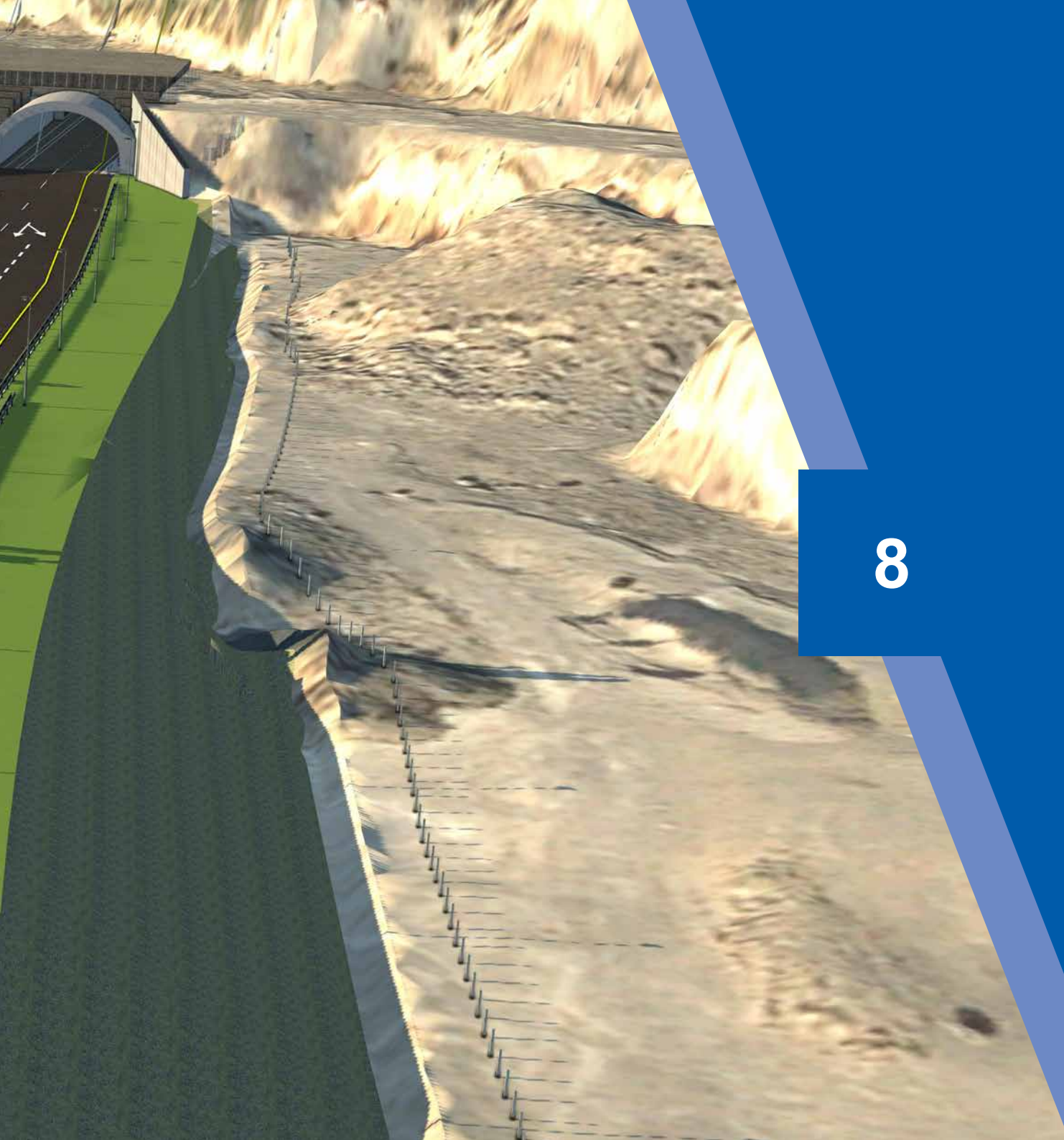
7.4 Roghanna malartacha arna meas ag Ráschúrsa na Gaillimhe

Mar a leagtar amach i gCuid 1, spreagtar an gá le stáblaí sealadacha agus buana ag Ráschúrsa na Gaillimhe, mar gheall ar scartáil na stáblaí reatha le bheith in ann an N6 GCRRT atá beartaithe a thógáil. Breithníodh roghanna malartacha éagsúla, ag tosú le dada a dhéanamh nó iarracht a dhéanamh an trácht a bhainistiú teicneolaíocht agus ansin bogadh ar aghaidh go leibhéal níos airde idirghabhála i bhfoirm stáblaí nua. Toisc go bhfuil príomhshaoráidí chun ainmhithe a chruinniú le chéile agus a choinneáil sábháilte riachtanach le ceadúnas oibríochta rásaí a fháil, níl an rogha “Dada a Dhéanamh” ná an rogha teicneolaíochta indéanta agus níor breithníodh iad a thuilleadh.

Is iad stáblaí ionaid an chéad chéim incriminteach eile maidir le roghanna a bhreithniú. Breithníodh ceithre láithreacha eile, lena n-áirítear comparáid idir tionchair chomhshaoil gach ceann acu. Tá an suíomh a roghnaíodh soir ó thuaidh ó Ráschúrsa na Gaillimhe ar thailte a fuarthas go sealadach chun Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe a thógáil. Ceadáíonn an rogha sin an sreabhadh reatha tríd an Ráschúrsa a choinneáil agus coinnítear an líonra agus an bonneagar reatha an oiread is féidir toisc go bhfanann treoshuíomh vis-à-vis na n-áiseanna reatha mar atá faoi láthair.

Tar éis athbhreithniú mionsonraithe a dhéanamh ar an spás atá ar fáil faoi úinéireacht réadmhaíne Ráschúrsa na Gaillimhe, suíodh na stáblaí sealadacha sa gharpháirc, agus é tugtha faoi deara gur le haghaidh tréimhse shealadach amháin é. Tá sé scartha agus neamhspleách go leor ó na tailte a theastaíonn chun an N6 GCRRT atá beartaithe a thógáil agus is féidir oibriú sa spás sa ghearrthéarma le linn thógáil an N6 GCRRT atá beartaithe agus na stáblaí nua buana atá beartaithe.

8

An Tionscadal

8. An Tionscadal

8.1 Cur síos ar an Tionscadal

Cuimsíonn an Tionscadal cúig chéim, le réiltín mar léiriú nach bhfuil na hoibreacha sin mar chuid den fhorbairt, a bhfuil formheas á lorg ina leith mar chuid den Iarratas Alt 51 le haghaidh an N6 GCRR atá beartaithe:

Céim 1*: Tógáil an chlóis stábla shealadaigh, seid innealra, seid chothabhála, toibreacha i gcomhair soláthair uisce, fostáisiún BSL agus ciorcal réamhpharáide agus paillíun nua ar thailte Ráschúrsa na Gaillimhe.

Céim 2: Tógáil an N6 GCRR atá beartaithe in dhá chéim a dhéanfar i gcomhthráth:

- Céim A - Acomhal Chúil Each an N6 chuig Acomhal Leitrí an N59
- Céim B – Acomhal Leitrí an N59 go dtí an R336 siar ó Bhearna

Tá an clós stábla agus an foirgneamh tráchtála atá ar na tailte cheana féin ó thuaidh de Ráschúrsa na Gaillimhe, le scartáil agus tá an láithreán le glanadh le go mbeifear in ann Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe a thógáil.

Céim 3*: Tógáil an chlóis stábla bhuaín nua ar chríochnú agus aistriú an N6 GCRR atá beartaithe.

Céim 4*: Scartáil an chlóis stábla shealadaigh arna thógáil i gCéim 1 agus áit pháirceála a chur ar ais ar an láithreán. Fostáisiún BSL, an paillíun, an tseid innealra, na an tseid chothabhála agus an ciorcal réamhpharáide a choimeád.

Céim 5: Baineann sé le hoibríocht an Tionscadail.

Féach Caibidil 2 den TMTT nuashonraithe seo chun sonraí breise a fháil.

Beidh Céimeanna 1, 3 agus 4 den Tionscadal á gcothabháil ag Iontaobhas Choiste Rásaí na Gaillimhe (GRCT). Beidh Céim 2 den Tionscadal mar chuid de chonarthaí cothabhála BIÉ agus déanfar gach gné lena n-áirítear an draenáil a chothabháil ar bhonn rialta chun a chinntiú go bhfeidhmeoidh na gnéithe ar fad de réir a ndeartha agus go mbainfear amach na caighdeáin riachtanacha.

8.2 Cur síos ar an N6 GCRR atá beartaithe

Tháinig dearadh an N6 GCRR atá beartaithe chun cinn ón gConair Bhealaigh is Dealraithe a Roghnófar a saináithníodh agus aird á tabhairt ar an gcomhairliúchán le húinéirí réadmhaoinne. Tá cur síos níos mionsonraithe ar an mbealach déanta anseo thíos.

Tá leagan amach phlean an Tionscadail léirithe i bhFíoracha NTS 17 go NTS 31.

Gabhfaidh an N6 GCRR atá beartaithe ó R336 Bhóthar an Chósta atá ann siar ó Bhearna le ceangal leis an N6 atá ann ag Acomhal Chúil Each. Is é 334ha an t-achar iomlán laistigh de Theorainn na Measúnachta.¹⁸ In TMTT 2018, ba é 280ha an t-achar iomlán laistigh de Theorainn na Measúnachta. Is mar gheall ar na tailte breise atá san áireamh i Ráschúrsa na Gaillimhe chun críocha iarratais ar chead pleanála ag Iontaobhas

¹⁸Tagraíonn an téarma Teorainn na Measúnachta, nuair a úsáidtear é tríd síos an TMTT nuashonraithe seo do thailte a theastaíonn chun an N6 GCRR atá beartaithe a thógáil agus/nó a oibriú chomh maith le méideanna na dtailte a áirítear laistigh den teorainn phleanála don fhorbairt atá beartaithe ag teorainn Ráschúrsa na Gaillimhe.

Choiste Ráschúrsa na Gaillimhe, an méadú 54ha a bhaineann leis an bhforbairt atá beartaithe ag Ráschúrsa na Gaillimhe ar thug Comhairle Chathair na Gaillimhe cead pleanála ina leith i Nollaig 2024. As an achar iomlán sin, tá achar thart ar 180 heicteár ag teastáil le haghaidh lorg an N6 GCRR atá beartaithe.

Ceanglaítear an N6 GCRR atá beartaithe le Bóthar an Chósta R336 atá ann cheana féin sa Bhaile Nua le hacomhal timpealláin chomhréidh thart ar 2km siar ó Shráidbhaile Bhearna agus ansin téann sé ar aghaidh ó thuaidh agus soir mar charrbhealach singil chuig tuaisceart Shráidbhaile Bhearna agus ar aghaidh i dtreo Bhaile an Mhóinín. Coimeádtar an nascacht áitiúil trí Nasc Tardhroichid Throscaigh/na Forá Maola agus tá timpeallán comhréidh beartaithe ag L1321 Bhóthar Bhearna go Maigh Cuilinn. Tá acomhail chomhréidhe le comharthaí beartaithe ag Bóthar na Ceapaí agus Bóthar Bhaile an Mhóinín.

Soir ó Acomhal Bhóthar Bhaile an Mhóinín, is débhealach í an N6 GCRR atá beartaithe agus leanann sé ar aghaidh soir chuig an acomhal ilairde Acomhal Leitrí an N59 atá suite i Leitreach. Ceanglaíonn an t-acomhal sin le Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 trí Bhóthar Cheangail Thuaidh an N59, agus chuig Bóthar Leitrí agus Bóthar Rathúin trí Bhóthar Cheangail Theas an N59 atá beartaithe. Leanann an N6 GCRR atá beartaithe soir agus trasnaíonn Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 atá ann cheana ag an Daingean agus leanann sé ar tharbhealach thar Champas Spóirt Ollscoil na hÉireann, Gaillimh sula dtrasnaíonn sé Abhainn na Gaillimhe (agus cSAC Loch Coirib). Is ionann fad iomlán an struchtúir trí Champas Spóirt Ollscoil na hÉireann, Gaillimh agus thar Dhroichead

Abhainn na Gaillimhe agus 620 m. Déanfar pailliún spóirt Champas Spóirt Ollscoil na hÉireann, Gaillimh a mhionathrú agus leanfar le feidhm a bhaint as mar shaoráid spóirt i ndiaidh na tógála.

Soir ó Abhainn na Gaillimhe leanann an N6 GCRR atá beartaithe ar aghaidh soir ar chlaifort i dtreo bhaile fearainn Mhionlaigh. Tá tailte breise ó thuaidh ó Chaisleán Mhionlaigh cuimsithe mar chuid den Tionscadal atá beartaithe chun tailte a chur ar fáil chun feabhas a chur ar an bpríomhghnáthóg shealgairachta do Chrú-ialtoga ar eol go mbíonn siad ag fáireadh ag Caisleán Mhionlaigh, agus chun na tionchair fhéideartha ar an speiceas a mhaolú. Cuirfear fála sceaigh breise ar na tailte sin agus coimeádfaidh an t-údarás áitiúil mar thailte talmhaíochta iad agus beidh siad fós faoina n-úinéireacht.

Ag leanúint ar aghaidh soir, téann an N6 GCRR atá beartaithe trasna an Bhóthair Nua ar chuid tarbhealaigh, Tarbhealach Mhionlaigh (fad 320 m), i dtreo an tSeanbhóthair sula dtéann sé isteach i gcuid de ghearradh roimh Thollán Leacaigh (fad 250 m), díreach siar ó Chairéal Leacaigh, agus téann sé amach as an tollán sa chairéal. Tá foirgneamh cothabhála tollán suite in aice le Tollán Leacaigh.

Leanann an N6 GCRR atá beartaithe ar aghaidh soir ó Chairéal Leacaigh le hacomhal ilairde atá suite ar Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 go Baile an Phoill agus leanann ar aghaidh soir trí bhaile fearainn sa Chaisleán Gearr chuig an acomhal ilairde ar Bhóthar Thuama an N83. Soláthraítear leis an acomhal seo rochtain ar Bhóthar Thuama an N83 agus Bóthar Ceangail na Páirce Móire atá beartaithe araon idir Páirc Gnó Bhaile an Bhriotaigh agus Eastát Tionsclaíoch na Páirce Móire trí Bhóthar Ceangail Pháirc Gnó Thuaisceart na Cathrach atá beartaithe chun nascacht iomlán a chur ar fáil ag an láthair seo.

Leanann an N6 GCRR atá beartaithe ansin soir ó dheas ag dul isteach i dTollán Ráschúrsa na Gaillimhe (fad 230 m) ag Baile an Bhriotaigh ó thuaidh ón rásraon. Tá foirgneamh cothabhála tollán suite in aice le Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe agus tá stáblaí nua curtha ar fáil do Ráschúrsa na Gaillimhe. Ag teacht amach ón tollán leanann an N6 GCRR atá beartaithe soir ó dheas, ag trasnú Bóthar Mhuine Mheá an R339 ar chlaifort agus ag leanúint ar aghaidh ó dheas ó cheangal leis an N6 atá ann cheana ag Acomhal Chúil Each. Beidh Acomhal Chúil Each atá beartaithe ina acomhal ilairde scartha iomlán.

Áireofar leis an Tionscadal atá beartaithe freisin curadóireacht tírdhreacha forleathan chun foscadh a thabhairt agus limistéir ghnáthóige shonracha a chruthú chun cúiteamh a dhéanamh don chailleadh gnáthóige in áit éigin eile. Chun tionchar torainn a mhaolú feadh an N6 GCRR atá beartaithe, déanfar dromchla bóthair ísealtorann (LNRS) a ionchorprú chun an torann a ísliú ag an bhfoinse. Sa bhreis air sin, ionchorpraíodh scéim leathan bacainní torainn sa deardadh chun na leibhéil torainn a laghdú a thuilleadh feadh an Tionscadail.

Trasghearradh an N6 GCRR atá Beartaithe

Tá an trasghearradh atá beartaithe roghnaithe ar bhonn an éilimh taistil atá tuartha. De réir mar a laghdaíonn na líonta tráchta a tuaradh i dtreo an iarthair ón M6, íoschéimníonn an leibhéal soláthair ó mhótarbhealach go carrbhealach singil.

Teastaíonn trasghearradh débhealaigh le haghaidh líonta na tráchta a tuaradh ón gceangal thoir leis an N6 ag Cúil Each, Cnoc Mhaoil Drise go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín, le luasteorainn de 100 km/u. Tá úsáid débhealaigh comhréireach leis an líonra bóithre atá ann sa limistéar seo agus teastaíonn ainmniúchán an

mhótarbhealaigh chomh maith chun é a shlánú agus é a dhéanamh seasmhach i leith na todhchaí. Rinneadh na hacomhail a theorannú do na bóithre náisiúnta, is iad sin an N6, N83, N84 agus an N59.

Teastaíonn carrbhealach singil ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín go dtí an taobh thiar de Bhearna, le luasteorainn 80 km/u, chun freastal ar an éileamh taistil atá tuartha. Tá úsáid carrbhealaigh shingil comhréireach leis an líonra bóithre atá ann sa limistéar seo agus teastaíonn ainmniúchán an bhóthair chosanta chomh maith chun é a shlánú agus é a dhéanamh seasmhach i leith na todhchaí.

Tá achar an charrbhealaigh shingil agus an débhealaigh léirithe i **bhFíor NTS 16**. Tá trasghearradh den charrbhealach singil léirithe i **bhFíor NTS 11 - 13** agus den débhealach léirithe i **bhFíor NTS 14-15**.

Tá rochtain ar an gcarrbhealach singil teoranta don stáisiún ceann aistir ag an R336 agus ag Bóthar Bhearna-Mhaigh Cuilinn i gceantar an chontae, agus ag Bóthar na Ceapaí, Bóthar Bhaile an Mhóinín sa chathair. Dáileoir éifeachtúil thuaidh theas is ea Bóthar Bhearna-Mhaigh Cuilinn don trácht agus mar sin tugann sé údar leis an nasc leis an líonra straitéiseach ag an bpointe sin. Tá rochtain curtha ar fáil ag Bóthar na Ceapaí agus ag Bóthar Bhaile an Mhóinín mar gur bealaí gathacha atá sa dá cheann díobh a dháileann trácht chuig Bóthar Dáileacháin an Iarthair i bhfo-bhailte uile iarthar na cathrach.

Meastar go bhfuil an leibhéal soláthair sin, ó thaobh trasghearrtha agus ainmniúcháin de, riachtanach chun freastal ar an éileamh taistil straitéiseach lena dteastaíonn rochtain chomh fada leis an R336 san iarthar chomh maith le trácht straitéiseach ag dul isteach i gCathair na Gaillimhe.

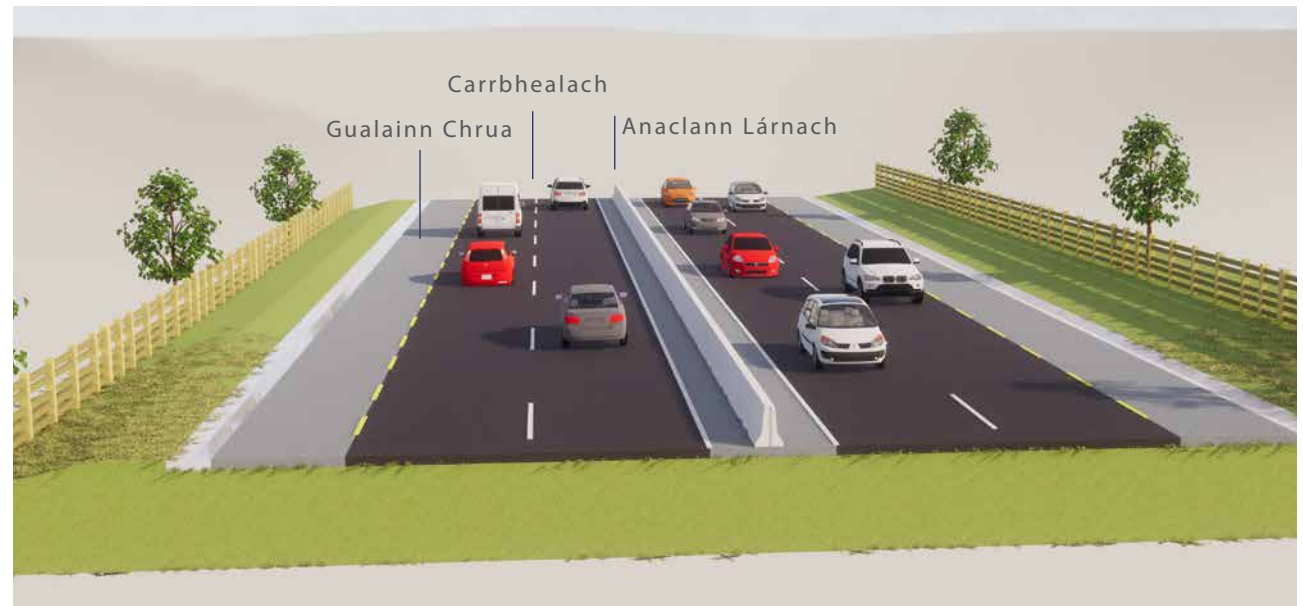
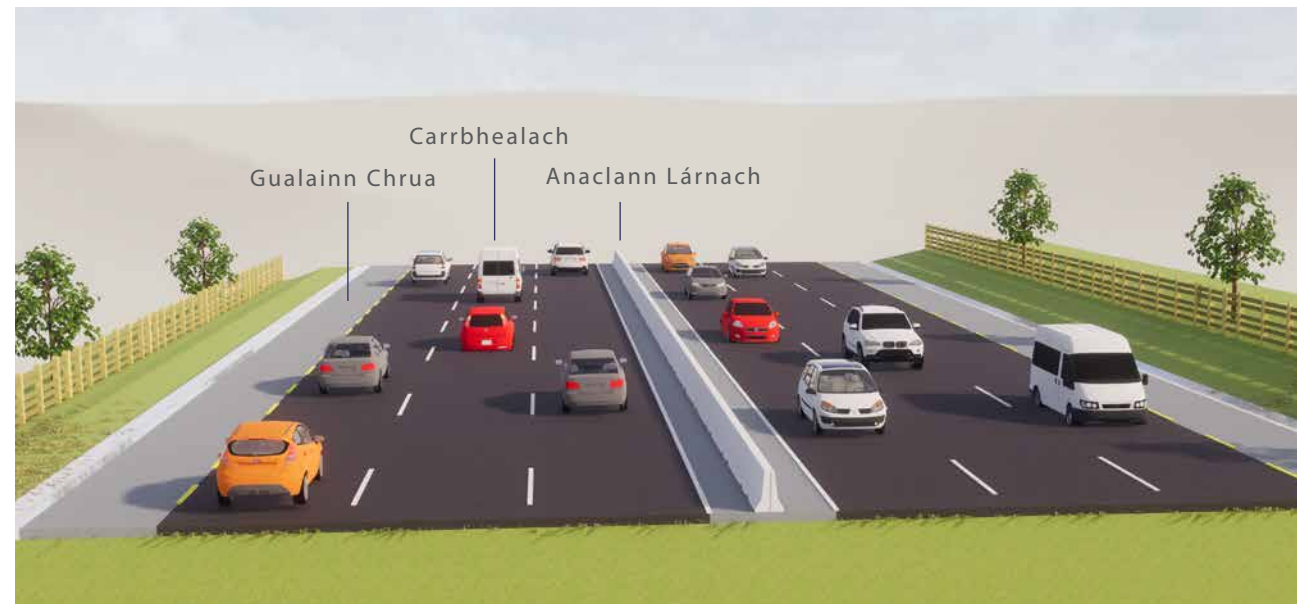
NTS 11: Carrbhealach Aonair

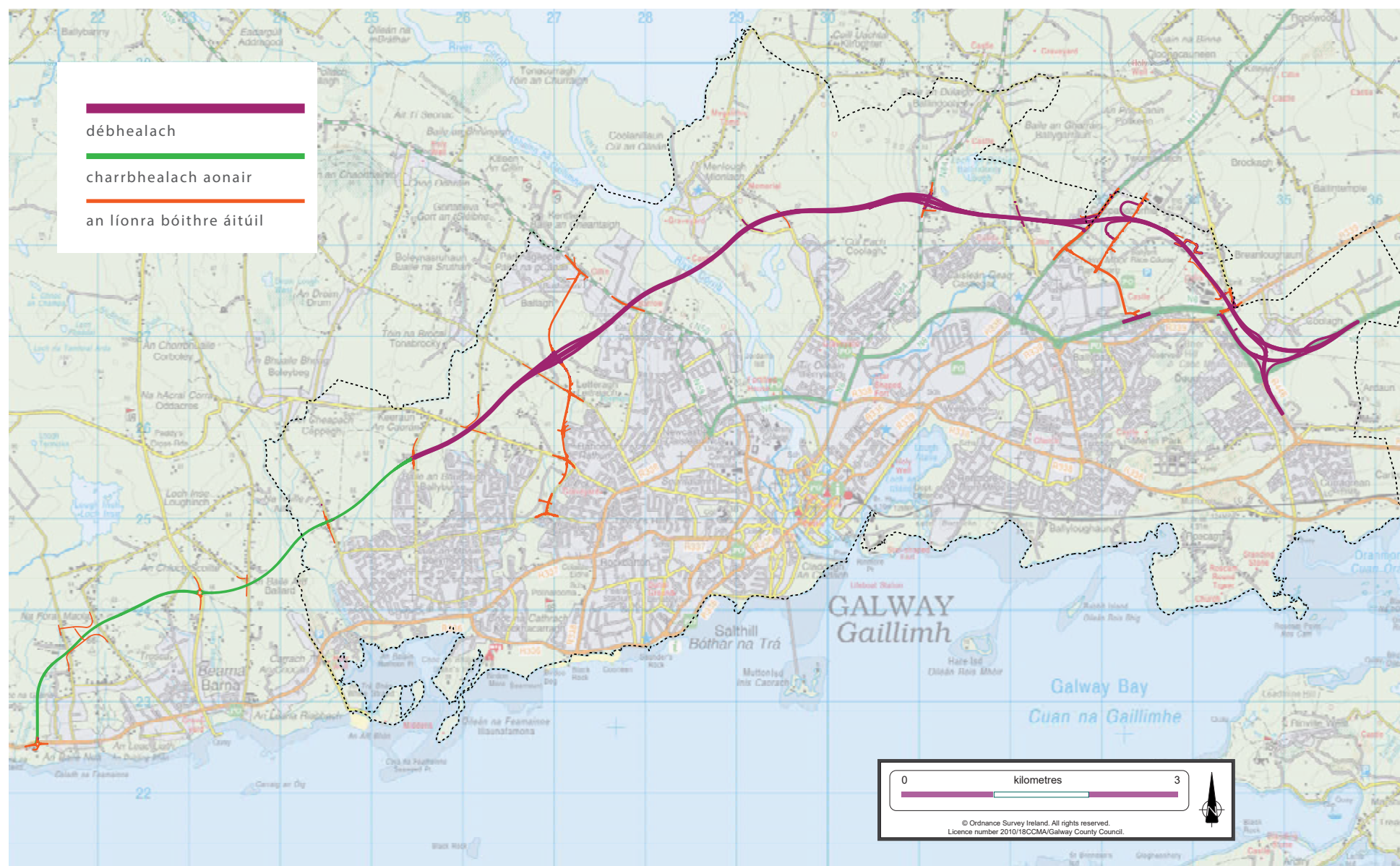
NTS 12: Carrbhealach Aonair (Le cosán)

NTS 13: Carrbhealach Aonair (Le cosán & slí rothar)

NTS 14: Débhealach / Mótarbhealach (2 Lána Uirbeach)**NTS 15: Débhealach / Mótarbhealach (3 Lána Uirbeach)**

Fíor NTS 16: Achar an charrbhealaigh shingil agus an débhealaigh

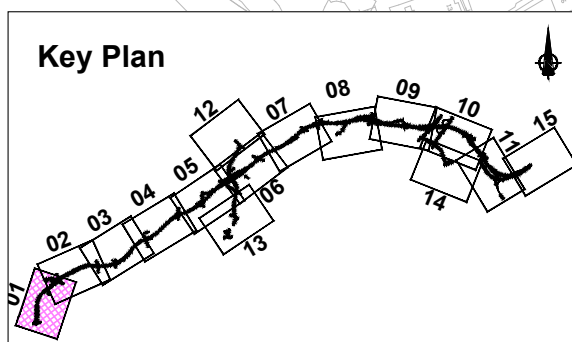
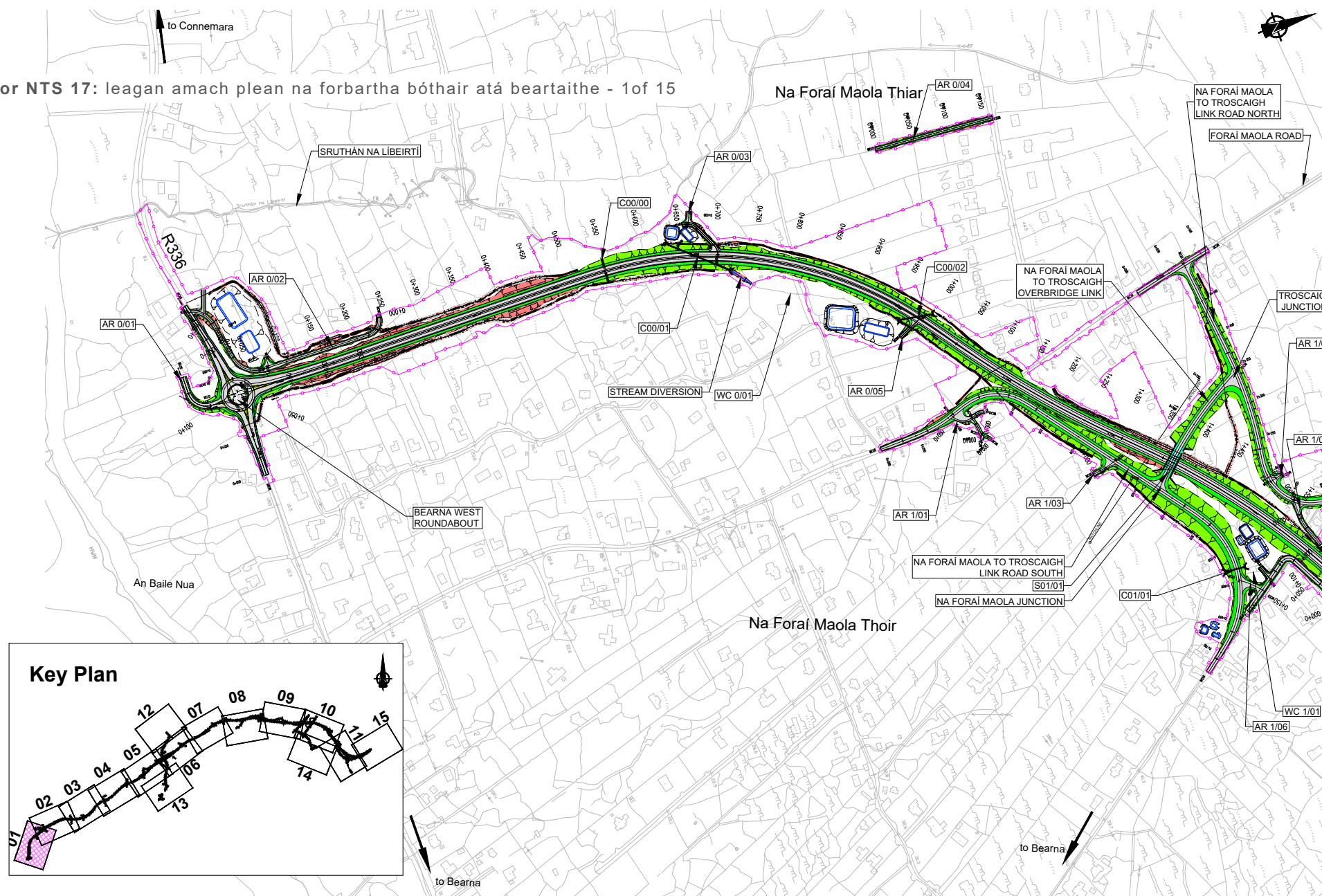

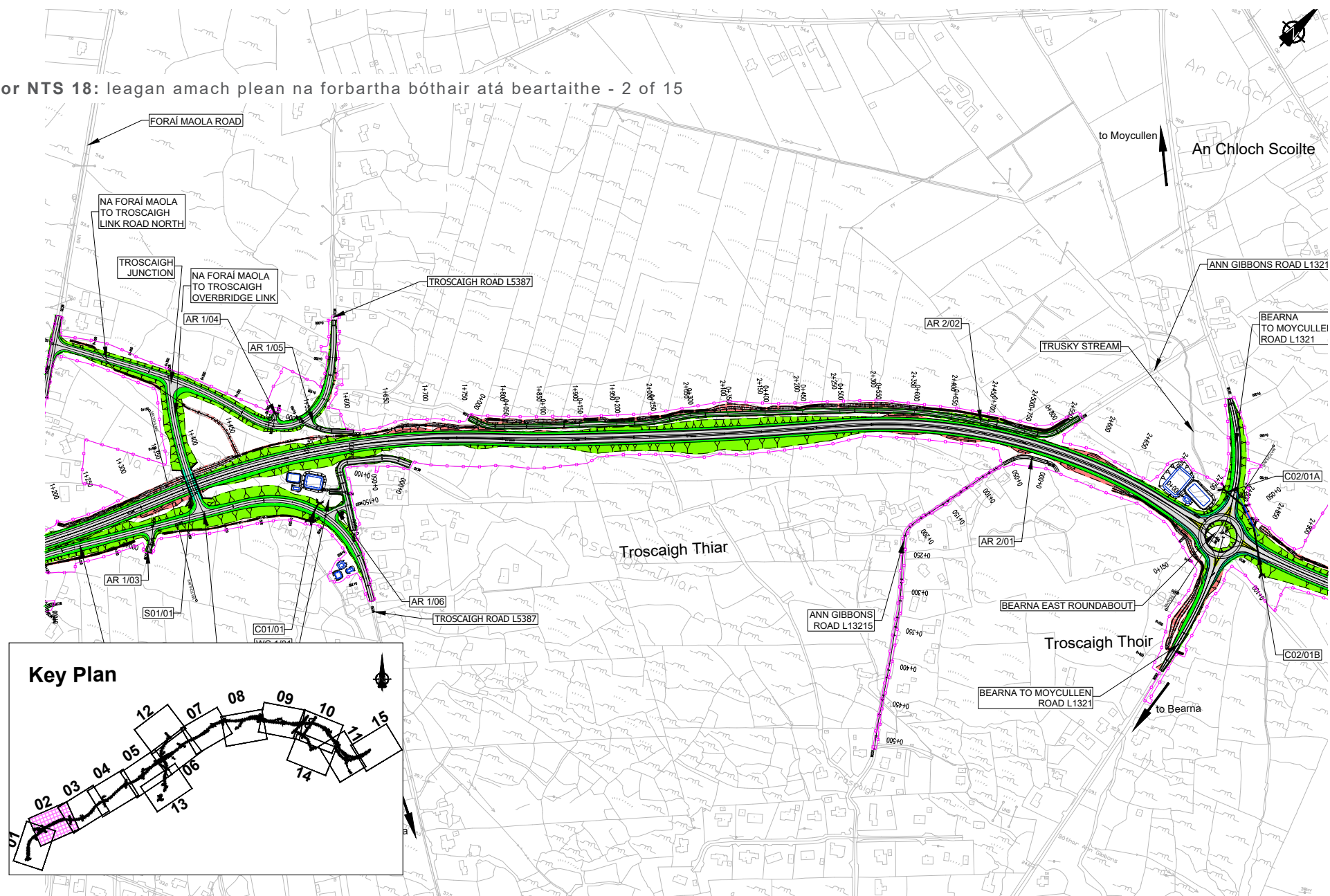
Eochair do na Fíoracha a leanas:

- Teorainn na Cathrach
- Teorainn Mheasúnaithe
- GCRR an N6 atá Beartaithe
- Créfoirt - Líonadh
- Earthworks - Gearradh
- Pábháil Carrbhealach atá Beartaithe
- Gruaimhín atá Beartaithe
- Slí Rothar atá Beartaithe
- Cosán atá Beartaithe
- Slí Rothar/Cosán atá Beartaithe
- Oileán Tráchtá atá Beartaithe
- Struchtúr (S)
- Balla Coinneála atá Beartaithe (R)
- Íosbhealach Mamach (C)
- Lintéar atá Beartaithe (C)
- Lochán Tánúchán / Insióthlú Abhantrach / Bogach atá Beartaithe
- Atreorú Srutháin atá Beartaithe
- AR - Bóthar Rochtana
- WC - Sruthchúrsa

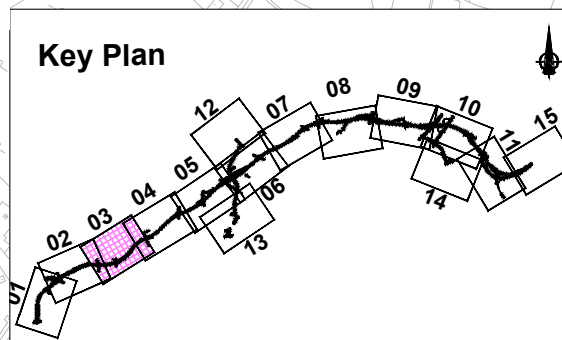
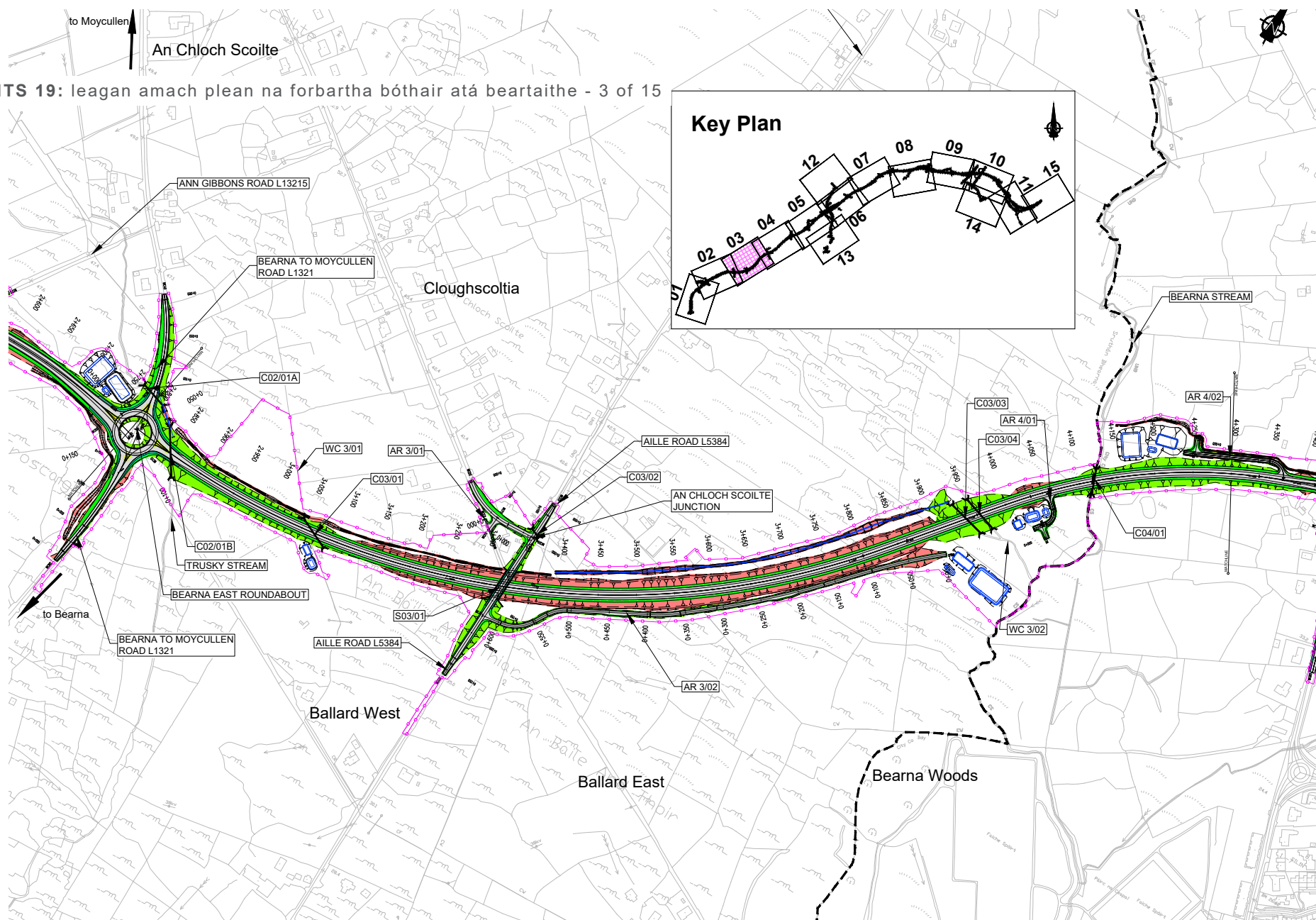
Fíor NTS 17: leagan amach plean na forbartha bóthair atá beartaithe - 1 of 15

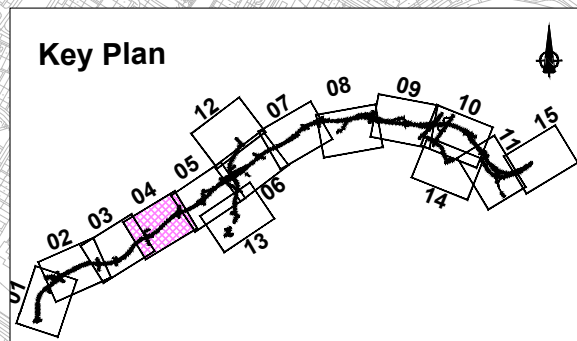
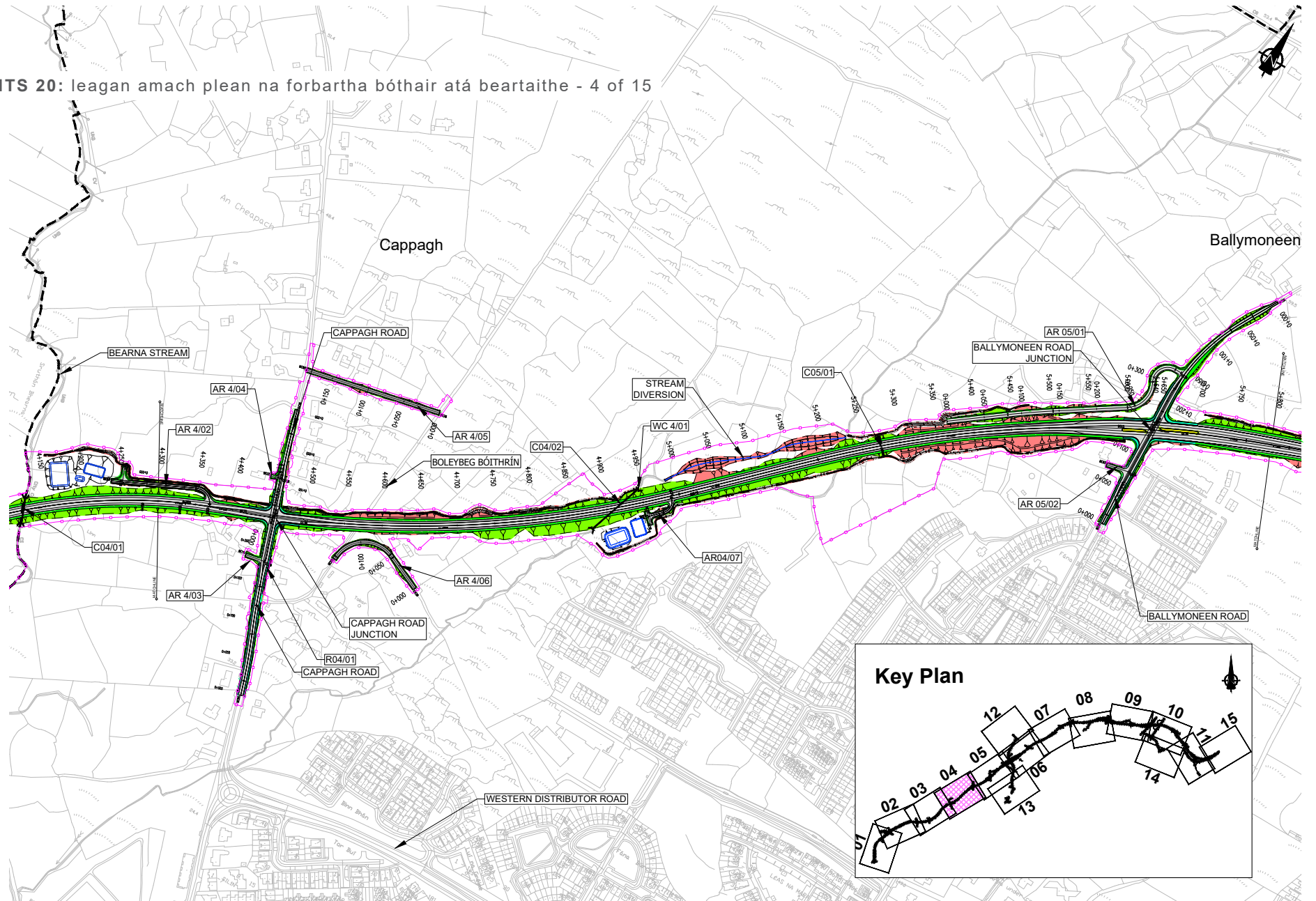
Fíor NTS 18: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 2 of 15

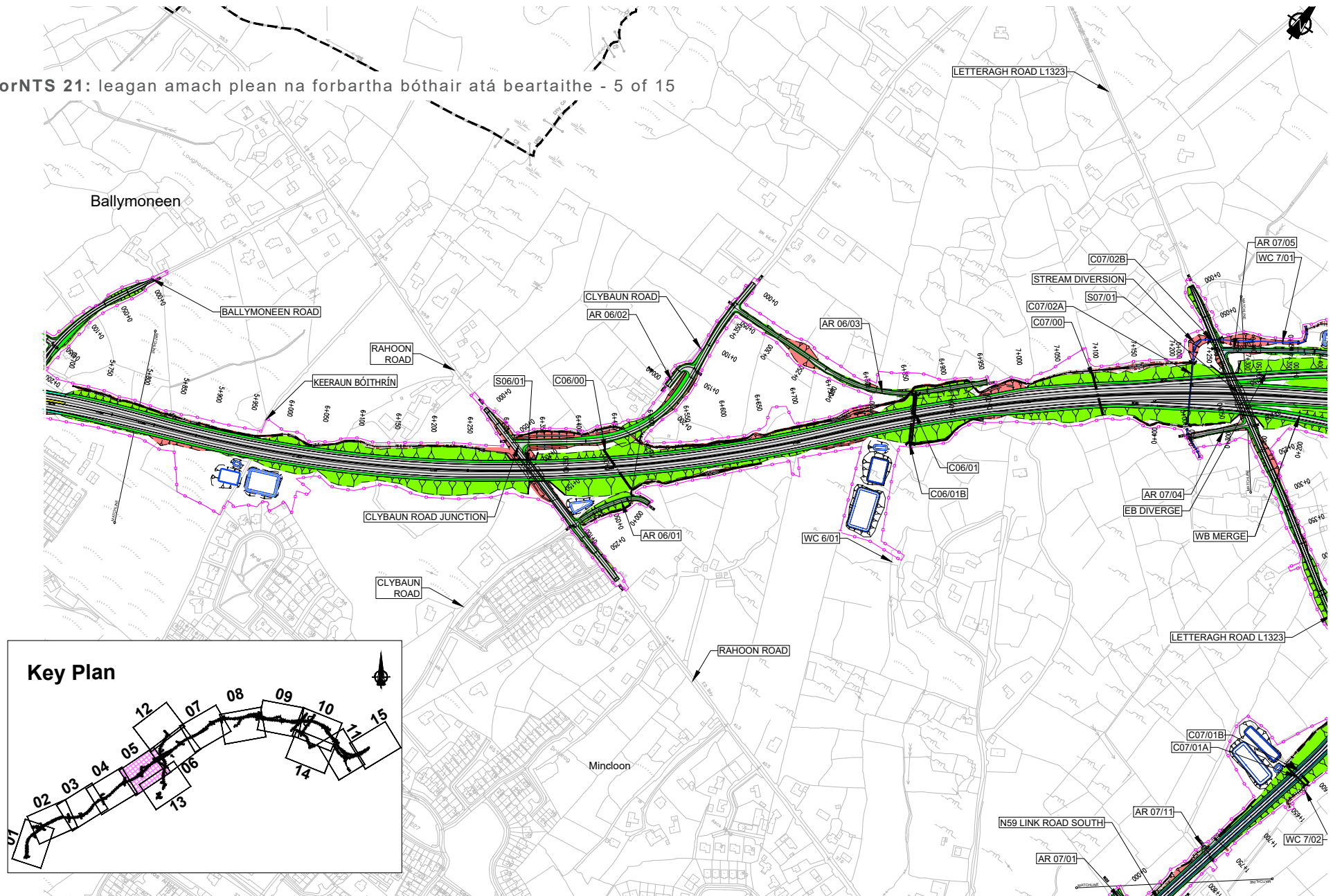
Fíor NTS 19: leagan amach plean na forbartha bóthair atá beartaithe - 3 of 15

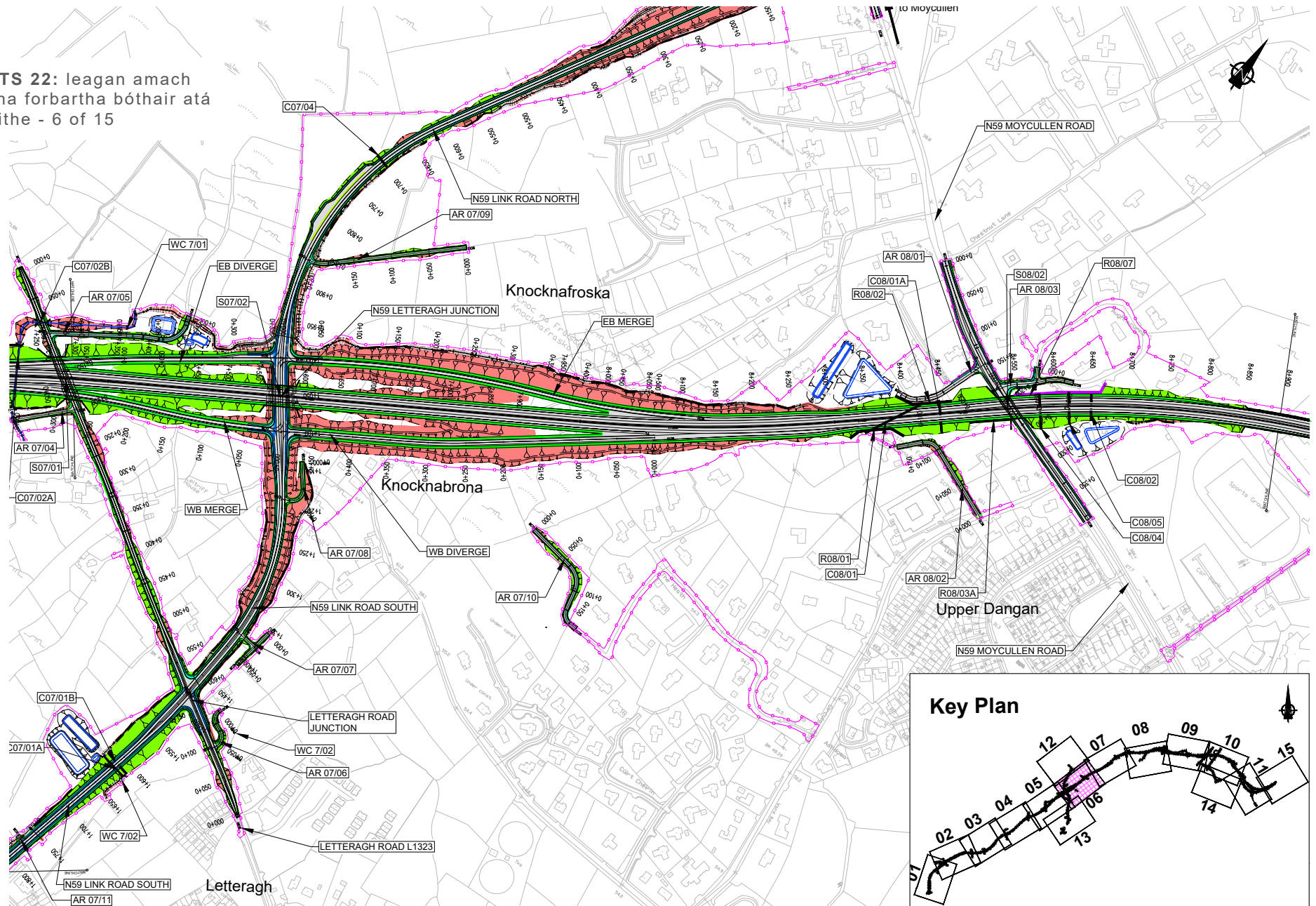
Fíor NTS 20: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 4 of 15

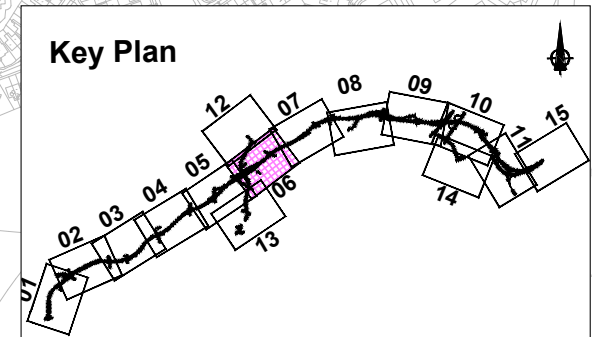
FíorNTS 21: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 5 of 15

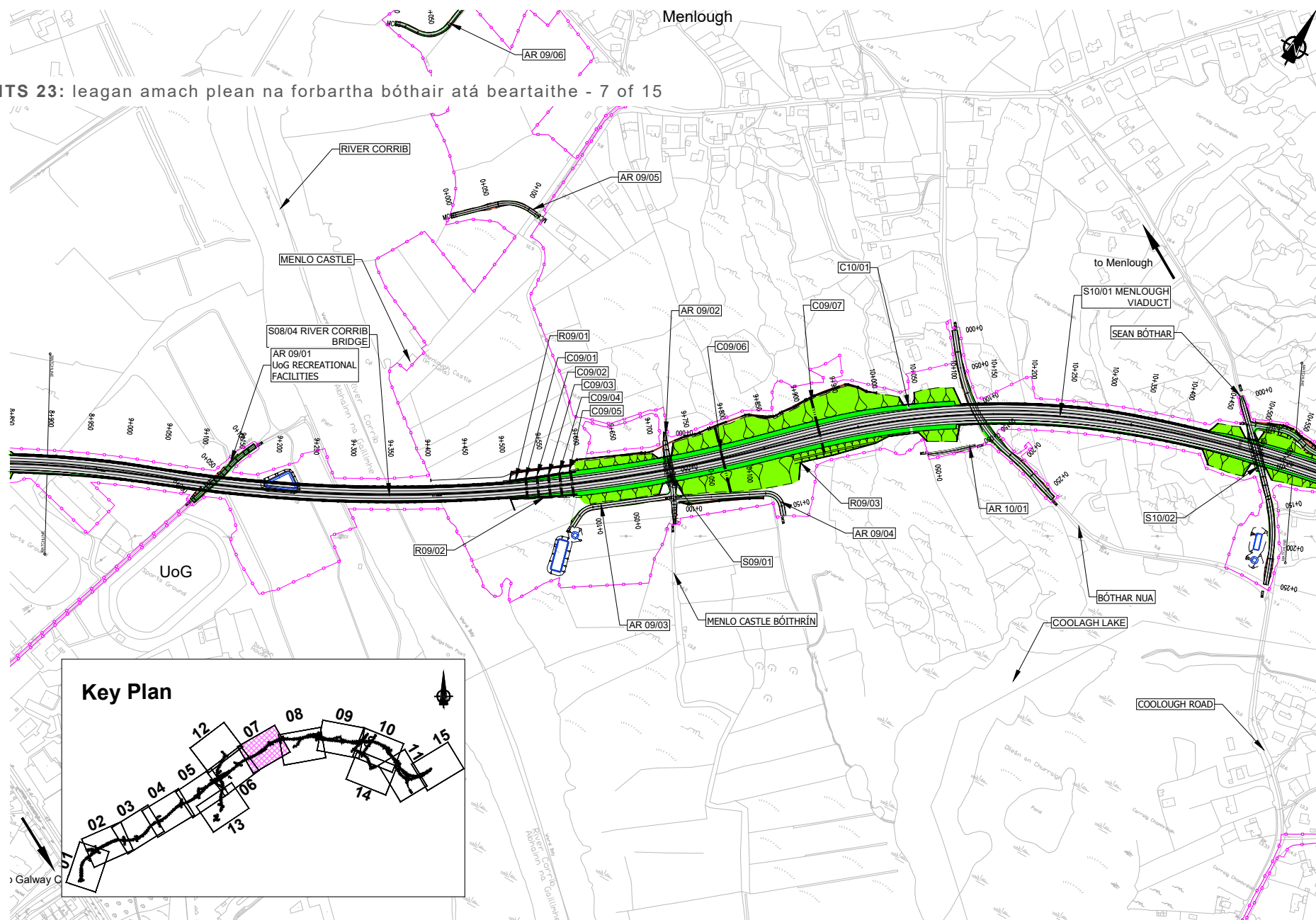
**Fíor NTS 22: leagan amach
plean na forbartha bóthair atá
beartaithe - 6 of 15**

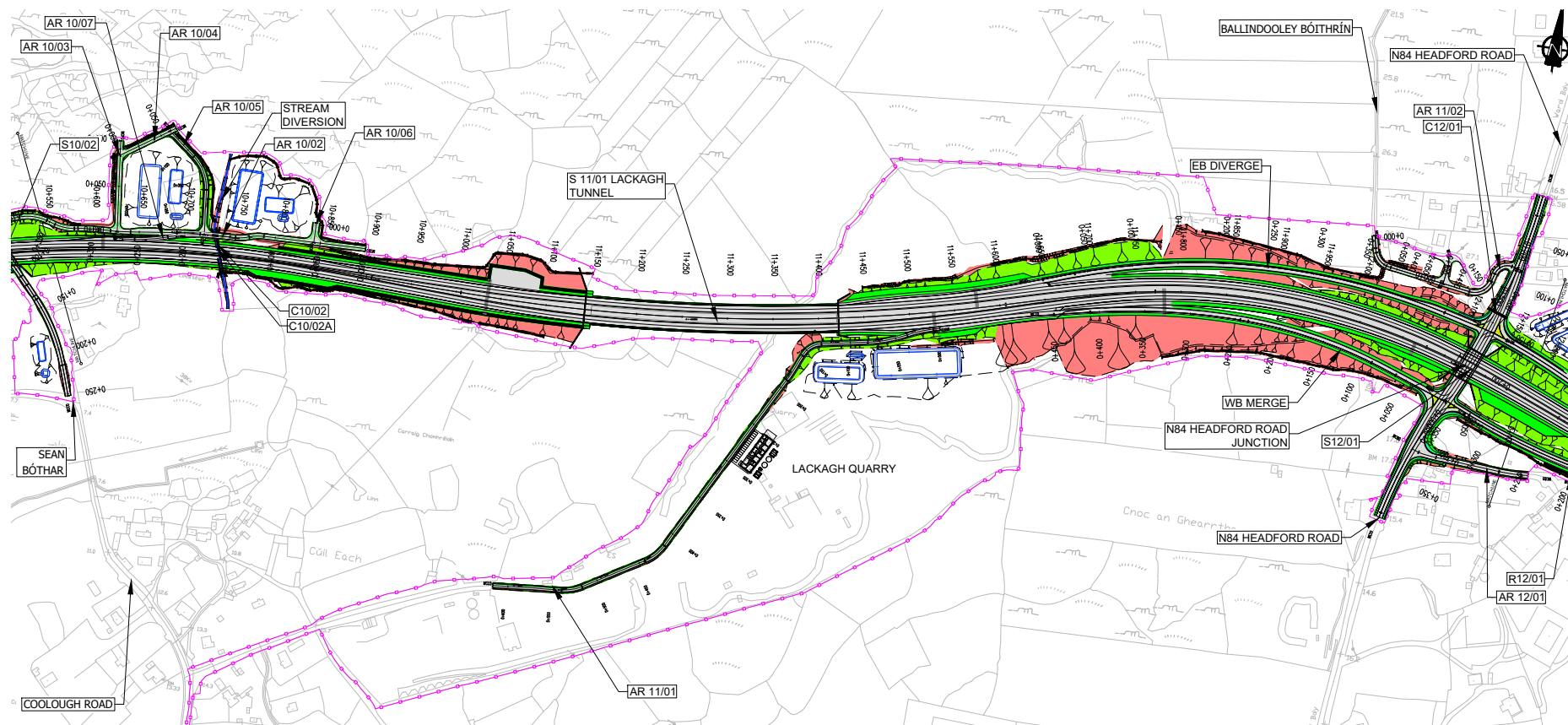

Key Plan

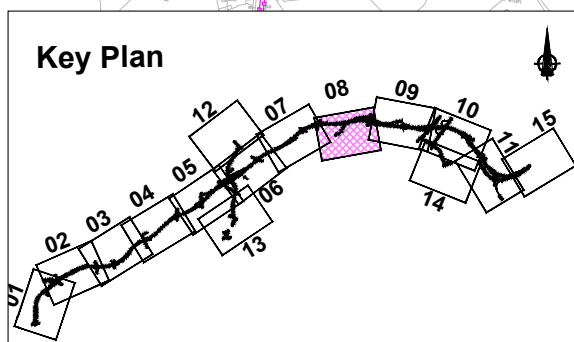

Fíor NTS 23: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 7 of 15

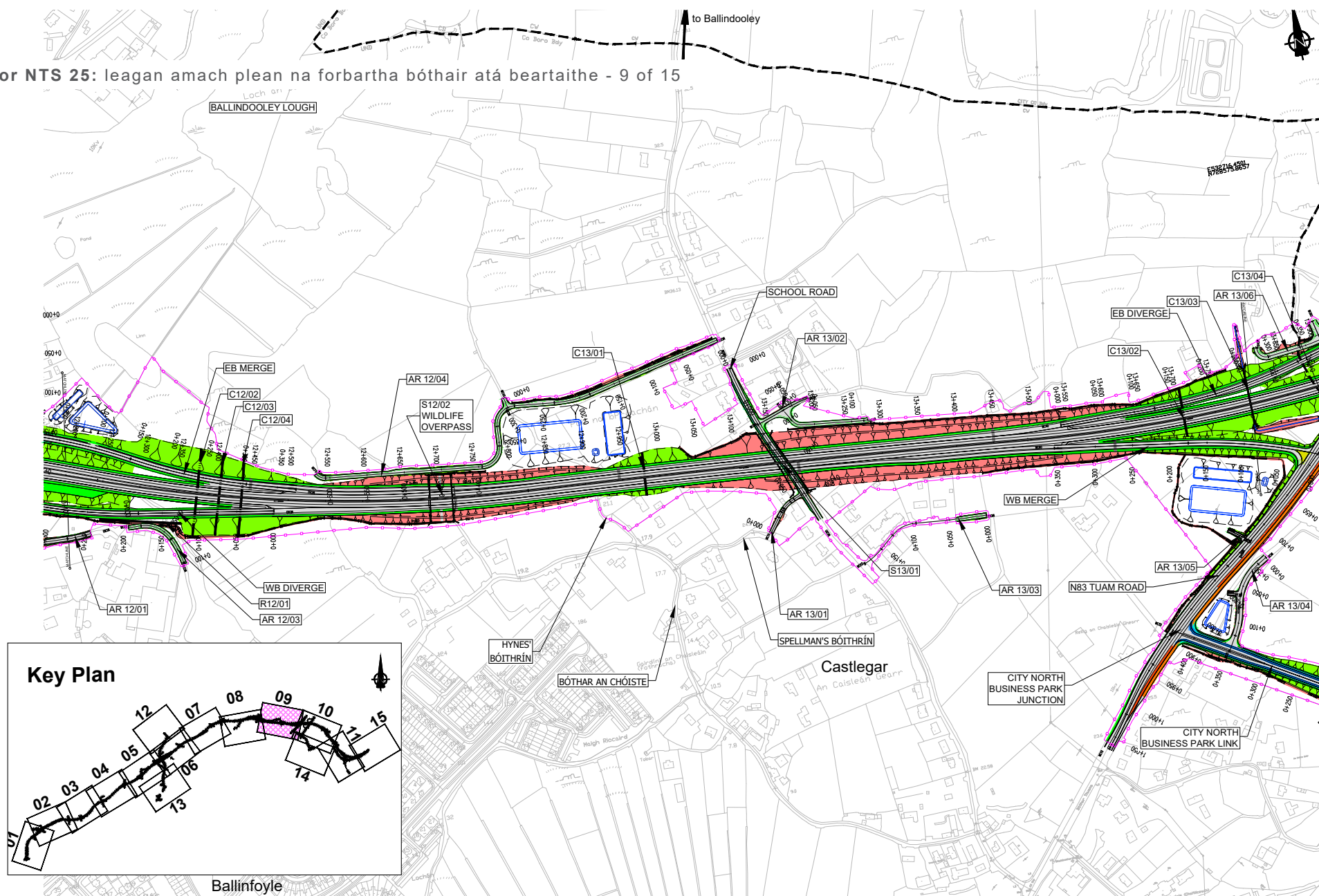

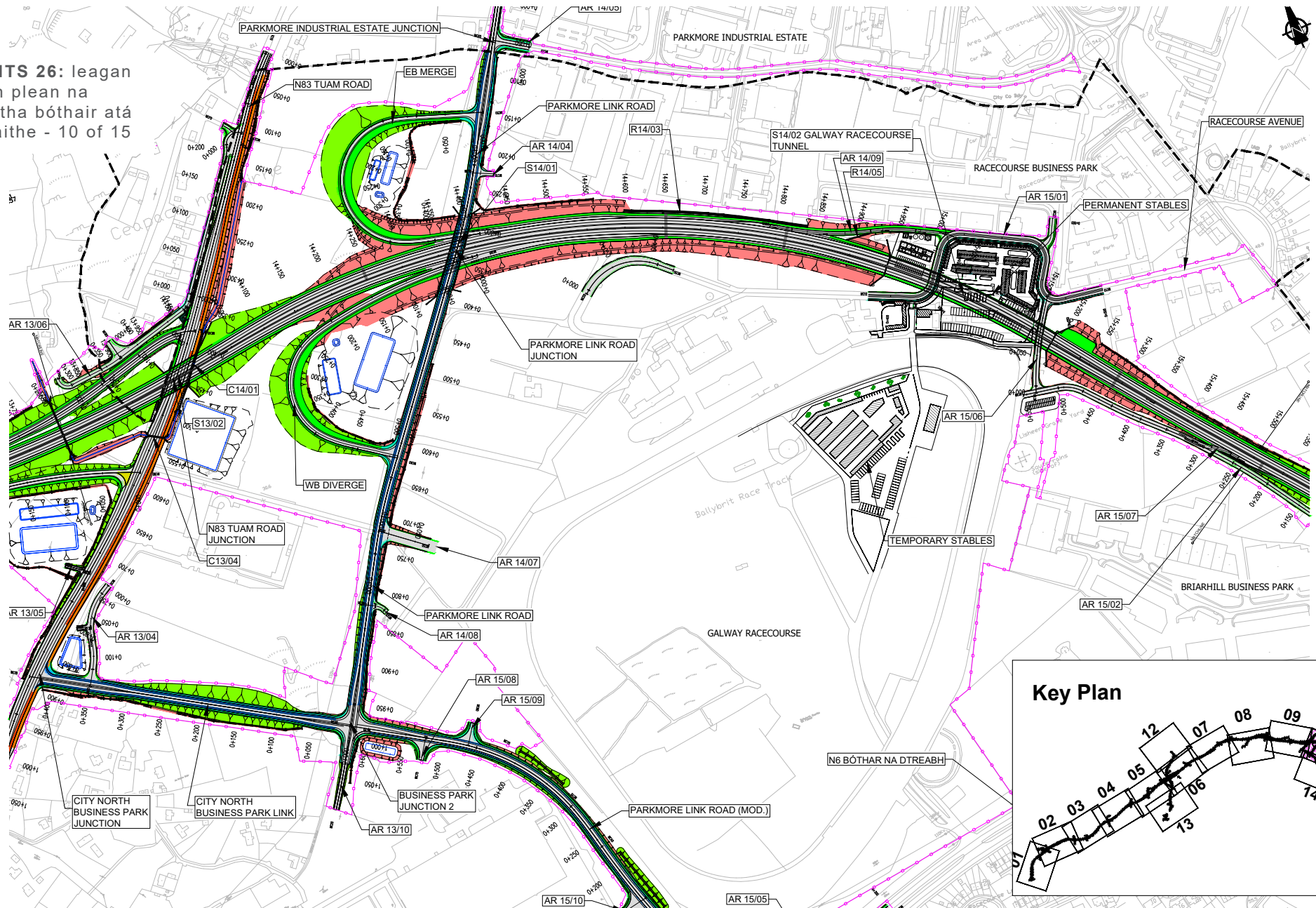
Fíor NTS 24: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 8 of 15

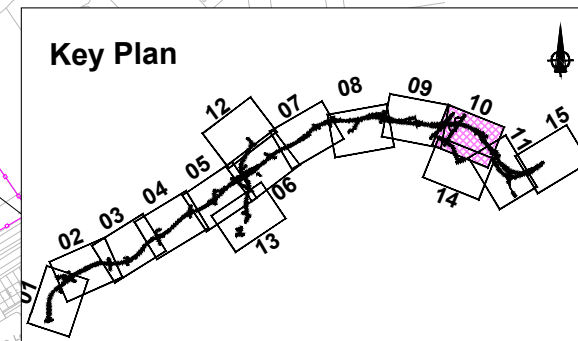
Fíor NTS 25: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 9 of 15

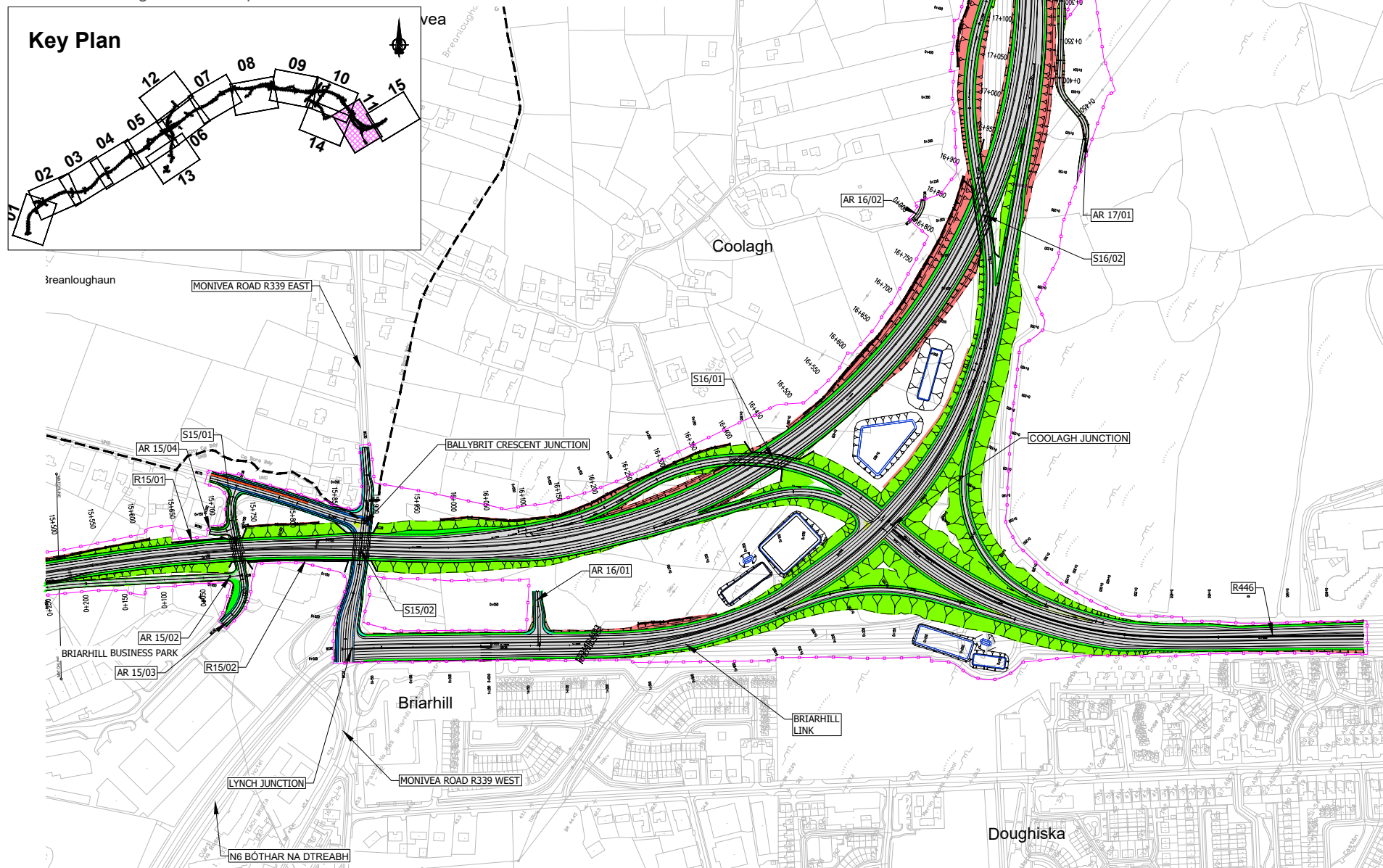
Fíor NTS 26: leagan amach plan na forbairtha bóthair atá beartaithe - 10 of 15

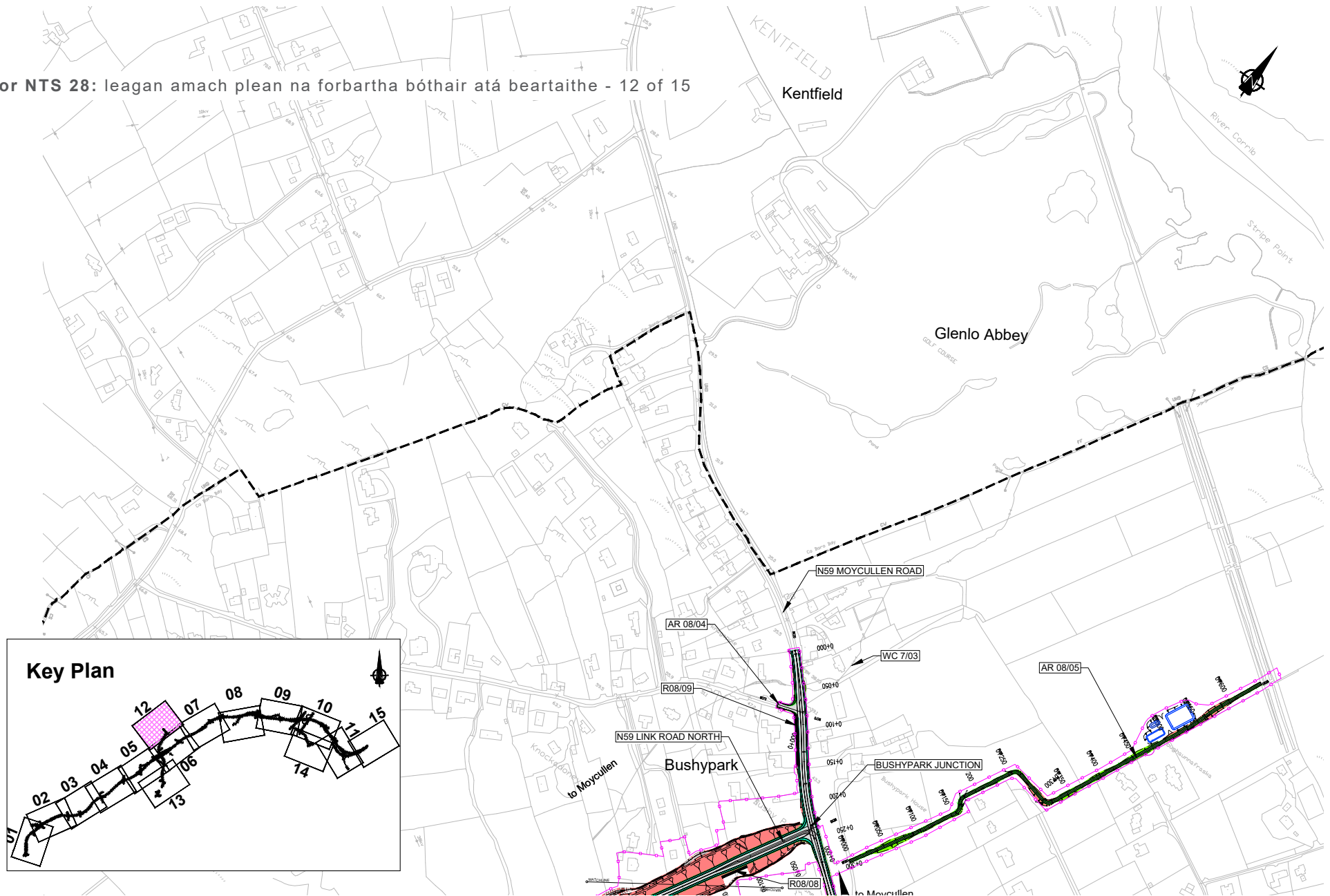
Key Plan

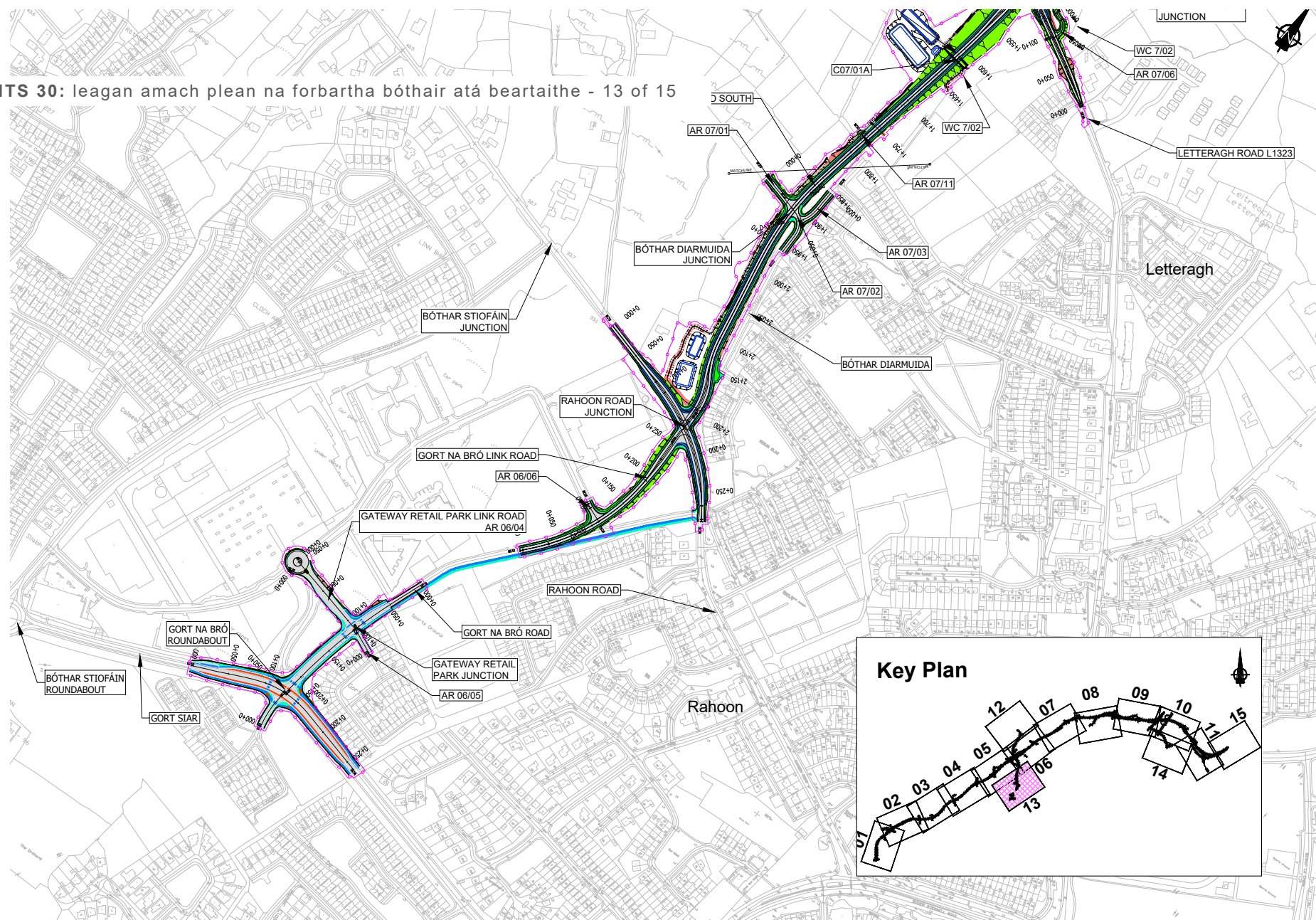
Fíor NTS 27: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 11 of 15

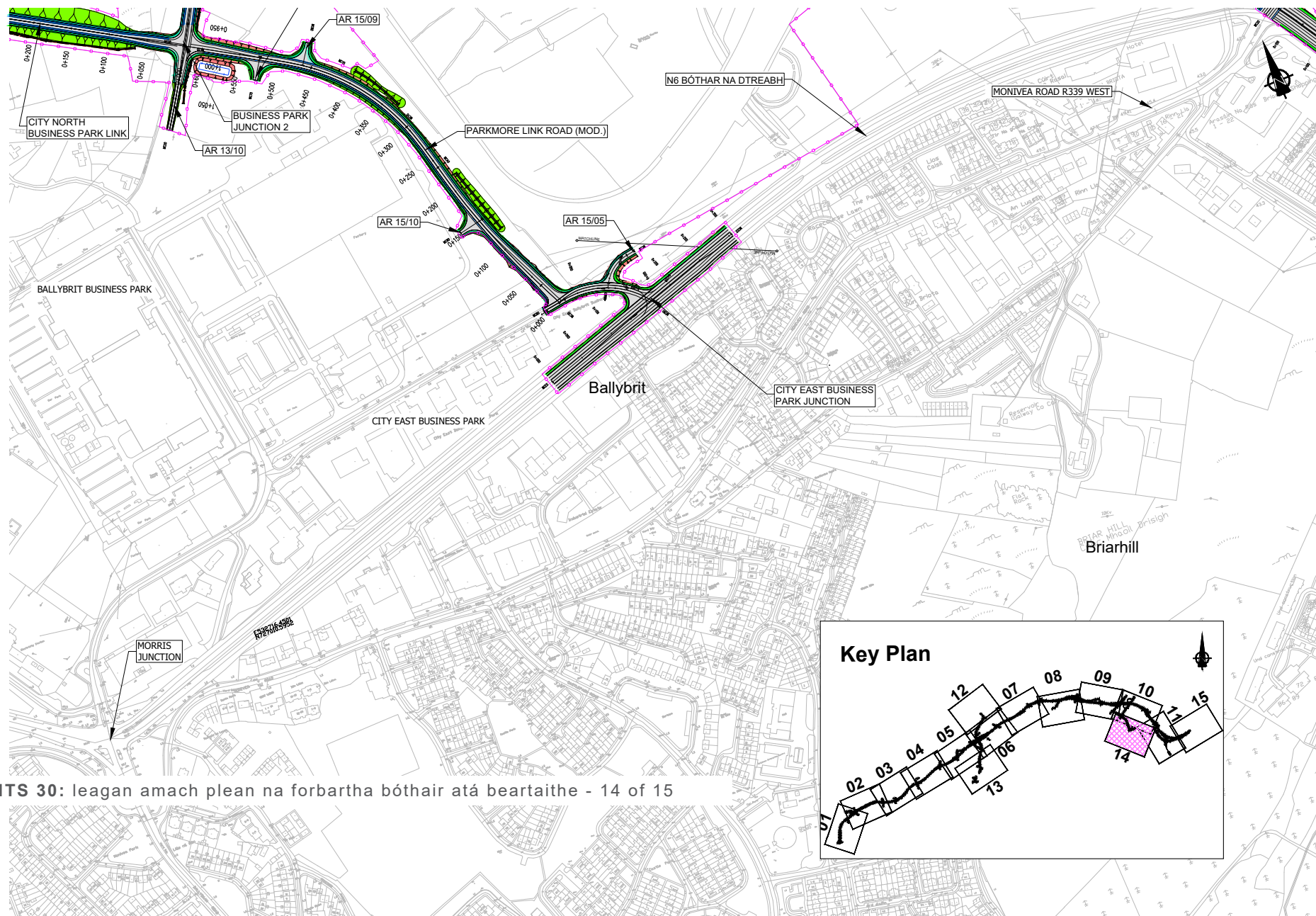

Fíor NTS 28: leagan amach plean na forbartha bóthair atá beartaithe - 12 of 15

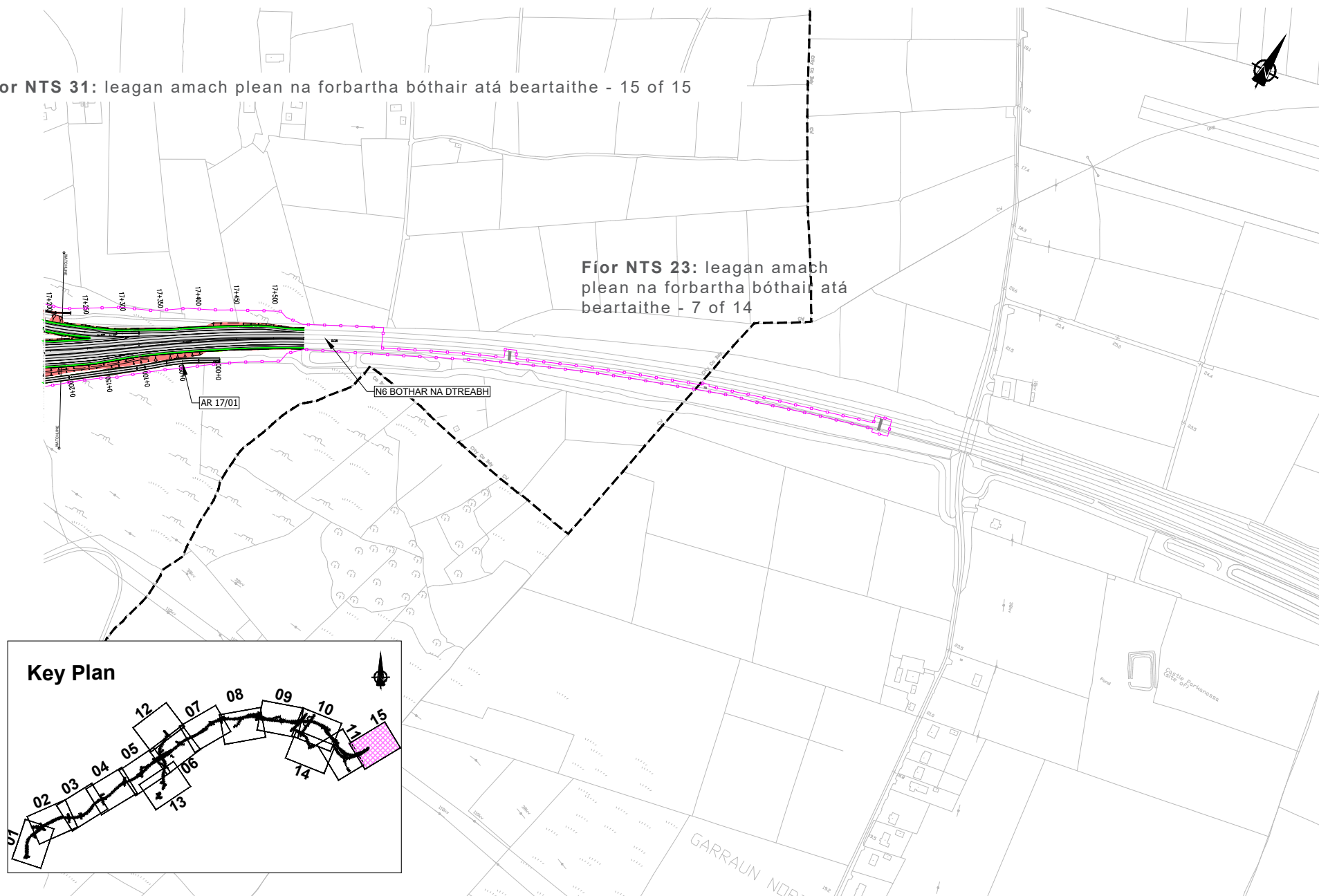
Fíor NTS 30: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 13 of 15

Fíor NTS 30: leagan amach plan na forbartha bóthair atá beartaithe - 14 of 15

Fíor NTS 31: leagan amach plean na forbartha bóthair atá beartaithe - 15 of 15

Fíor NTS 23: leagan amach plean na forbartha bóthair atá beartaithe - 7 of 14

Fíor NTS 32: Líonra TEN-T na hÉireann

8.3 Feidhm TEN-T

Rangaítear N6 GCRR atá beartaithe mar chuid de líonra cuimsitheach bóithre TEN-T, atá léirithe ar Fhíor NTS 32, toisc go bhfuil nasc straitéiseach aige sa líonra bóithre i bhfeidhmiú Réigiún an Iarthair i gcomhréir le Beartas Iompar TEN-T an Aontais Eorpaigh (AE).

Is é is aidhm le beartas iompair TEN-T an Aontais Eorpaigh (AE) nascacht a chruthú idir réigiúin, réidh a fháil le caolais a chuireann isteach ar fheidhmiú réidh mhargadh inmheánach an AE agus líonra ilchóracha inbhuanaithe do phaisinéirí a chur chun cinn. Forbraíodh an N6 GCRR atá beartaithe mar bhóthar ardchaighdeán mar chuid de líonra cuimsitheach TEN-T ar na cúiseanna seo a leanas:

- Tacóidh sé le forbairt eacnamaíoch agus shóisialta Réigiún an Iarthair
- Cinnteoidh sé nascacht agus inrochtaineacht an réigiún seo ar an margadh Eorpach aonair, lena n-áirítear calafort Ros an Mhíl, Aerfort Chonamara agus na ceantair Ghaeltachta a luíonn siar ón gcathair feadh an R336
- Cuireann sé feabhas ar inrochtaineacht Chathair na Gaillimhe ar a príomh-mhargáí, trí bhealach trasna Abhainn na Gaillimhe gan gá dul trí lár na cathrach a éascú
- Cosnaíonn sé sin nascacht na bpríomhsheirbhísí straitéiseacha laistigh de Ghaillimh, amhail Ollscoil na hÉireann, Gaillimh agus Ospidéal Ollscoile na Gaillimhe, leis an líonra mótarbhealaí náisiúnta

- Faigheann sé réidh le caolais agus brú tráchta, rud atá ag dul i gcion ar chumas eacnamaíoch agus ar fheidhmiúlacht na cathrach.
- Meallann sé trácht ó limistéar lár na cathrach, rud a éascóidh athdháileadh spáis bhóthair chun feabhas a chur ar chumas agus iontaofacht an iompair phoiblí agus éascóidh sé deiseanna níos fearr do rothaíocht agus siúl
- Cuireann sé laghdú ar astaíochtaí gáis cheaptha teasa chun cinn toisc go n-éascaíonn sé cur chun cinn córais iompair ísealcharbóin, ilchóracha atá níos tíosáí ar fhuinneamh

Beidh an N6 GCRR atá beartaithe ina bhóthar cosanta ón R336 go dtí Acomhal Leitrí an N59 agus ina mhótarbhealach ó Acomhal Leitrí an N59 chuig an N6 atá ann cheana ag Cúil Each, rud a thugann cosaint bhreise dó ó éilimh rochtana amach anseo. Rinneadh na hacmhail a dhearadh agus a shuíomh chun ról an N6 GCRR atá beartaithe a chinntiú agus chun nach mbaineann an trácht áitiúil an bonn ón mbealach iomlán. Tá dhá fheidhmiúlacht ag an N6 GCRR atá beartaithe a mhéid is go bhfreastalaíonn sé ar an trácht straitéiseach a nascann le Gaillimh chomh maith leis an trasnú abhann is gá a sholáthar chun éascaíocht a dhéanamh ar athdháileadh spáis bóthair laistigh den chathair. Tá an dá ról sin go hiomlán comhlántach.

8.4 Gníomhaíochtaí Tógála

Meastar go mairfidh an tréimhse tógála thart ar 60 mí ar an iomlán, agus Céim 2 den Tionscadal ag maireachtáil 36 mhí, agus Céim 1 agus Céimeanna 3 & 4 ag tarlú thar thréimhse 12 mhí roimh Chéim 2 agus ina diaidh faoi seach. Is cosúil go mbeidh seicheamh soir siar ann do Chéim 2 agus beidh gníomhaíochtaí tógála éagsúla ar siúl i gcomhthráth chun seachadadh éifeachtach a chinntiú.

Rinneadh cumas chun tógála an Tionscadail agus tionchair ghaolmhara na nithe seo a leanas a mheasúnú:

- céimniú na tógála
- oibreacha cumasúcháin (lena n-áirítear trinseáil thrialach seandálaíochta agus imscrúduithe talún)
- ullmhú láithreán agus oibreacha glanta (lena n-áirítear scartáil struchtúr atá ann cheana)
- dúnadh bóithre agus malairtí slí bóithre atá beartaithe
- príomhghníomhaíochtaí tógála (lena n-áirítear bearta um maolú amhail bearta tírdhreachaithe, bacainní torainn agus plandú gnáthóg éiceolaíoch)
- modheolaíochtaí tógála atá beartaithe
- foinsí agus iompar ábhar
- bealaí tarlaithe agus campúin tógála atá beartaithe
- malairtí slí seirbhíse agus fónas
- coimisiúnú agus díchoimisiúnú ghnéithe éagsúla an Tionscadail

Ina theannta sin, rinneadh measúnú ar chumas chun tógála na ngnéithe saincheaptha struchtúracha

agus casta agus ar a n-idirghníomhaíocht leis an timpeallacht ghhlactha. Rinneadh measúnú ar thógáil Dhroichead Abhainn na Gaillimhe, Tharbhealach Mhionlaigh, Thollán Leacaigh, agus Thollán Ráschúrsa na Gaillimhe dá dtionchair tógála shonracha.

Beidh na modhanna tógála a úsáidfear de réir na gcaighdeán agus na dtreoirilínte dea-chleachtais. Cuirfear na réamhchúraimí agus na bearta um maolú is gá chun laghdú a dhéanamh ar thionchair fhéideartha na ngníomhaíochtaí tógála ar an gcomhshaoil i bhfeidhm. Ullmhaíodh Plean um Bainistiú Comhshaoil Tógála ina léirítear an straitéis fhoriomlán um bainistiú comhshaoil a ghlacfar agus a chuirfear chun feidhme le linn na tógála. Léirítear sa phlean seo conas is féidir na hoibreacha tógála atá beartaithe a sheachadadh i seicheamh loighciúil, ciallmhar agus sábháilte trí bhearta rialaithe comhshaoil faoi leith a bhaineann le tógáil bóithre a ionchorprú.

Ní mór trealamh cumhachtach agus trealamh mór agus trom a úsáid go minic le haghaidh mórgníomhaíocht tógála amhail obair thochailte. Glacann sé tréimhse shuntasach ama chun na hoibreacha sin a chur i gcrích agus tá gníomhaíochtaí éagsúla i gceist le céimeanna céimnitheacha na tógála agus ní mór cineálacha éagsúla trealamh a úsáid díobh. Ar an iomlán, áfach, gníomhaíocht shealadach is ea an tógáil. Tá an t-innealra agus na teicnící sofaisticiúil agus tá siad deartha lena n-oibriú leis an tionchar timpeall orthu a íoslaghdú. Déanfar tionchair iarmharacha ar an timpeallacht ghhlactha, amhail meath ar na bóithre poiblí a bheidh á n-úsáid mar bhealaí iompair, a dheisiú. I gcás go ndéanfaí damáiste neamhbheartaithe, rud nach dócha, d'fhoirgnimh/struchtúir/toibreacha mar thoradh ar an tógáil, déanfar oibreacha iomlána cobhsaíochta agus athshlánúcháin orthu sin lena

mbaineann. Déantar measúnú ar leith ar thionchair iarmharacha na ngníomhaíochtaí tógála eile a bhaineann leis an N6 GCRR atá beartaithe amhail torann, dusta, aeráid etc., i gcaibidlí ábhartha na Tuarascála MTT nuashonraithe do gach ábhar ar leith.

8.5 Traffic Impact Assessment

Tá an cur chuige samhaltaithe a úsáideadh don mheasúnú cosúil i bprionsabal leis an gcur chuige a rinneadh i ndáil leis an measúnú atá le fáil in TMTT 2018, mar sin féin táthar tar éis an measúnú sin a nuashonrú thar roinnt gnéithe ábharacha leis na huirlisí seo a leanas:

- An tSamhail Réigiúnach Iarthair (WRM) is déanaí dá bhfuil ar fáil atá mar chuid d'fhoireann Samhlacha Réigiúnacha an Údaráis Náisiúnta Iompair (NTA).
- Tá samhail tráchta ar bhóithre atá sonrach don tionscadal, ag a bhfuil bonnbhlain 2023, tar éis a bheith bailíochtaithe le sonraí tráchta ó mhí na Samhna 2024, agus léirítear léi dá réir na dálaí tráchta is déanaí laistigh de chathair na Gaillimhe. San áireamh leis an tsamhail freisin tá sonraí Dhaonáireamh 2022 maidir le hÁit Oibre, Scoil, Coláiste nó Cúram Leanaí - Daonáireamh de Thaifid gan Tréithe Pearsanta Luaite (POWSCCAR), agus dá réir léirítear leis na gluaiseachtaí taistil is déanaí laistigh den chathair.

Rinneadh toimhde i measúnacht 2018 go mbeadh bliain oscailte ann in 2024 agus bliain dearaidh ann in 2039 don Tionscadal, ach leasaíodh na dátaí sin leis an am atá istigh a chur san áireamh. Rinneadh toimhde go mbeadh bliain oscailte 2031 agus bliain dearaidh 2046 ann don mheasúnacht nuashonraithe

seo. De thoradh an athraithe san toimhdí don bhliain oscailte agus bliain dearaidh, úsáideadh réamhaisnéisí nua talamhúsáide don mheasúnacht tionchair tráchta. Táthar tar éis an leibhéal bonneagair a thoirimhdiú le bheith i bhfeidhm, sna blianta oscailte agus dearaidh, a nuashonrú freisin, agus tá sé bunaithe ar an bhfaisnéis is déanaí dá bhfuil ar fáil, tar éis comhairliúcháin le páirtithe leasmhara.

Baineadh úsáid as na cásanna sin chun tionchar an N6 GCRR atá beartaithe ar an líonra iompair reatha agus amach anseo a mheas, lena chinneadh an raibh gá nó nach raibh le maolú a dhéanamh do na tionchair sin, agus lena thuar cad iad na tionchair shuntasacha iarmharacha a bheadh ann fós i ndiaidh an mhaolaithe. Chomh maith le measúnú a dhéanamh ar thionchair tráchta, baineadh leas as torthaí samhaltaithe tráchta le bonn eolais a chur faoi mheasúnachtaí timpeallachta don Tuarascáil MTT lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta do cháilíocht an aeir, an aeráid, torann agus creathadh, daoine, an daonra agus sláinte.

Rinneadh na tionchair tráchta a mheasúnú i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta. Is iad na príomhtháscairí feidhmíochta a glacadh **aga turais** ar phríomhbhealaí sainaitheanta chun tuiscint a fháil ar na tionchair straitéiseacha, **feidhmíocht acomhal** chun tuiscint a fháil ar na tionchair áitiúla ag príomhacomhail (mar atá léirithe ar **Fhíor NTS 33**), agus **staidreamh líonra** mar tháscairí brú tráchta agus moille. Bhí na príomhtháscairí feidhmíochta sin ina modh chun na tairbhí, a tabhaíodh tríd an N6 GCRR atá beartaithe a thabhairt isteach, a mheasúnú agus a uasmhéadú tríd an dearadh.

Dearbhaíodh san anailís ar an tionchar tráchta go mbeadh tairbhí suntasacha mar thoradh ar an N6 GCRR atá beartaithe a thabhairt isteach ó thaobh agá

turais, feidhmíocht acomhal, agus staidreamh líonra de, lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta don mhéid seo a leanas sa Bhliain Dearaidh 2046:

- Laghdófar agá turais ar phríomhbhealaí thart ar an gcathair agus isteach sa chathair mar gheall ar an N6 GCRR atá beartaithe a thabhairt isteach, go háirithe:
- Ar bhealach 3 isteach feadh Bhóthar Dáileacháin an Iarthair atá ann a bhfuiltear ag díriú air le haghaidh Príomhbhealach Bus, déanfar laghdú thart ar 55% ar an aga turais ar an treo isteach i mbuaic-amanna na maidine
- Ar bhealach 4a feadh Bhóthar Shéamais Uí Chuirc a bhfuiltear ag díriú air le haghaidh Príomhbhealach Bus, déanfar laghdú thart ar 55% ar an aga turais ar an treo isteach agus laghdú 27% san aga turais amach i mbuaic-amanna na maidine
- Ar bhealach 4b feadh an N6 atá ann ó Thimpeallán na gCiarabhánach go dtí an N6 atá ann ag Cúil Each, déanfar laghdú thart ar 41% ar an aga turais ar an treo isteach agus 31% ar an treo amach i mbuaic-amanna na maidine
- Ar bhealach 5 feadh Chnoc Mhaoil Drise go hAcomhal Mhóinín na gCiseach agus ar aghaidh go Loch an tSáile feadh an R4339, bealach a bhfuiltear ag díriú air mar Phríomhbhealach Bus, déanfar laghdú thart ar 14% ar an aga turais ar an treo isteach agus 7% ar an treo amach i mbuaic-amanna na maidine
- Ar bhealach 11 feadh Sheanbhóthar Bhaile

Átha Cliath, bealach a bhfuiltear ag díriú air le haghaidh Príomhbhealach Bus, déanfar laghdú thart ar 11% ar an aga turais ar an treo isteach i mbuaic-amanna na maidine

- Déanfar feabhsuithe suntasacha suas le 24% ar an aga turais ar Bhealach 4b i mbuaic-amanna an tráthnóna chomh maith
- Déanfar feabhsuithe suntasacha suas le 23% ar an aga turais ar Bhealach 5 i mbuaic-amanna an tráthnóna chomh maith
- Léiríonn anailís ar an acomhal le linn buaic-amanna taistil sa bhliain 2046, go mbeidh an N6 GCRR atá beartaithe ina chúis le laghdú de thart ar 20% le linn an dá bhuaicuaire ar líon na nasc-bhóithre sa líonra ag a bhfuil RFC de bhreis is 90%. Le haghaidh na bpríomh-acomhal, tá laghdú coibhéiseach idir 15% - 20% le linn an dá bhuaicuaire
- Leis an laghdú dá bharr ar an moill (laghdú 30% - 45% le linn buaicuaireanta), baintear go leor scrogall a bhí le feiceáil sna cásanna Déan an Méid is Lú, agus a chuir cosc ar thrácht ó thurais a chríochnú laistigh de na huaireanta a ndearnadh a shamhaltú. Mar gheall ar laghdú an ama moille, laghdaítear ansin faoi thart ar 15% an méid ama a chaitear ag tiomáint, mar atá léirithe leis an laghdú ar an aga aistir iomlán a shábháiltear le cur i bhfeidhm an Tionscadail.
- Trí bhealach malartach thart ar an gcathair a sholáthar, beidh laghdú ar na leibhéil tráchta agus brú tráchta i lár na cathrach mar thoradh ar an N6 GCRR atá beartaithe

Fíor NTS 33: - Príomhbhealaí

9

**Measúnacht
Timpeallachta an
Tionscadail**

9. Measúnacht Timpeallachta an Tionscadail

9.1 Próiseas an MTT

Próiseas is ea Measúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT) chun na héifeachtaí ar an timpeallacht a thuar a tharlaíonn mar gheall ar fhorbairt, ag sonrú go n-áirítear leis an timpeallacht daoine, pobail, réadmhaoin, sláinte an duine, oidhreacht, seandálaíocht, tírdhreach agus amharc, aeráid, torann agus aer, chomh maith leis na topaicí sin a bhaineann léi de ghnáth amhail éiceolaíocht, bithéagsúlacht, ithreacha agus uisce. Teastaíonn Measúnacht Tionchair Timpeallachta éigeantach toisc go n-áirítear leis an Tionscadal mótarbhealach agus droichead, tarbhealach agus dhá thollán a bheidh níos faide ná 100 méadar an ceann. Cuirfear an TMTT isteach chuig an mBord Pleanála faoi Alt 51 d'Acht na mBóithre, óna lorgófar faomhadh don N6 GCRR atá beartaithe.

Is é is cuspóir le próiseas an MTT roghanna eile a bhreithniú ar an gcéad dul síos, agus ó sin amach tionchair shuntasach dhóchúlra ar bith ar an timpeallacht de bharr an Tionscadail a shainithint agus a thuar, chun cur síos a dhéanamh ar conas is féidir iad sin a mhaolú nó a laghdú, agus an t-eolas sin ar fad a léirmhíniú agus a chur in iúl trí cháipéis fhoirmiúil ar a dtugtar TMTT, ar a dtugtaí Ráiteas Tionchair Timpeallachta (RTT) roimhe sin.

Rinneadh comhairliúchán leis an bpobal i gcoitinne, comhairlithe reachtúla agus neamhreachúla trí sheisiúin eolais phoiblí agus rannpháirtíocht fhaisnéiseach. Leanadh leis an gcomhairliúchán sin le linn na héisteachta ó bhéal in 2020 agus moladh in 2023 é a chur leis an TMTT nuashonraithe seo. Rinneadh athbhreithniú ar na comhairliúcháin uile ar

tugadh fúthu go dtí sin agus cuireadh san áireamh iad sa TMTT nuashonraithe seo.

Lena chois sin, tá measúnú sonrach déanta ar na tionchair fhéideartha ar láithreáin Natura 2000 ainmnithe (is iad sin limistéir faoi chosaint speisialta agus limistéir faoi chaomhnú speisialta atá ainmnithe lena gcosaint faoi Threoir AE maidir le Gnáthóga agus tugtar láithreáin Eorpacha orthu) sa Ráiteas Tionchair Natura (NIS) nuashonraithe, atá ina chuid den iarratas seo ar fhaomhadh chuig an mBord Pleanála chomh maith. Is é tátal an NIS nach mbeidh drochthionchar ag an Tionscadal ar shláine láithreán Eorpach ar bith, cibé leis féin nó i gcomhar le plan nó tionscadal ar bith eile agus níl amhras eolaíoch ar bith ann i dtaca leis an tátal sin.

9.2 Daonra agus Sláinte an Duine

Ar an drochuair ach go dosheachanta beidh tionchair mar thoradh ar an Tionscadal atá beartaithe ar na pobail áitiúla agus na daoine atá ina gcónaí i ngar dó. Ábhar leathan is ea an measúnacht tionchair faoin gceannnteideal Daonra agus Sláinte an Duine faoina gcumhdaítear daoine a bheith ann, gníomhaíochtaí agus sláinte daoine, ag breathnú ar dhaoine de ghnáth mar ghrúpaí nó mar ‘dhaonraí’. Baineann gnéithe a scrúdaíodh go príomha le tionchair ón Tionscadal ar ghníomhaíochtaí socheacnamaíocha agus ar shláinte an phobail, agus tá breac-chuntas déanta ar gach ceann díobh thíos.

D’fhoilsigh Bonneagar Iompair Éireann Caighdeán nua (PE-ENV-01108), *Population and Human Health Assessment of Proposed National Roads (BIÉ, Meán Fómhair 2024)* le déanaí. Nuashonraíodh treoir an GCC mar ‘EPA Guidelines on the information to be contained in Environmental Impact Assessment Reports’ (Bealtaine 2022). Le sonraí déimeagrafacha bonnlíne úra ó Dhaonáireamh 2022 (an Phríomh-Oifig Staidrimh, 2023) tuairiscíodh méadú suntasach 7.3% ar dhaonra Chathair agus Bhruachbhaile na Gaillimhe ó rinneadh an daonáireamh deireanach in 2016, ó 76,668 go 84,414 duine. Léirítear é sin i bhforbairtí nua a rinneadh ó 2018 i leith, agus méadú comhfhreagrach ar an sruth tráchta i gcodanna den chathair. Breithnítear iad sin uile sa mheasúnacht nuashonraithe seo.

Anois breithnítear na tionchair fhéideartha ar dhaoine chomh maith faoi na ceannteidil Sócmhainní Ábhartha Talmhaíochta agus Neamhthalmhaíochta, Ithreacha,

Uisce, Torann, Creathadh, Cáilíocht an Aeir, Aeráid agus Tírdhreach agus Amharc.

Áirítear ar ghnéithe a bhaineann le **gníomhaíochtaí socheacnamaíocha** patrúin turais, taitneamhacht agus scaradh an phobail, gnó, turasóireacht agus fostaíocht, seirbhísí éiceachórais agus úsáid na Gaeilge. Pléitear gnéithe eile a bhaineann le daoine amhail taitneamhacht amhairc, an oidhreacht thógtha agus nádúrtha, sócmhainní ábhartha agus núis faoin topaic ábhartha.

Breithnítear **tionchair ar shláinte an duine** go príomha trí mheasúnú ar chonairí an chomhshaoil trína bhféadfaí tionchar a imirt ar an tsláinte amhail aer, torann, uisce nó ithir. Dá bhrí sin, braitheann an measúnú sláinte ar na measúnachtaí sonracha agus baineann sé leas astu de réir mar is gá lena scrúdú cibé an bhféadfadh nó nach bhféadfadh tionchar bheith ag na héifeachtaí ó cheann ar bith de na tionchair a sainathníodh ar an tsláinte. D’fhéadfadh tionchair dá leithéid teacht chun cinn ó nasc le tionchair ar thailte éillithe faoin topaic Ithreacha agus Geolaíocht, le tionchair ar screamhuisce a sainathníodh faoin topaic Hidrigeolaíocht, le tionchair fhéideartha ar bith ar uisce dromchla agus limistéir uisce tuile a sainathníodh faoin topaic Hidreolaíocht, agus leis na tionchair ar cháilíocht an aeir agus tionchair torainn agus creatha ag réadmhaoine in aice leis an Tionscadal.

Breithnítear sa mheasúnacht sláinte chomh maith ar na héifeachtaí síceolaíochta, feabhas ar shláinte agus feabhas ar sheirbhísí.

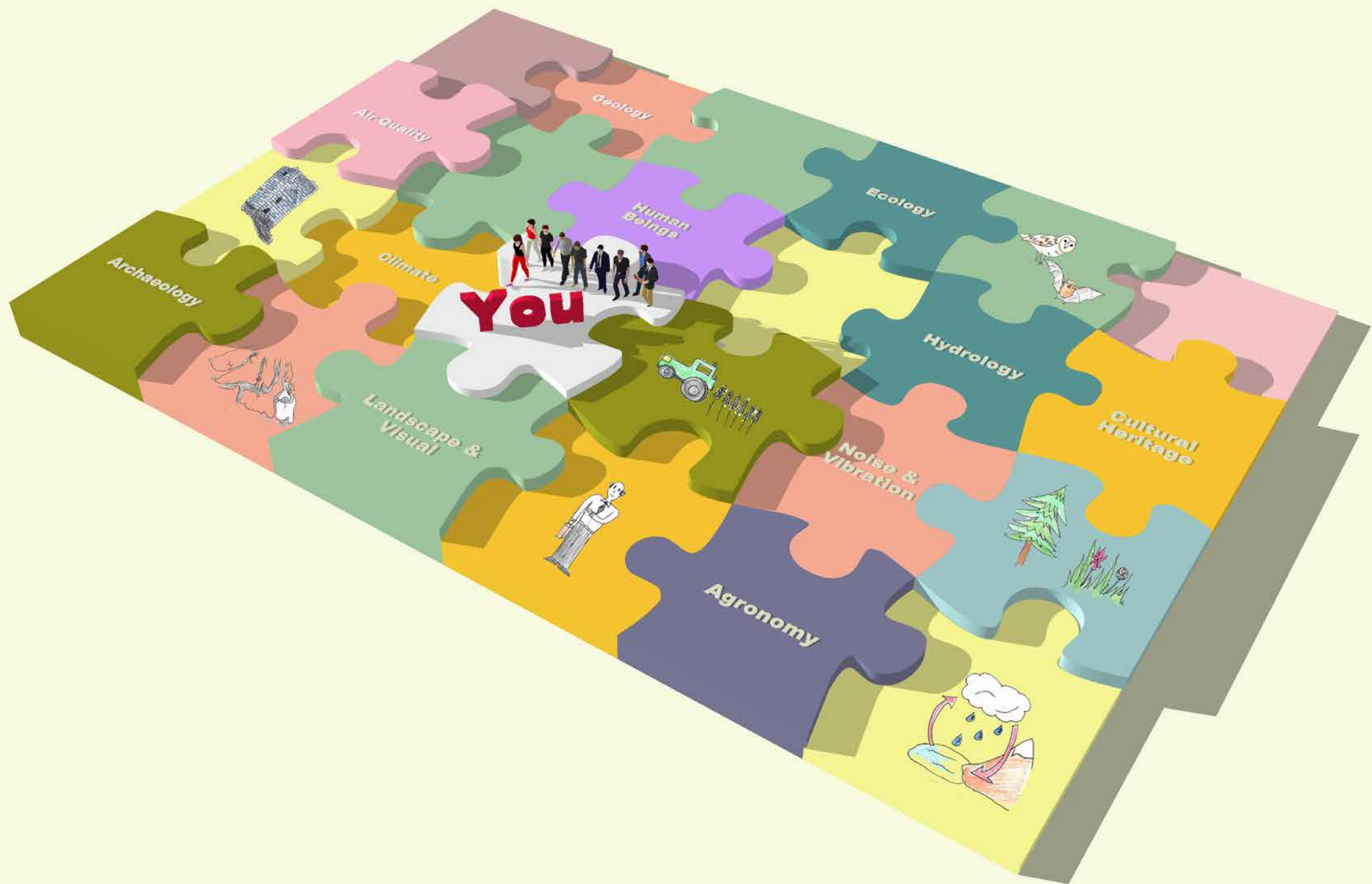
9.2.1 Socheacnamaíoch

Rinneadh measúnú socheacnamaíoch ar an N6 GCRR atá beartaithe agus díriodh ann ar ghnéithe a bhaineann le patrúin turais, taitneamhacht agus scaradh an phobail, gnó, turasóireacht, fostaíocht, agus úsáid na Gaeilge.

9.2.1.1 Turais

Ar an iomlán, soláthróidh an N6 GCRR atá beartaithe cuarbhóthar a bhfuil an-ghá leis thart ar Chathair na Gaillimhe, agus nascaidh sé Gaillimh, lena n-áirítear a seirbhísí straitéiseacha amhail Ollscoil na hÉireann, Gaillimh agus Ospidéal Ollscoil na hÉireann, Gaillimh, leis an gcuid eile d’Éirinn. Soláthróidh sé laghdú an-suntasach ar na hagaí turais. Cuirfidh sí feabhas ar inrochtaineacht Chathair na Gaillimhe trí bhealach a éascú trasna Abhainn na Gaillimhe gan gá dul trí fho-bhailte lárnaacha na cathrach. Cuirfidh sé feabhas chomh maith ar inrochtaineacht réigiún iargúlta, agus ar an gcaoi sin éascóidh sé laghdú ar aonrú eacnamaíoch agus sóisialta na limistéir iargúlta, go háirithe na ceantair Ghaeltachta.

Le haistriú an tráchta ó shuíomhanna lár na cathrach cuirfear feabhas ar thaitneamhacht turais d’úsáideoirí uile an bhonneagair bhóithre atá ann, lena n-áirítear seirbhísí iompair phoiblí a úsáideann an bonneagar bóithre atá ann cheana. Go sonrach, cuirfidh sé spás bóithar ar fáil chun saoraidí níos fearr do choisithe agus rothaíochta a sholáthar agus cuirfear deiseanna ar fáil d’iompar poiblí nua i gcomhréir le cuspóirí an SIG. Cuirfidh aistriú an tráchta le feabhsú taitneamhachtaí agus folláine ghinearálta na bpobal atá ina gcónaí laistigh de bhóithre uirbeacha gnóthacha nó taobh leo.

9.2.1.2 Pobal

Dearadh an N6 GCRR atá beartaithe chun an oiread réadmhaoine cónaithe agus is féidir a sheachaint, ach mar gheall ar dháileadh na forbartha agus ar fhorbairt líneach na cathrach ina bhfuil tithe ar fhorhmór na mbóithre atá ag gobadh amach as an gcathair, ar an drochuair caithfear roinnt mhaith réadmhaoine a scartáil nó a cheannach agus ní rud é sin is féidir a sheachaint. Díreofar é sin i limistéir faoi leith. Chomh maith leis an tionchar diúltach díreach ar shealbhóirí tí iad féin, imreoidh sé tionchar diúltach a bheidh éagsúil ar na cónaitheoirí a bheidh fágtha agus ar an leibhéal pobail ag brath ar neart idirghníomhaíocht an phobail a bheidh tagtha chun cinn ag gach suíomh agus inbhuanaitheacht na saoráidí pobail amhail scoileanna.

I roinnt suíomhanna, agus go háirithe na Foráí Maola agus i ngar do Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59, Bhóthar Áth Cinn an N84 agus sa Chaisleán Gearr, beidh tionchar suntasach ar na pobail áitiúla mar gheall ar an ngá a bheidh ann líon suntasach réadmhaoine atá sna ceantair sin cheana a cheannach nó a scartáil.

9.2.1.3 Taitneamhacht agus Gnó

Beidh tionchar ag an N6 GCRR atá beartaithe ar na háitribh thráchtála i limistéir an N84, an N83 agus Bhaile an Bhriotaigh. Rachfar i ngleic leis na tionchair sin ar fad mar chuid den phróiseas ceannaigh talún agus trí chúiteamh airgeadais, ach arís tá na gnólaichtaí sin ina slite beatha do a lán daoine aonair agus mar sin beidh eagsúlacht tionchair ann ó thionchair measartha go suntasach.

Beidh tionchar iarmharach diúltach an-suntasach a bheidh éagsúil ag an Tionscadal le linn a thógála ar Champas Spóirt Ollscoil na hÉireann, Gaillimh, ag an Daingean, cé gur féidir é sin a laghdú go dtí tionchar iarmharach measartha toisc go bhfuil ceadú ag OG maidir le saoráidí ionaid i gcomhréir lena bplean agus straitéis champais spóirt. Beidh tionchar buan ar an tsaoaráid spóirt ag an tarbhealach lasnairde a bheidh an bóthar i dtreo thrasnú Abhainn na Gaillimhe á iompar air. Ní bheidh scaradh fisiciúil ar bith ann, ach beidh tionchar ag an trasnú ar thaitneamhacht úsáideoirí na saoráide spóirt agus an úsáid taitneamhachta cois abhann.

Ciallaíonn suíomh beartaithe Thollán Ráschúrsa na Gaillimhe agus bearta um maolú nach mbeidh tionchair dhíreacha taitneamhachta ar bith ar ghnó an ráschúrsa nó ar imeachtaí rásaíochta le linn an oibriúcháin. Beidh buanrochtain nua ar fáil ar Bóthar Thuama an N83 trí Bhóthar Ceangail Pháirc Gnó na Cathrach Thuaidh agus trí Bhóthar Ceangail na Páirce Móire agus beifear ábalta rochtain i bhfad níos fearr a chur ar fáil ón N6 atá ann a mhéid is go mbeidh na glantionchair dearfach.

9.2.1.4 An Ghaeilge

I dtaca leis an nGaeilge, is beag Gaeilge a labhraítear ó lá go lá i measc dhaonra an limistéir seo a mbeidh tionchar díreach ag an Tionscadal orthu, agus i gcás go bhfuil sí á labhairt, tá an úsáid a bhaintear aisti dírithe ar chomhthéacs oideachais den chuid is mó. Cé go bhfuil an daonra ag méadú, níl úsáid na Gaeilge mar theanga phobail ag fás ag an am céanna. Ní bheidh aon tionchar diúltach ag an Tionscadal ar úsáid na Gaeilge sa todhchaí. Mar sin féin, is fiú a rá go ndéanfadh gréasán iompair feabhsaithe breis imirce agus fás geilleagrach a éascú isteach i nGaeltacht na Gaillimhe

i gcoitinne, trí rochtain ar dheiseanna fostaíochta a fheabhsú soir ón gcathair, agus tugann sé sin deis do chainteoirí Gaeilge chun bheith ag taisteal chun na hoibre óna bpobail féin agus ní bheidh an oiread gá dóibh athlonnú ar chúiseanna eacnamaíocha.

9.2.1.5 Fostaíocht & Turasóireacht

Beidh tionchar dearfach suntasach ag an Tionscadal ar gheilleagar na Gaillimhe tríd an mbrú tráchtála a chuireann srian ar an bhfás eacnamaíoch agus ar iomaíochas faoi láthair a laghdú. Beidh tionchar dearfach ag an nasc níos fearr a sholáthrófar le cinn scríbe chuig iarthar Chathair na Gaillimhe ar an acmhainneacht le haghaidh forbairt eacnamaíoch agus fás leanúnach ar an líon turasóirí.

9.2.1.6 Seirbhísí éiceachórais

Soláthraíonn seirbhísí éiceachórais a lán tairbhí éagsúla a fhaigheann daoine in aisce ón timpeallacht nádúrtha. Tá an acmhainn ag éiceachóras a fheidhmíonn mar is ceart an timpeallacht nádúrtha a chuireann le folláine an duine a rialú agus tacú léi. Breithníodh na tionchair fhéideartha ar sheirbhísí éiceachórais trí mheasúnacht ar na tosca comhshaoil (conairí) trína bhféadfaí dul i gcion ar na seirbhísí éiceachórais amhail uisce, ithreacha, torann agus taitneamhacht ghinearálta agus bhrath sé ar an measúnacht bhithéagsúlachta i gcomhthéacs na dtionchar féideartha ar an mbithéagsúlacht agus go hindíreach ar sheirbhísí éiceachórais. Níor sainithníodh tionchair ar bith sna measúnachtaí sin a mbeadh tionchar suntasach iarmharach ar na seirbhísí éiceachórais mar thoradh orthu le linn thógáil na forbartha bóthair atá beartaithe.

9.2.2 Measúnacht ar Shláinte an Duine

Rinneadh measúnú ar na tionchair fhéideartha ar an tsláinte de dheasca an Tionscadail chomh maith agus an bhéim ar éifeachtaí suntasacha dóchúla, i.e. ar éifeachtaí a meastar gur dócha go dtarlódh siad, agus dá dtarlódh siad, bheifí ag súil leo a bheith suntasach. Díríodh ar thrí phríomhréimse sa mheasúnú sláinte: *cosaint sláinte, feabhas ar an tsláinte agus rochtain ar sheirbhísí a fheabhsú*. Rinneadh athbhreithniú ar threoir atá ann agus ar threoir atá ag teacht chun cinn maidir leis an tsláinte a mheasúnú sa MTT. Sa mheasúnacht sláinte sin baineadh leas as cur chuige bunaithe ar chaighdeán agus as measúnacht folláine ina raibh saincheisteanna um shláinte síceolaíoch amhail strus agus imní.

9.2.2.1 Cosaint Sláinte

Díríodh sna sonraí a bailíodh i ndáil le cosaint shláinte an duine ar thorthaí na measúnachtaí teicniúla ar thorann, aer, ithir, uisce agus tírdhreach agus amharc agus a maolú chun guais fhéideartha ar bith a bhaineann go díreach leis an méid atá beartaithe a dhearbhu.

Úsáidtear caighdeán theicniúla sna measúnachtaí sin¹⁹ (amhail caighdeán maidir le cáilíocht an aeir) chun a fháil amach an dtiocfaidh tionchair shuntasacha chun cinn nó nach dtiocfaidh. Tá sé tábhachtach a léiriú go bhfuil caighdeán sláinte ansin ní hamháin chun grúpaí láidre laistigh den daonra a chosaint, ach tá sé beartaithe go príomha leo daoine leochaileacha a chosaint. Tá na caighdeán leagtha síos ag leibhéal nach mbeidh aon éifeachtaí suntasacha sláinte dá mbarr, ach

ní eisítear gach tionchar trí chéile leo, i.e. d'fhéadfadh tionchair shláinte beaga nó measartha a bheith ann fiú faoi bhun na leibhéil ag a mbeadh feidhm le caighdeán sláinte-bhunaithe.

Torann

Táthar ag súil go mbeidh roinnt éifeachtaí diúltacha ag an torann tógála; mar sin féin, beidh sé gearrthéarmach agus teoranta ag cleachtais oibre agus uaireanta oibre teoranta. I dtorthaí an samhaltaithe torainn a rinneadh don chéim oibriúcháin léirítear go mbeidh tionchair fhéideartha torainn ar dhaoine i réadmhaoine cónaithe in aice leis an N6 GCRR atá beartaithe, ach go maolófar na tionchair fhéideartha sin trí dhromchlú bóithre íseal-teorainn agus bacainní torainn a chur chun feidhme. Léirítear sa mheasúnacht torainn chomh maith go mbeidh tairbhe i gceist le haghaidh líon mór daoine laistigh den chathair mar gheall ar chion den trácht reatha a bheith á aistriú uathu siúd a úsáidtear faoi láthair. Ar bhonn threoirlínte torainn oíche an WHO, beidh éifeachtaí tairbhiúla ann don phobal atá ina chónaí feadh bhóithre atá ann i gcás go laghdófar an trácht.

Aer

Breithníodh cáilíocht an aeir sna céimeanna tógála agus oibriúcháin araon. Ag cur san áireamh na bearta um maolú atá beartaithe i dtaca le dusta agus astaíochtaí eile le linn na céime tógála, agus an tréimhse measartha teoranta ama, níltear ag súil go mbeidh éifeacht dhíobhálach ag tionchair cháilíocht an aeir ar shláinte an duine le linn na céime tógála. I samhaltú mionsonraithe bunaithe ar na cásanna tráchta is measa sainaitnítear nach sárófar Caighdeán maidir le Cáilíocht an Aeir, agus mar sin go gcosnófar daoine leochaileacha amhail daoine a bhfuil asma/

plúchadh orthu, daoine scothaosta, daoine an-óg nó daoine tinne go ginearálta.

Ithreacha agus Uisce

Níl éifeachtaí díobhálacha ar ithreacha, ar cháilíocht nó ar chainníocht an uisce tuartha le linn na céimeanna tógála nó oibriúcháin.

Tírdhreach & Amharc

Déantar measúnú ar an tionchar ar shláinte agus go háirithe ar shláinte shíceolaíoch a bhaineann leis an athrú tírdhreacha amhail beagán diúltach agus fadtéarma, toisc go mbíonn daoine ag dul i dtaithí ar an thírdhreach amhairc nua. Ní dhéantar measúnú ar na tionchair dá bhrí sin mar shuntasach.

Síceolaíoch

Cé go bhfuiltear ag súil go mbeidh roinnt daoine corraithe i rith na tógála, is rud gearrthéarmach é sin agus ní cheaptar de ghnáth gur tionchar sláinte é sin. D'fhéadfadh tairbhí síceolaíocha a bheith ann don phobal i gcoitinne i gcomhthéacs agá turais laghdaithe, moilleanna gan choinne laghdaithe chomh maith le gluaiseacht tráchta ar shiúl ón na limistéir ina bhfuil brú tráchta agus ina bhfuil daonra níos mó faoi láthair. Tá aistriú ciona den trácht chuig bóithre atá níos sábháilte, mar aon leis an dóchúlacht go mbeidh laghdú ar thimpistí agus ar bhásanna tráchta ina thairbhe fhéideartha chomh maith.

Ní bhaineann sé sin de na héifeachtaí díobhálacha ar dhaoine aonair a bhfuil sé éigeantach go gceannófar a dtithe. Mar a dúradh thuas, dearadh an N6 GCRR atá beartaithe chun an oiread réadmhaoine agus is féidir a sheachaint, ach tá líon mór réadmhaoine fós a chaithefear a cheannach agus cé go bhfaighidh na

¹⁹ Cumhdaítear sa téarma caighdeán sa chás seo treoirlínte le haghaidh sampla de threoirlínte torainn toisc nach bhfuil a leithéid de chaighdeán ar fáil i láthair na huaire.

húinéirí cúiteamh airgid, tá sé tábhachtach a aithint go bhféadfadh na daoine sin a bheith faoi bhrú agus strus mar gheall ar an bpróiseas ar fad. Áireofar ar an maolú féachaint le ceannach na réadmhaoine sin a chaibidliú a luaithe is féidir, faoi réir cead a fháil, infhaighteacht an mhaoinithe agus gan dúshláin dhlíthiúla ar bith, chun uasmhéad ama a thabhairt do na daoine sin chun tithe nua a cheannach.

9.2.2.2 Feabhsuithe ar an tsláinte agus seirbhísí a fheabhsú

Sainaithníodh deiseanna d'fheabhsuithe sláinte agus rochtain níos fearr ar sheirbhísí le linn comhairliúcháin fhairsinge phoiblí agus le linn anailíse ar an tsamhail iompair nuashonraithe agus áirítear orthu, ach níl siad teoranta don mhéid seo a leanas:

- D'fhéadfadh fás agus forbairt na turasóireachta a bhféadfadh stádas feabhsaithe socheacnamaíoch bheith mar thoradh air, tionchar dearfach a bheith aige ar thorthaí sláinte.
- D'fhéadfadh sláinte fheabhsaithe bheith mar thoradh ar fhostaíocht mhéadaithe agus dífhostaíocht, go háirithe dífhostaíocht fhadtéarmach laghdaithe. Má bhaintear é sin amach, beidh tairbhí ann chomh maith i gcomhthéacs na sláinte sóisialta lena n-áirítear laghdú ar an éagthroime shóisialta
- Deiseanna le haghaidh laghdú féideartha ar thimpistí tráchta bóithre
- Acmhainneacht le haghaidh iompar poiblí níos fearr agus timpeallacht níos fearr do rothaíocht agus siúl laistigh de lár na cathrach ina raibh trácht trom roimhe seo a bhfuil méadú foriomlán ar

thairbhí sláinte mar thoradh air

- Tá breac-chuntas déanta ar chainníochtú chuid de ar na tairbhí inrochtaineachta agus cuimsithe shóisialta de dheasca an N6 GCRR atá beartaithe agus bearta uile an SIG mar seo a leanas:
- Cuirfear feabhas ar an inrochtaineacht agus ar an gcuimsiú sóisialta do bheagnach gach páirt de Chathair na Gaillimhe le laghdú ar agáit turais do gach modh iompair.
- Tá acmhainneacht ann le haghaidh rochtain éifeachtach ar na seirbhísí éigeandála lena n-áirítear otharcharranna
- Tá acmhainneacht ann do dheiseanna méadaithe le haclaíocht a dhéanamh mar gheall ar thimpeallacht a bheidh níos fabhraí do shiúl agus rothaíocht mar aon leis na tairbhí sláinte lena mbaineann
- Tá deiseanna suntasacha ann le haghaidh rochtain níos fearr ar sheirbhísí. Dóibh siúd laistigh de Chathair na Gaillimhe agus den cheantar máguaird, éascóidh trácht laghdaithe feadh shráideanna na cathrach rochtain ar sheirbhísí lena n-áirítear ionaid sláinte. Dóibh siúd atá ina gcónaí lasmuigh de Chathair na Gaillimhe tá acmhainneacht ann lena n-áirítear rochtain níos fearr ar an líonra bóithre náisiúnta agus mar sin rochtain ar sheirbhísí eile lena n-áirítear ospidéal náisiúnta

Ar an iomlán, dá bhrí sin, tá tionchair an Tionscadail ar shláinte an duine dearfach den chuid is mó. Ó dhearcadh pobail de, tá tairbhí soiléire ann i

gcomhthéacs chosaint na sláinte, deiseanna le haghaidh feabhsuithe sláinte agus rochtain ar sheirbhísí. Tá líon teoranta daoine ann afach, iad sin den chuid is mó a bhfuil cónaí orthu gar don Tionscadal agus a bhféadfadh torthaí tromchúiseacha beaga a bheith ann dóibh i dtéarmaí an torainn agus cáilíocht an aeir. Déanfar iad sin a íoslaghdú trí bhearta um maolú a úsáid.

Go hachomair ó dhearcadh shláinte an duine de, ní bheidh éifeachtaí díobhálacha ar bith ag an Tionscadal ar shláinte an duine.

9.3 Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta

Áirítear ar shócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta lonnaíochtaí agus réadmhaoin, bonneagar fónas, agus talamhúsáid. Sa mheasúnacht nuashonraithe seo breithnítear athruithe ar úinéireacht réadmhaoin, athruithe a chomhaontaíodh le linn na héisteachta ó bhéal 2020, agus forbairtí a rinneadh ó 2018 i leith. Ceannófar talamh le haghaidh an Tionscadail ó réadmhaoin neamhthalmhaíochta lena n-áirítear réadmhaoin cónaithe, tráchtála, tionsclaíocha, tailte atá críosaithe lena bhforbairt, tailte tí altranais, tailte spóirt, tailte ráschúrsaí, tailte scoileanna, agus tailte séipéal. Áirítear ceannach talún atá lonnaithe faoi láthair laistigh den bhóthar poiblí faoi úinéireacht chláráithe na ndaoine aonair príobháideacha sa liosta sin. Tá tionchar dobhraite ag fáil foghráid ar réadmhaoin a dtéitear i gcion orthu mar go bhfuil na hoibreacha go hiomlán lasmuigh de thorainn na réadmhaoin atá ann. Rinneadh measúnachtaí ar thionchair sócmhainní ábhartha neamhthalmhaíochta lena chinneadh an raibh gá nó nach raibh le maolú a dhéanamh do na tionchair sin, agus lena dhearbhadh iad na tionchair shuntasacha iarmharacha a bheadh

ann fós i ndiaidh an mhaolaithe.

Ó tosaíodh dearadh an Tionscadail rinneadh gach iarracht le scartáil na réadmhaoin a sheachaint nuair ab fhéidir. Cé go ndearnadh machnamh sonrach ar líon na réadmhaoin cónaithe a bhí le fáil sna roghanna eile don N6 GCRR atá beartaithe, níorbh fhéidir gach réadmhaoin a sheachaint faraor mar gheall ar na srianta suntasacha ar bhonneagar nua iompair a fhorbairt i nGaillimh, lena n-áirítear forbairt líneach na cathrach agus an gá le gaireacht idir N6 GCRR atá beartaithe agus an timpeallacht uirbeach, chun an réiteach is fearr a sholáthar do chuarbhóthar nua. Ar an drochuair, tá sé riachtanach roinnt réadmhaoin a scartáil chun go bhféadfar an Tionscadal a thógáil agus chun buntáistí éagsúla an N6 GCRR atá beartaithe a chinntiú, ina measc:

- 44 réadmhaoin chónaithe
- 2 réadmhaoin tionscail (tá ceithre fhoirgneamh in aon réadmhaoin amháin)
- 2 réadmhaoin tráchtála

Chomh maith le 44 réadmhaoin chónaithe atá le scartáil, beidh 10 réadmhaoin chónaithe bhreise, réadmhaoin tráchtála amháin agus láithreán cónaithe amháin ag teastáil go hiomlán.

Beidh tionchair an-suntasach ag an Tionscadal ar Champas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe ag an Daingean le linn a thógála, tionchar a laghdófar go ‘measartha’ le linn na hoibríochta. Meastar go mbeidh tionchar iarmharach dearfach beag ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar Ráschúrsa na Gaillimhe mar gheall ar na hoibreacha um maolú atá beartaithe. Breithnítear go mbeidh tionchar iarmharach dearfach ach beag ag an

Tionscadal ar Ráschúrsa na Gaillimhe.

Áireofar ar an maolú féachaint le ceannach na réadmhaoin a chaibidlíú a luaite is féidir, faoi réir cead a fháil, infhaighteacht an mhaoinithe agus gan dúshláin dhlíthiúla ar bith, chun uasmhéad ama a thabhairt do na daoine sin chun tithe nua a cheannach.

Tá roinnt tionchar ar sheirbhísí fónas lena n-áirítear Bord Soláthair an Leictreachais (BSL), Líonraí Gáis Éireann (GNI), Eir, Virgin Media, E-Net, BT, Vodafone, Three Networks Ireland, agus Uisce Éireann. Tá na tionchair eile beag agus dobhraite. I gcás go bhfuil tionchar ar sheirbhísí atá ann le linn na céime tógála beidh soláthar malartach ar fáil. Beidh sé riachtanach soláthar le seirbhísí atá ann a choimeád, a mhéad is féidir, le linn na tógála. Ní beidh tionchair iarmharacha ar bith ar sheirbhísí.

9.4 Sócmhainní Ábhartha Talmhaíochta

Trasnóidh an Tionscadal limistéar ar a bhfuil gabháltais bheaga talmhaíochta den chuid is mó. Tá talamh de dhroch-cháilíocht ar an taobh thiar d'Abhainn na Gaillimhe go ginearálta agus cé go bhfuil sé measctha, tá cáilíocht na talún ar an taobh thoir d'Abhainn na Gaillimhe níos fearr. Is é an príomhfhiontar feirmeoireachta eallach mairteola. Tá cion measartha ard fiontar d'íogaireacht an-íseal go híogaireacht mheasartha eachaí feadh bhealach an N6 GCRR.

Arís, sa mheasúnacht nuashonraithe seo breithnítear athruithe ar úinéireacht réadmhaoin, athruithe a chomhaontaíodh le linn na héisteachta ó bhéal 2020, agus athruithe ar fhiontar feirmeoireachta a rinneadh ó 2018 i leith. Don Tionscadal ceannófar thart ar 220 heictear de thalamh talmhaíochta ó 192 dáileacht

talún agus cruthófar talamh scartha ar thart ar 61 dáileacht talún. Rinneadh meastóireacht ar thionchair Sócmhainní Ábhartha Neamhthalmhaíochta lena chinneadh an raibh gá nó nach raibh le maolú a dhéanamh do na tionchair sin, agus lena dhearbhu cad iad na tionchair shuntasacha iarmharacha a bheadh ann fós i ndiaidh an mhaolaithe.

Moladh bearta chun na tionchair a sainaithníodh le linn na tógála agus an oibriúcháin ar shócmhainní ábhartha talmhaíochta a mhaolú. Le linn na tógála, áirítear orthu sin rochtain, seirbhísí, agus teorainneacha a chothabháil. Áireofar ar mhaolú a bhaineann le tógáil chomh maith bainistíocht a dhéanamh ar na tionchair ar an gcomhshaol a thiocfaidh as gníomhaíochtaí a bhaineann le tógáil amhail dusta agus rith chun srutha uisce. I ndáil leis an gcéim oibriúcháin tá caillteanas na dtailte talmhaíochta buan agus ní féidir é a mhaolú ach trí chúiteamh airgeadais. I gcás go bhfuil sócmhainní ábhartha talmhaíochta gearrtha maolaíodh na tionchair sin trí rochtain nó trí sholáthar rochtana.

Le linn na tógála beidh tionchair shealadacha mar thoradh ar chruthú torainn, dusta agus tráchta agus leis an maolú níl siad suntasach go ginearálta agus ní bheidh tionchair iarmharach shuntasacha mar thoradh air. Cuirfidh tús leis an gcéim oibriúcháin a luaithe is a osclófar an bóthar do thrácht agus mairfidh sé ar feadh i bhfad. Beidh na héifeachtaí iarmharacha a tharlóidh le linn na tréimhse seo buan agus beidh siad níos suntasaí ná na tionchair shealadacha a tharlóidh le linn na céime tógála. Mar thoradh air sin, beidh na tionchair iarmharacha seo a leanas ann:

- 101 drochthionchar neamhshuntasacha agus beag (52.5% de na dáileachtaí talún feadh bhealach an

Tionscadail)

- 41 drochthionchar mheasartha (21.5% de na dáileachtaí talún feadh bhealach an Tionscadail)
- 39 drochthionchar shuntasacha (20.5% de na dáileachtaí talún feadh bhealach an Tionscadail)
- 7 drochthionchar an-suntasacha (3.5% de na dáileachtaí talún feadh bhealach an Tionscadail)
- 4 dhrochthionchar throma (2.0% de na dáileachtaí talún feadh bhealach an Tionscadail)

Tá an tionchar ar thalmhaíocht ar an leibhéal réigiúnach (i.e. Contae na Gaillimhe) neamhshuntasach.

9.5 Cáilíocht an Aeir

Rinneadh tionchar féideartha an Tionscadail ar cháilíocht an aeir a mheasúnú do na céimeanna tógála agus oibriúcháin araon trí bhreithniú ar thiúcháin chúlra truailléan, astaíochtaí ón trácht ar bhóithre, an dóchúlacht go mbeadh dusta tógála ann, agus astaíochtaí ó thrácht na tógála. Cuireadh tiúcháin tuartha i gcomparáid leis na huasluachanna iomchuí. Foilsíodh an TII Air Quality Assessment of Proposed National Roads – Standard (TII PE-ENV-01107) (TII 2022) ó 2018. Tá bogearraí nua le astaíochtaí iompair a ríomh, an uirlis REM, ar fáil chomh maith. Sa bhreis air sin, rinneadh méideanna iompair nuashonraithe agus forbairtí nua eolas don TMTT nuashonraithe seo.

Cuireann an trácht ar bhóithre ar na bealaí náisiúnta (lena n-áirítear an N6, N83, N67, N59 agus N84 atá ann) agus ar an líonra bóithre áitiúla le truailliú cháilíocht an aeir sa limistéar staidéir. Bíonn astaíochtaí

níos airde faoi dhálaí brú tráichta, amhail iad sin atá i limistéir áirithe i gCathair na Gaillimhe, go háirithe le linn buaic-amanna. Déanann an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) monatóireacht ar cháilíocht an aeir ag Acomhal na mBoidicíneach i nGaillimh. Léirítear leis an monatóireacht sin go bhfuil na tiucháin truailléan bonnlíne reatha ar fad i gcomhréir leis na Caighdeán maidir le Cáilíocht an Aeir. Rinneadh monatóireacht sainiúil do láithreáin ar ábhar cáithníneach agus dé-ocsaíd nítrigine chomh maith thar thréimhse trí mhí i ngaireacht an Tionscadail chun úsáid seo an EPA as sonraí monatóireachta a bhailíochtú.

Le linn na céime oibriúcháin, bainfear comhlíonadh caighdeán um cháilíocht an aeir amach agus táthar ag súil le drochthionchar measartha sa chás is measa ag gabhdóir samhraithe amháin. Ní bheartaítear tionchair iarmharacha shuntasacha cháilíocht an aeir do ghabhdóirí daonna toisc go bhfuil sé tuartha go gcloífead leis na caighdeáin uile um cháilíocht an aeir maidir le cosaint shláinte an duine.

Maidir leis na suíomhanna sainithe atá íogair ó thaobh na héiceolaíochta de, tuarfar go mbeidh leibhéil thuartha dé-ocsaíd nítrigine i gcomhréir le caighdeáin reatha maidir le cáilíocht an aeir in 2031 agus 2046. Tuarfar go mbeidh tiúchaintí amóinia níos mó ná an leibhéal criticiúil uasta in 2031 agus 2046 ón Tionscadal atá beartaithe i ngar do SAC Loch Coirib. Tuarfar go mbeidh an deascadh nítrigine iomlán i gcomhréir le hualaí criticiúla in 2031 ach tuaradh sárúithe laistigh de 10m ón Tionscadal atá beartaithe in 2046 ag SAC Loch Coirib amháin. Déanann an mheasúnacht tionchair bithéagsúlachta amach an bhfuil tionchair cháilíocht an aeir ag gnáthóg íogair ainmnithe suntasach.

Le linn na céime tógála, déanfar monatóireacht ar cháithníní agus monatóireacht ar shil-ligean dusta chun éifeachtúlacht na mbeart um maolú agus comhlíonadh caighdeán um chaighdeán an aeir a chinntiú.

9.6 Aeráid

Tá athruithe suntasacha tagtha chun cinn ó 2018 i leith i dtaca le dul i ngleic leis an athrú aeráide in Éirinn agus an nGníomhaíocht ar son na hAeráide agus an tAcht um Fhorbairt Ísealcharbóin 2021 (arna leasú) á gceadú ina dhiaidh sin agus na buiséid charbóin agus astaíochtaí earnála, atá ina gceangal de réir dlí, á gcomhaontú ag an Rialtas in 2022. D'fhorbair Bonneagar Iompair Éireann (BIÉ) caighdeán nua maidir le measúnacht ar thionchair aeráide chun a chinntiú go bhfuil earnáil an iompair ar aon dul le cuspóirí gníomhaíochta ar son na haeráide a bhaint amach in Éirinn. Tá an caighdeán seo *Climate Assessment of Proposed National Roads – Standard (PE-ENV-01105) (2022)* (Caighdeán Aeráide BIÉ) curtha i bhfeidhm chun measúnú a dhéanamh ar thionchair aeráide, taobh le *Climate Guidance for National Roads, Light Rail, and Rural Cycleways (Offline & Greenways) - Overarching Technical Document PE-ENV-01104 (2022)*. Tá treoirlínte nuashonraithe léirithe ag an EPA faoin bhfaisnéis a bheidh le cur in TMTT agus sa Phlean Gnímh don Aeráid 2024 arna fhoilsiú ag an rialtas. Sa bhreis air sin, rinne méideanna iompair nuashonraithe agus forbairtí nua, chomh maith le infhaighteacht Uirlis Mheasúnaithe Carbóin BIÉ (Leagan 3) (BIÉ 2022) le measúnú a dhéanamh ar astaíochtaí carbóin, eolas don TMTT nuashonraithe seo.

Ar aon dul le Treoir an EIA, sa mheasúnú ar an tionchar ar an aeráid le linn chéim tógála agus oibriochta an Tionscadail déantar comparáid idir na hastaíochtaí i gcás leis an Tionscadal atá beartaithe

agus cás gan an Tionscadal atá beartaithe sa Bhliain Tosaigh agus sa Bhliain Dearaidh. Agus Caighdeán Aeráide BIÉ agus an mhodheolaíocht nuashonraithe á gcur chun feidhme, táthar ag tuar go dtiocfaidh drochthionchar measartha buan ar an aeráid de thoradh an Tionscadail. Mar sin féin, is dócha go laghdófar an éifeacht sin le himeacht aimsire mar gheall ar chur i bhfeidhm bhearta Choimisiún AE agus CAP 24. Ina theannta sin, le dícharbónú na heangai laghdófar go hindíreach ar astaíochtaí carbóin ó fheithiclí leictreacha le himeacht aimsire.

Mar sin féin, toisc nach ndéanann an measúnú MTT ach éifeachtaí an Tionscadail a mheas, ní féidir leis cuntas a thabhairt ar laghduithe ar astaíochtaí a bhaineann le gealltanais bhreise a eascróidh as seachadadh Straitéis Iompair na Gaillimhe (SIG) nó as an bplean gníomhaíochta ar son na haeráide is déanaí a ceadáidh, CAP24.

9.7 Torann agus Creathadh

Rinneadh measúnú a bhain le tionchair fhéideartha torainn agus creatha an Tionscadail atá beartaithe don chéim tógála agus don chéim oibriúcháin araon, lena n-áiríodh breithniú ar fhorbairtí nua a cuireadh i gcrích ó 2018, méideanna tráchta, Pleananna Gníomhaíochta Torainn Chathair na Gaillimhe agus Chontae na Gaillimhe agus treoir EPA nuashonraithe.

Le linn na céime tógála, cinneadh de thoradh an mheasúnaithe go mbeidh drochthionchair thorainn gearrthéarmach measartha ann agus i gcásanna áirithe go mbeidh drochthionchar suntasach ann nach mairfidh ach ar feadh nóiméad nó go gearrthéarmach is go mbraithfidh siad sin ar na gníomhaíochtaí a bheidh i gceist. Le húsáid beart dea-

chleachtais um rialú torainn, uaireanta oibriúcháin, sceidealú oibreacha laistigh de na tréimhsí ama cuí, teorainneacha dochta do thorann tógála, agus monatóireacht torainn le linn na céime tógála, cinnteofar go mbeidh na tionchair rialaithe go dtí laistigh de na critéir ghlactha. Mar an gcéanna, beidh na tionchair chreatha le linn na céime tógála dea-rialaithe trí úsáid a bhaint as trealamh íseal-tionchair agus cloí le huasluachanna dochta a bheidh faoi réir monatóireachta ag na foirgnimh íogaire is cóngaraí.

Le linn na céime oibriúcháin, méadófar na leibhéil torainn ag formhór na suíomhanna torann-íogaire feadh fhad an Tionscadail atá beartaithe. Cé go bhfuil leibhéil torainn agus méadaithe éagsúla agus méideanna tionchair ríofa ag na suíomhanna measúnachta, le cuimsiú dromchla bóthair íseal-torainn agus úsáid bacainní torainn feadh na teorann cois bóthair atá beartaithe laghdófar na leibhéil torainn go dtí agus laistigh de sprioc an deartha de 60dB Lden nó go dtí na leibhéil torainn 'Íosmhéid a Dhéanamh' a bhí ann cheana ag formhór na suíomhanna torann-íogaire. Beidh leibhéil torainn iarmharaigh ag líon beag suíomhanna fós os cionn sprioc an deartha de 60dB Lden le 1 go 2dB.

Cinntear iarmhéid foriomlán na n-éifeachtaí iarmharacha a bheith measartha nó níos lú ar fud an Tionscadail le líon beag éifeachtaí iarmharacha measartha go suntasach go háitiúil sna tréimhsí gearrthéarmacha agus fadtéarmacha.

Tríd is tríd, méadófar na leibhéil torainn ag réadmhaoinne feadh an N6 GCRR atá beartaithe a luaithe agus a bheidh an bóthar ag feidhmiú agus tiocfaidh athrú ar an timpeallacht torainn. Dearadh an bóthar, áfach, chun leibhéil torainn an oibriúcháin

a laghdú go dtí laistigh de na treoirlínte náisiúnta um dheardh trí bhearta mionsonraithe um maolú torainn a chuimsiú. Tá an líon réadmhaoinne gar don N6 GCRR atá beartaithe measartha íseal i gcomparáid leo siúd laistigh de lár na cathrach atá nochta faoi láthair do theorainn i bhfad níos airde ó thrácht bóithre atá ag dul thart. Beidh tionchar dearfach torainn measartha go mór ar líon fairsing réadmhaoinne torann-íogaire feadh an líonra bóithre atá ann mar thoradh ar an laghdú ar na méideanna arda tráchta a théann trí lár na cathrach. Níl tionchair iarmharacha shuntasacha torainn agus creatha ar bith ann.

9.8 Tírdhreach agus Saincheistean Amhairc

Tá dhá ghné dhlúthbhainteacha ar leith ag an tírdhreach. Tionchar amhairc is ea an chéad cheann arb é sin a mhéid is féidir an Tionscadal a fheiceáil sa tírdhreach. Tionchar ar shaintréith an tírdhreacha is ea an dara ceann arb é sin éifeachtaí an Tionscadail ar chomhdhéanamh nó ar struchtúr an tírdhreacha.

Sa mheasúnacht tionchair amhairc rinneadh gabhdóirí amhairc feadh bhealach an Tionscadail a mheas. Baineann formhór na ngabhdóirí le réadmhaoinne cónaithe, ach breithnítear réadmhaoinne cultúrtha agus oidhreacht, saoráidí pobail, e.g. séipéil, taitneamhachtaí agus saoráidí caitheamh aimsire, spásanna oscailte, cosáin agus breathnóirí eile laistigh den timpeallacht chomh maith.

Tagann saintréith an tírdhreacha ó chuma na talún, agus cuirtear gnéithe nádúrtha agus de dhéantús an duine san áireamh leis, amhail topagrafaíocht, gné tíre, fásra, talamhúsáidí agus an timpeallacht thógtha agus a n-idirghníomhaíocht chun patrúin shonracha a chruthú atá sainiúil do cheantair faoi leith. Breithnítear gnéithe amhail saintréith an tírdhreacha agus ainmniúcháin an tírdhreacha sa tuairisc ar an tírdhreach glactha chomh maith.

Gabhann an Tionscadal trí thírdhreach tuaithe go ginearálta ar imeall thiar, thuaidh agus thoir Chathair na Gaillimhe. Tá forbairt chónaithe ina gné cheannasach, go háirithe ó thuaidh ó Bhearna, ón Daingean Uachtarach, ón Daingean Íochtarach, ó Baile an Dúlaigh, agus ón gCaisleán Gearr. Tá roinnt limistéar feadh an Tionscadail a mbaineann cáilíocht agus íogaireacht tírdhreacha agus amhairc an-ard leo.

Is iad seo a leanas na príomhghnéithe suntasachta agus íogaireachta sa tírdhreach glactha:

- Saintréith tírdhreacha leath-nádúrtha d'fhéarach imeallach, plandú scrobarnaí, gleannta beaga srutha agus ballaí cloiche siar agus ó thuaidh ó Shráidbhaile Bhearna.
- An tírdhreach éiritheach oscailte, lena n-áirítear tailte spáis oscailte, siar ó thuaidh ó Chathair na Gaillimhe.
- Conair Abhainn na Gaillimhe agus a suíomh tírdhreacha níos leithe, ar a n-áirítear iarsmaí feiceálacha Chaisleán Mhionlaigh, chomh maith le mósáic éagsúil de thírdhreacha leath-nádúrtha agus de thírdhreacha ar imir an duine tionchar orthu, plandú bruachánach, féarach, scrobarnach agus coillearnach. Radhairc agus amhairc faoi chosaint agus tailte ar an mbruach thiar atá ainmnithe mar Thalmhaíocht Ardtaiteamhachta

- Tailte caitheamh aimsire, spóirt agus taitneamhachta Champas Spóirt OG agus na gceantar máguaird. Tailte ar bhruach thiar d'Abhainn na Gaillimhe atá ainmnithe mar Láthair Caitheamh Aimsire, Spás Oscailte
- An tírdhreach aolchloiche, féaraigh agus scrobarnaí agus ballaí cloiche soir ó thuaidh ó Chathair na Gaillimhe.
- An suíomh tírdhreacha droimníní agus gleannta níos leithe le radhairc agus amhairc faoi chosaint thart ar Loch Bhaile an Dúlaigh
- Tailte oscailte caitheamh aimsire Ráschúrsa na Gaillimhe agus na gceantar máguaird

Is iad seo a leanas na príomhghnéithe suntasachta agus íogaireachta amhairc sa tírdhreach glactha:

- Láithreacha, ceannasacht agus taitneamhacht amhairc na réadmhaoine agus forbartha cónaithe go ginearálta, go háirithe siar agus ó thuaidh ó Bhearna; siar agus siar ó thuaidh ón gcathair; chuig ceachtar taobh de Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 ó thuaidh ón gcathair; ag Baile an Dúlaigh; agus ag an gCaisleán Gearr, Baile an Bhriotaigh agus Cúil Each-Cnoc Mhaoil Drise
- Suíomh roinnt radharc agus amharc faoi chosaint
- An taitneamhacht amhairc a bhaineann le Campas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe
- An taitneamhacht amhairc a bhaineann le conair Abhainn na Gaillimhe, lena n-áirítear suíomh Chaisleán Mhionlaigh
- An taitneamhacht amhairc a bhaineann le Ráschúrsa na Gaillimhe

I ngeall ar chineál an tírdhreacha bonnlíne, beidh réimse tionchar suntasach, an-suntasach agus trom tírdhreacha agus amhairc mar thoradh ar chéim tógála agus chéim thosaigh oibriúcháin an N6 GCRR atá beartaithe, go dtí go mbunófar na tograí fairsinge um maolú an tírdhreacha agus go n-éireoidh siad éifeachtach ar a laghad. Le forbairt an phlandaithe maolaithe, laghdófar suntasacht agus déine na dtionchar tírdhreacha agus amhairc de réir a chéile le himeacht ama.

Mar sin féin, fiú amháin le forbairt an phlandaithe mhaolaithe, leanfaidh leibhéal áirithe tionchar iarmharach amhairc ag teacht aníos le haghaidh réadmhaoine cónaithe agus eile atá suite gar do theorainn an Tionscadail nó in aice leis, agus áit a dtrasnaíonn an N6 GCRR atá beartaithe lena n-áirítear Droichead mór Abhainn na Gaillimhe limistéir íogaire tírdhreacha. Dá bhrí sin, beidh tionchair amhairc níos fadtéarmaí ag an Tionscadal do réadmhaoine atá suite gar don N6 GCRR atá beartaithe agus gar do chlaífoirt arda agus ballaí coinneála. Áirítear leis sin na limistéir chónaithe bhunaithe ag Barr na Cranaí/ an Daingean, Baile an Dúlaigh, agus ag an gCaisleán Gearr chomh maith le lear mór réadmhaoine aonair atá suite feadh an N6 GCRR atá beartaithe. Beidh tionchar buan agus suntasach ag an droichead atá beartaithe agus na claífort agus an tarbhealach lena mbaineann ar bhruach thoir na habhann ar ghleann tírdhreacha leath-nádúrtha agus ar shuíomh Abhainn na Gaillimhe agus Chaisleán Mhionlaigh agus ar an taitneamhacht caitheamh aimsire agus spóirt ag an taobh thuaidh de Champas Spóirt Ollscoil na hÉireann, Gaillimh agus ar thírdhreach aolchloiche Mhionlaigh agus Chúil Each soir ón abhainn.

9.9 Oidhreacht Chultúrtha

Rinneadh meastóireacht ar thionchair na hoidhreachtachta cultúrtha lena chinneadh an raibh gá nó nach raibh le maolú a dhéanamh do na tionchair sin, agus lena sainaithint cad iad na tionchair iarmharacha shuntasacha a bheadh ann fós i ndiaidh an mhaolaithe. Sainaithníodh sa scrúdú, a mhéid ab fhéidir le réasún, cineál na hacmhainne oidhreachtachta seandálaíochta, ailtireachta agus cultúrtha laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe agus gar di ó thaifid atá ann agus ó chuirteanna ar láithreáin. Foilsíodh 'Guidelines for Cultural Heritage Impact Assessment of TII National Road and Greenway Projects', 2024, de chuid BIÉ ó 2018 agus breithnítear é sa TMTT nuashonraithe seo.

Imreoidh an Tionscadal tionchar an-suntasach agus díreach ar shéadchomhartha taifeadta amháin, atá liostaithe mar Bhallún. Níor aimsíodh an ghné sin le linn chigireacht allamuigh agus ní rabhtas ábalta í a aimsiú roimhe sin le linn suirbhé a rinne Suirbhé Seandálaíochta na hÉireann. Beidh tionchar measartha ag an Tionscadal chomh maith ar láithreán cairéil arna dhátú i ndiaidh na meánaoise agus nach bhfuil mórán suntasacht seandálaíochta ag baint leis.

Beidh tionchar an-suntasach agus díreach ar struchtúr amháin faoi chosaint. Déanfar an foirgneamh sin, ina bhfuil struchtúr tuí aon stóir, a scartáil i ndiaidh suirbhé iomlán ailtireachta roimh thógáil an N6 GCRR atá beartaithe.

Beidh tionchar díreach suntasach ar an tírdhreach diméine a bhaineann le Caisleán Mhionlaigh. Sainítear an tionchar díreach ar an tírdhreach diméine ag an Daingean íochtarach mar thionchar measartha agus ag Teach Pháirc na Sceach mar thionchar beag. Mar gheall

ar chineál forbartha na bplúrán ag Teach Rathúin, tá an tionchar, cé go bhfuil sé díreach, ina thionchar neamhshuntasach. Aithníodh dhá thionchar atá an-suntasach, dhá cheann shuntasacha, 18 dtionchar mheasartha agus dhá thionchar bheaga dhíreacha ar láithreáin nó ar struchtúir neamhthaifeadta a bhfuil tábhacht chultúrtha ag baint leo.

D'fhéadfadh tionchar díreach agus diúltach a bheith ag suaitheadh talún a bhaineann leis an Tionscadal ar ghnéithe, sil-ligin nó déantáin seandálaíochta nárbh eol go raibh siad ann roimhe seo a d'fhéadfadh teacht slán faoin dromchla talún nó faoin leibhéal uisce reatha.

Trasnófar 34 Theorainn Bhailte Fearainn ar fad ag an Tionscadal. Féadfar an tionchar ar 32 cheann de na 34 teorainn baile fearainn a shainiú mar thionchar de chineál díreach go measartha mar gheall ar an gcéatadán measartha beag de ghné a mbeidh tionchar air.

Áirítear ar thionchair iarmharacha indíreacha oibriúcháin atá tuartha tionchair dhiúltacha shuntasach ar iarsmaí an tí samhraidh ag an Daingean Íochtarach agus Caisleán Mhionlaigh. Tá tionchair dhiúltacha indíreacha mheasartha tuartha ag láithreán caisil taifeadta, teachín tuí agus séipéal.

Beidh an leibhéal céanna tionchar ar na Tírdhreacha Deartha le linn an oibriúcháin agus le linn na tógála mar gheall ar na tionchair ar an suíomh. Beidh tionchair indíreacha shuntasacha ar shuíomh oidhreachtach cultúrtha amháin agus beidh tionchair indíreacha mheasartha ar thrí chinn díobh.

Moladh clár tástála seandálaíochta (agus tochairt iomlán ina dhiaidh sin, más cuí, ar ghnéithe, sil-ligin nó déantáin seandálaíochta sainaitheanta ar bith), suirbhéanna seandálaíochta faoi uisce nó spágála,

suirbhéanna tógála agus suirbhéanna teorainneacha baile fearainn laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe; déanfar é sin sula dtosófar an tógáil.

9.10 Ithreacha agus Geolaíocht

Rinneadh suirbhé mionsonraithe ar an mbonnlíne gheolaíochta atá ann feadh bhealach an Tionscadail ag baint úsáide as an eolas réigiúnach agus áitiúil ar fad a bhí ar fáil agus sonraí níos sainiúla don láithreán a fuarthas ó réamhsuirbhéanna agus imscrúduithe talún. Cuireadh leis sin imscrúduithe breise ar an talamh in 2024 chun eolas a dhéanamh don TMTT nuashonraithe seo.

Rinneadh meastóireacht ar thionchair shuntasacha dhóchúla a d'fhéadfadh bheith ar ithreacha agus ar an timpeallacht gheolaíochta agus dearbhaíodh ina dhiaidh sin an raibh gá nó nach raibh le maolú a dhéanamh do na tionchair sin, agus cad iad na tionchair shuntasacha iarmharacha a bheadh ann fós i ndiaidh an mhaolaithe.

Sa limistéar siar ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 cuimsítear sil-ligin ghráinneacha oighreacha go ginearálta a tháinig as an bhfo-buncharraig Eibhir. I mórán cásanna, tá na sil-ligin oighreacha cumhdaithe le móin. Sa limistéar soir ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 cuimsítear till oighreach go ginearálta ag a bhfuil mairís níos comhghreamaithí. Tagann an till oighreach as an mbun-Aolchloch charstaithe²⁰, ag a bhfuil roinnt gleannta adhclachta ionlíonta an-domhain. Níor sainaitníodh limistéir ar bith ar eol go bhfuil siad éillithe.

Is é seo a leanas na tionchair fhéideartha ar ithreacha agus ar an ngeolaíocht:

- Caillfear cion acmhainneacht ithreacha torthúla dea-dhraenáilte agus comhbhailiú carraige

laistigh de lorg an Tionscadail, rud a fhágann tionchar iarmharach measartha/beag agus tionchar iarmharach suntasach/measartha faoi seach. Meastar gur laghdú ar éifeacht ar chúltaisí cairéil sa todhchaí a bheadh in athúsáid acmhainn tathagaithe na carraige brúite, rud a laghdódh ar an gcaoi sin an éifeacht go héifeacht iarmharach mheasartha / bheag.

- Beidh tionchar iarmharach measartha mar thoradh ar chuid de dhá log iniata agus tobar a chailleadh
- Ábhair a thagann as liteolaíocht dhifriúil a thabhairt isteach
- Sil-leagan dríodair ar thalamh thalmhaíochta mar gheall ar ghlanadh ábhar mín
- Leathadh éilliúcháin
- Tuille de dheasca tógála
- Cur isteach gan iarraidh ar an gcomhshaol
- Trasnaíonn an Tionscadal beartaithe áiteanna ina bhfuil pábháil Aolchloiche suite laistigh agus lasmuigh de láithreáin ainmnithe Eorpacha araon. Ní rinneadh idirdhealú sa mheasúnacht gheolaíochta (tábhacht agus tionchar) idir pábháil Aolchloiche atá lonnaithe laistigh agus lasmuigh de láithreáin Eorpacha ainmnithe.
- Téann Tollán Leacaigh faoi limistéar pábhála Aolchloiche atá lonnaithe laistigh de láithreán Eorpach ainmnithe a bhfuil sé mar thoradh air go mbeidh tionchar beag nó nach mbeidh tionchar ar bith ar an ngné ó thaobh geolaíochta de.

²⁰ Is ionann carst agus tír-raon sainiúil a fhabhraíonn tríd an mbuncharraig a thuaslagadh agus trí dhraenáil éifeachtach faoi thalamh a fhorbairt. Áirítear leis na gnéithe tíre speisialta poill slogaíde, gleannta tirime, pábhálacha, córas uaimhe agus toibreacha gaolmhara (Waltham et al. 2005)

- Téann Tarbhealach Mhionlaigh agus tóchar i Mionlach trasna pábháil Aolchloiche (an dá cheann díobh lasmuigh de láithreáin Eorpacha ainmnithe), rud a mbeidh mar thoradh air go gcaillfear cuid bheag den tréith faoi phiaraí an tarbhealaigh agus nach mbeidh tionchar díreach geolaíochta ar bith aige ar an talamh faoin tóchar
- Tá trí shuíomh ina dtrasnaíonn agus ina gcumhdaíonn an Tionscadal atá beartaithe pábháil Aolchloiche (iad go léir lasmuigh de láithreáin Eorpacha ainmnithe): dhá shuíomh i Mionlach agus suíomh amháin i gCúil Each. Is é an toradh ag na suíomhanna sin (seachas suíomhanna Eorpacha sainithe), ná go gcaillfear cuid bheag den phábháil aolchloiche. Rinneadh measúnú air ó thaobh geolaíochta de ag gach suíomh, agus raon torthaí air, ó chaillteanas dobhraite, i.e. nach raibh caillteanas ar bith an, go dtí caillteanas suntasach/measartha, i.e. i gcás go gcailltear cuid bheag den tréith
- Leis an TMTT nuashonraithe seo, deimhnítear tionchar breise amháin toisc go gcaillfear, mar thoradh ar an tionscadal, cion den Limistéar Oidhreacht Geolaíochta i nDeoch Uisce freisin; is é sin ná gearradh carraige feadh an N6 GCRR atá beartaithe, mar a aithníodh le linn athbhreithnithe ar an bhfaisnéis atá ar fáil don phobal mar chuid den TMTT nuashonraithe seo. Tá tábhacht na cailliúna suntasach / measartha.

D'fhéadfadh sé go dtarlódh tionchair mar gheall ar ghníomhaíochtaí tógála nó oibriúcháin, ach laghdófar suntasacht an tionchair, más féidir, trí bhearta um maolú a chur chun feidhme.

Nuair a thugtar isteach ábhar a easraíonn as liteolaíocht dhifriúil, i measc na dtionchar tógála féideartha ar an

timpeallacht ghlactha, tá glanadh mionachar, leathadh éilithe, nó suaitheadh de thaisme ar na hithreacha agus ar an timpeallacht gheolaíochta. Trí fhorbairt agus cur chun feidhme beart um maolú laghdaítear na tionchair sin go tionchar iarmharach measartha/beag nó dobhraite ar ithreacha agus ar an timpeallacht gheolaíochta.

Meastar go nginfear gníomhaíochtaí oibriúcháin an Tionscadail tionchair dho-airithe ar an timpeallacht gheolaíochta mháguaird.

9.11 Hidrigeolaíocht

Rinneadh staidéir deisce, staidéir allamuigh, agus imscrúduithe talún hidrigeolaíochta chun éascaíocht a dhéanamh ar mheasúnacht chuimsithe ar thionchair hidrigeolaíocha an Tionscadail. Monatóireacht bhreise screamhuisce a rinneadh le linn 2023 agus 2024 a chur san áireamh, mar aon le gné charst bhreise a sainaithníodh le linn réamhshuirbhéanna láithreáin in 2023 agus 2024, imscrúduithe talún ag Ráschúrsa na Gaillimhe in 2024, agus faisnéis nuashonraithe atá ar fáil ó EPA, GSI agus OPW; rinne an méid sin uile eolas don TMTT nuashonraithe seo.

Rinneadh measúnú ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar ghabhdóirí hidrigeolaíocha lena n-áirítear acmhainní screamhuisce, soláthairtí screamhuisce, éiceachórais trastíre a bhraitheann ar screamhuisce agus fáltais screamhuisce leis an uisce dromchla. Sainaithníodh gabhdóirí screamhuisce agus áirítear orthu acmhainní screamhuisce, tarraingtí screamhuisce, gnáthóga a bhraitheann ar screamhuisce, agus ar ghnéithe uisce dromchla a bhraitheann ar screamhuisce. Rinneadh meastóireacht ar thionchair fhéideartha lena chinneadh an raibh gá nó nach raibh le maolú a dhéanamh do na tionchair sin, agus lena dhearbhu cad iad na tionchair shuntasacha iarmharacha a bheadh ann fós i ndiaidh an

mhaolaithe.

Tá an réimse staidéir hidrigeolaíochta a bhaineann leis Tionscadal roinnte ina dhá phríomhréimse bunaithe ar na hairíonna uiscígh codarsnacha don dhá chineál carraige geolaíche sa réigiún. Tá an chuid thiar, atá cumhdaithe le heibhear, ina huiscíoch lag nach bhfuil táirgiúil ach i gcriosanna áitiúil. Leis an uiscíoch lag agus an cumhdach bratphortaigh lag, i gcás nach bhfuil an charraig nochta, cuirtear teorainn ar mhéid an athlionsa is féidir a insíothlú sa talamh. Fanann clár an screamhuisce gar don dromchla agus leanann sé an topagrafaíocht go ginearálta. Uiscíoch a bhfuil tábhacht réigiúnach leis is ea an chuid thoir, atá cumhdaithe le haolchloch, ina gcuimsítear gnéithe carst dromchla agus sreafaí seolphióbáin faoi thalamh. Leis an uiscíoch is féidir tarraingtí a bhfuil tábhacht réigiúnach leo a sholáthar agus baineann sé le láithreach gnéithe tíre agus gnéithe carst ach baineann sé chomh maith leis an bhflúirse measartha íseal de ghnéithe uisce dromchla agus draenáil de dhéantús an duine.

Acmhainní agus Soláthairtí Screamhuisce

Áirítear gearrthacha bóthair mar chuid den Tionscadal agus i gcás go bhfuil siad ann bainfear cuid den uiscíoch faoi seach; mar sin féin, tá na méideanna an-bheag agus ní bheidh tionchar braite ar bith acu ar chainníocht an screamhuisce. Ní mhaolófar cáilíocht uisce na n-uiscíoch de bharr an Tionscadail. Dá bhrí sin, comhlíonann an Tionscadal ceanglais threoir na Creat-treorach Eorpaí Uisce i gcomhthéacs stádas cháilíocht uisce an screamhuisce a choinneáil, a chosaint agus a fheabhsú.

Éiceachórais Trastíre a Bhraitheann ar Screamhuisce

Rinneadh measúnacht ar na tionchair fhéideartha de bharr an Tionscadail ar éiceachórais trastíre a bhraitheann ar screamhuisce. Sainaithníodh leis an

measúnú go bhfuil gnáthóga spleách ar na huiscígh eibhir agus aolchloiche araon. Sa mheasúnacht sin sainaithníodh an gá atá leis an mbaol go gcuirfear isteach ar an timpeallacht charst a mhaolú agus ar a ról maidir le tacú le héiceachórais trastíre a bhraitheann ar screamhuisce, agus forbraíodh prótacal maidir le carst chun deireadh a chur leis an mbaol sin. Níl tionchair iarmharacha dhiúltacha shuntasacha hidrigeolaíochta ar bith ar láithreáin Eorpacha de bharr an Tionscadail.

Beidh tionchair iarmharacha hidrigeolaíochta ann mar gheall ar íostarraingt screamhuisce ar éiceachóras talún atá spleách ar screamhuisce agus cumhdaítear an measúnú ar an tionchar maidir le bithéagsúlacht.

Fáltais Screamhuisce le hUisce Dromchla

Rinneadh measúnacht ar fháltais screamhuisce le huisce dromchla, lena n-áirítear sainaithint an uisce dromchla lena gcuireann dobharlaigh screamhuisce. Sainaithníodh sa mheasúnacht nach mbeidh tionchar diúltach suntasach ar bith i bhfáltas an screamhuisce leis an uisce dromchla.

9.12 Hidreolaíocht

Rinneadh measúnú ar gach sruthchúrsa agus gach dobharlach a bhféadfadh an Tionscadal tionchar a imirt orthu, go díreach nó go hindíreach, trí shraith réamhchuirteanna tosaigh agus suirbhé mionsonraithe agus measúnacht hidreolaíochta ansin. Áiríodh ar na measúnachtaí sin measúnacht ar na tionchair fhéideartha hidreolaíochta ar láithreáin Eorpacha agus Loch Bhaile an Dúlaigh a thacaíonn le héin gheimhrithe ó na láithreáin Eorpacha áitiúla.

Thar achar an Tionscadail tá dhá réigiún ar leith d'fhreagairt hidreolaíoch ann – sa limistéar soir ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 baineann rith chun srutha dromchla ard agus drochthréithe draenála leis an mbuncharraig eibhir agus tá rith chun srutha dromchla íseal sa limistéar soir ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 a bhaineann go ginearálta le foirmiú buncharraige aolchloiche carst scagaí. Bíonn líonra measartha dlúth de dhraenacha dromchla agus gnéithe bogaigh mar thoradh ar na tírdhreacha geolaíocha sin sa chuid thiar agus líonra draenála dromchla an-ghann sa chuid thoir a bhaineann leis an mbuncharraig aolchloiche charstaithe. Dá réir sin, tá an réiteach draenála don Tionscadal dúshlánach sa chuid thoir agus teastaíonn insíothlú chuig screamhuisce chun na huiscí draenála bóthair a dhiúscairt go cuí.

Áireofar ar an gcóras draenála don Tionscadal caoga a ceathair sruth éalaithe draenála bóthair, a chuimsíonn sruthanna éalaithe chuig sruthchúrsaí, screamhuisce, agus séaraigh atá ann cheana. Teastóidh seacht dtrasnú tóchair déag agus móirthrasnú droichid amháin don Tionscadal. Trasnaíonn na tóchair go léir sruthchúrsaí beaga lena mbaineann limistéir dobharcheantair níos lú ná 5 km². Baineann líon atreoruithe sruthchúrsaí áitiúla agus athailínithe leis na trasnuithe tóchair bóthair atá beartaithe chun aistriú cainéil chuig na tóchair nua agus uathu a éascú.

Tá maolú docht agus rialú gníomhaíochtaí a d'fhéadfadh truailliú bheith mar thoradh orthu, a bhaineann leis na gníomhaíochtaí tógála beartaithe. Déanfaidh sé sin laghdú suntasach ar an mbaol go dtarlódh doirteadh de thimpiste ó ghnáthscaoileadh rith chun srutha bóthair, rith chun srutha dríodair neamhchóireáilte, doirteadh tógála de choincreit agus hidreacarbóin ag dul isteach i ndobharlaigh.

Rinneadh Measúnacht Riosca Tuile mhionsonraithe ar an Tionscadal i gcomhréir leis na Treoirlínte maidir le Bainistíocht Riosca Tuilte d'Údaráis Phleanála (2009). Sa mheasúnacht sainaithníodh foinsí éagsúla agus a gconairí tuile faoi seach maidir le riosca tuile don Tionscadal ó fhoinsí aibhneacha agus báistiúla agus screamhuisce. Baineadh foinse tuile cósta toisc go bhfuil an Tionscadal suite siar agus ardaithe fada go leor amach ó chríos tuile an chósta. Bhí lamháltas oiriúnach sa mheasúnacht riosca tuile don athrú aeráide a bhaineann le méadú ar bháisteach, déine stoirme, athruithe talamhúsáide agus ardú ar leibhéal na farraige. Ar an iomlán baineadh de thátal sa mheasúnacht go bhfuil dearadh an Tionscadail inbhuanaithe agus go mbainistíonn sé riosca tuile agus

ní bheidh sé ina chúis le riosca tuile doghlactha don Tionscadal é féin agus áit ar bith eile do thailte tríú páirtí.

Comhlíonann an Tionscadal ceanglais na Creat-Treorach Uisce i dtaobh stádas cáilíochta uisce na sruthchúrsaí agus an screamhuisce glactha a choimeád, a chosaint agus a fheabhsú. Baintear cosaint amach trí sholáthar córas cóireála uisce stoirme agus scaoileadh rialaithe ag na sruthanna éalaithe draenála bóthair atá beartaithe agus baintear feabhas amach tríd an trácht ar bhóithre a bhaint ó na bóithre neamhchosanta atá ann áit a dtéann rith chun srutha bóthair neamhrialaithe isteach i sruthchúrsaí in aice láimhe agus sna huiscígh screamhuisce.

Aithníodh tionchair hidreolaíocha fhéideartha ón Tionscadal agus rinneadh measúnú orthu. Cuimsíodh bearta cuí um dheardh agus maolú chun an baol go mbeidh tionchar suntasach hidreolaíochta ar an timpeallacht ghlactha a íoslaghdú. Níl tionchair iarmharacha dhiúltacha shuntasacha hidreolaíochta ar bith ann de bharr an Tionscadail.

Déantar tionchar iarmharach hidreolaíoch iomlán an Tionscadail ar láithreáin Eorpacha a aicmiú mar thionchar dobhraite. Baintear é sin amach trí dheardh beart cuí um rialú truaillithe ag na sruthanna éalaithe draenála bóthair atá beartaithe, trí struchtúr droichid iomlánréisithe chainéal Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus trí limistéar tuilemhá éifeachtach agus cur chun feidhme na rialuithe comhshaoil tógála atá beartaithe.

Beidh tionchar iarmharach dearfach measartha go suntasach ar thuile agus an riosca tuile ag limistéar Chlaí an Dá Mhíle Bhóthar Thuama an N83, mar go

laghdóidh an beart um maolú atá beartaithe an riosca tuile don bhóthar atá ann agus do na sé theach atá fágtha. Mar sin féin beidh tionchair bheaga dhiúltacha iarmharacha tuile ann fós a bhaineann le bearta faoisimh tuile Bhóthar Thuama an N83.

9.13 Bithéagsúlacht

Rinneadh measúnacht ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar an mbithéagsúlacht, ar a dtugtar éiceolaíocht chomh maith mar théarma níos leithne chun tagairt do chaidreamh gabhdóirí bithéagsúlachta lena chéile agus leis an timpeallacht. Rinneadh staidéar deisce chun bonn eolais a chur faoi raon feidhme tosaigh na suirbhéanna éiceolaíochta a theastaíonn don mheasúnacht tionchair timpeallachta. Ba éard a bhí i gceist leis an staidéar deisce foinsí sonraí ábhartha foilsithe agus neamhfoilsithe a bhailiú agus a athbhreithniú, eolas atá ann ar an timpeallacht éiceolaíochta a thiomsú agus comhairliúchán leis na comhlachtaí reachtúla ábhartha (e.g. an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) agus Iascaigh Intíre Éireann (IFI)).

Rinneadh raon cuimsitheach suirbhéanna allamuigh idir 2013 agus 2024 chun bonn eolais a thabhairt don mheasúnú tionchair. Ina measc sin bhí suirbhéanna ar ghnáthóga, suirbhéanna maidir le speicis phlandaí cosanta, suirbhéanna ar mhamaigh (lena n-áirítear suirbhéanna tiomnaithe don Mhadra Uisce, Broc agus ialtóga), suirbhé ar an gcráifisc liathdhonn, suirbhéanna moilisc (lena n-áirítear an diúilicín péarla fionnuisce agus suirbhéanna ar speicis seilide Vertigo), suirbhéanna ar an bhfritileán réisc, suirbhéanna ar éin ghoir agus gheimhrithe (lena n-áirítear an scréachóg reilige tiomnaithe, an fabhcún gorm, an

chearc fhraoigh agus suirbhéanna ar an gcreabhar), suirbhéanna ar amfaibiaigh, suirbhéanna ar an laghairt choiteann agus suirbhéanna ar iasc (lena n-áirítear measúnú ar stádas cháilíocht bhitheolaíoch uisce).

Laistigh den limistéar staidéir, tá limistéir atá ainmnithe do chaomhnú an dúlra ar an leibhéal Eorpach, i.e. láithreáin Eorpacha (SAC & SPA), agus ar an leibhéal náisiúnta i.e. Limistéir Oidhreacht Nádúrtha (NHA & pNHA):

- Tá 22 láithreán Eorpach ann a bhféadfadh tionchar a bheith ag an Tionscadal orthu: SAC Loch Coirib, SPA Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionngheal, SPA Thurlach Ráth Asáin, SAC Thurlach Ráth Asáin, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Shléibhte Mhám Toirc, SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin, SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara, SAC Loch agus Choillte an Rois, SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne, SAC Shliabh Mhóinín, SAC Choimpléasc Shléibhín-Pholl Salach, SAC Chosán Aolchloiche Ghort na nDarach, SAC Árann agus SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin. Níl aon láithreáin Eorpacha eile i mbaol ó na tionchair ón Tionscadal.

Rinneadh measúnacht iomlán ar na láithreáin Eorpacha agus léirítear é sin sa NIS nuashonraithe. I gconclúid na measúnachta sa NIS nuashonraithe fuarthas nach mbeidh tionchar díobhálach ag an Tionscadal ar iomláine aon láithreáin Eorpaigh, as féin nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile.

- Tá láithreán NHA amháin ann a bhféadfadh tionchar a bheith ag an Tionscadal air: NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn a luíonn díreach cóngarach don N6 GCRR atá beartaithe. Mar sin féin, ní dóigh go mbeidh aon éifeachtaí iarmharacha suntasacha ag an Tionscadal ar an NHA sin.
- Tá roinnt láithreán pNHA a bhféadfadh tionchar a bheith ag an Tionscadal orthu: pNHA Loch Coirib, pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, pNHA Coill Na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Coill Droma Chong, pNHA Thurlach Corr, pNHA Loch Bhaile Uí Chuir, pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara, pNHA Loch agus Coill an Rois, pNHA Coimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach, pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal, pNHA Thurlaigh Ráth Asáin, pNHA pábháil aolchloiche Ghort na nDarach, pNHA Shliabh Mhóinín, pNHA Coimpléasc Bhoirne Thoir, pNHA Thurlach Chill Tiarnáin, pNHA Coimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, pNHA Inis Mór, pNHA Shléibhte Mhám Toirc, pNHA Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin.
- Tá pNHA Loch Coirib á thrasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe ag trasrian Dhroichead Abhainn na Gaillimhe. Mar sin féin, ní dóigh go mbeidh aon éifeachtaí iarmharacha suntasacha ag an Tionscadal ar an pNHA sin.

Is gabhdóirí eile a ndearnadh machnamh orthu sa mheasúnacht éiceolaíochta don Tionscadal gnáthóga, speicis flóra neamhchoitianta agus chosanta, speicis mhamacha lena n-áirítear go háirithe madra uisce, ialtóga agus broic, speicis mhoilisc, fritileán réisc, éin

ghoir, éin gheimhrithe, amfaibiaigh, reptílí, agus iasc.

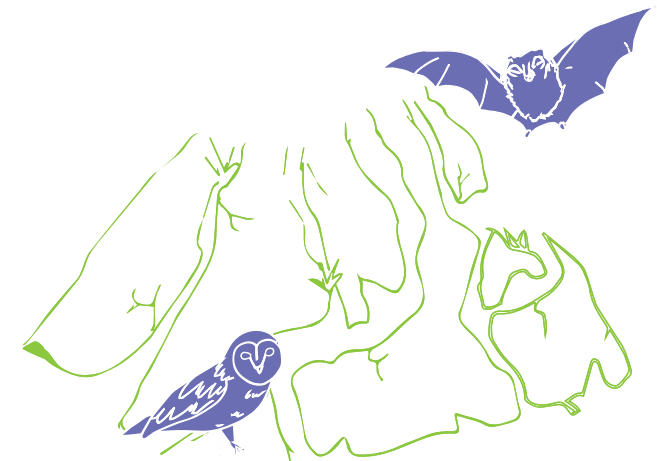
Aithnítear tionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na príomhghabhdóirí éiceolaíochta seo. Tá bearta maolaithe beartaithe chun na tionchair thuartha a sheachaint nó a íoslaghdú. Lena chois sin, beartaíodh monatóireacht²¹ más iomchuí. Tá breac-chuntas tugtha ar na tionchair iarmharacha, agus (más ábhartha) tá bearta cúitimh ar bith atá beartaithe chun dul i ngleic tuilleadh leis na tionchair iarmharacha sin sonraithe.

Is iad na tionchair iarmharacha shuntasacha a fhanann tar éis maolaithe na tionchair sin a bhaineann le caillteanas gnáthóige, speicis atá neamhchoitianta agus faoi chosaint, ialtóga, scréachóg reilige agus fabhcún gorm, agus Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla. Nuair is féidir, cuirfear bearta cúiteacha i bhfeidhm chun na tionchair iarmharacha suntasacha sin a laghdú nó a sheachaint. Leis an bearta cúitimh laghdófar na tionchair iarmharacha shuntasacha ar gach speiceas ialtóg ar an leibhéal áitiúil.

Mar sin féin, in ainneoin chur i bhfeidhm na mbearta maolaithe agus cúitimh atá beartaithe, seans go mbeidh na tionchair iarmharacha shuntasacha seo a leanas ag an Tionscadal ar bithéagsúlacht:

- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.1.54ha de chosán Aolchloiche ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*8240]
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach náisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.3.95ha de mhósáic ina bhfuil Fraoch fluich [4010], Fraochmhá thirim [4030], agus *Molinia* [6410]²²

- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.01ha de Bhratphortach ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*7130]
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.01ha de mhósáic ina bhfuil Bhratphortach ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*7130], fraoch fluich [4010] agus fraoch tirim [4030]
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach náisiúnta, do chaillteanas buan ceithre ghné [*7220] tobair Chlochraithe ag Cairéal Leacaigh
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh

²¹ De réir an cheanglais monatóireachta atá leagtha amach sa Treoir EIA 2014/52/AE d'fhonn gníomh leasaitheach iomchuí a ghlacadh, i gcás ina mbeadh gá leis

²² Cuimsítear leis sin gnáthóg c.2.54ha ina bhfuil fraoch fluich den chuid is mó agus c.1.41 ha breise de mhósáic gnáthóige ina bhfuil fraoch fluich.

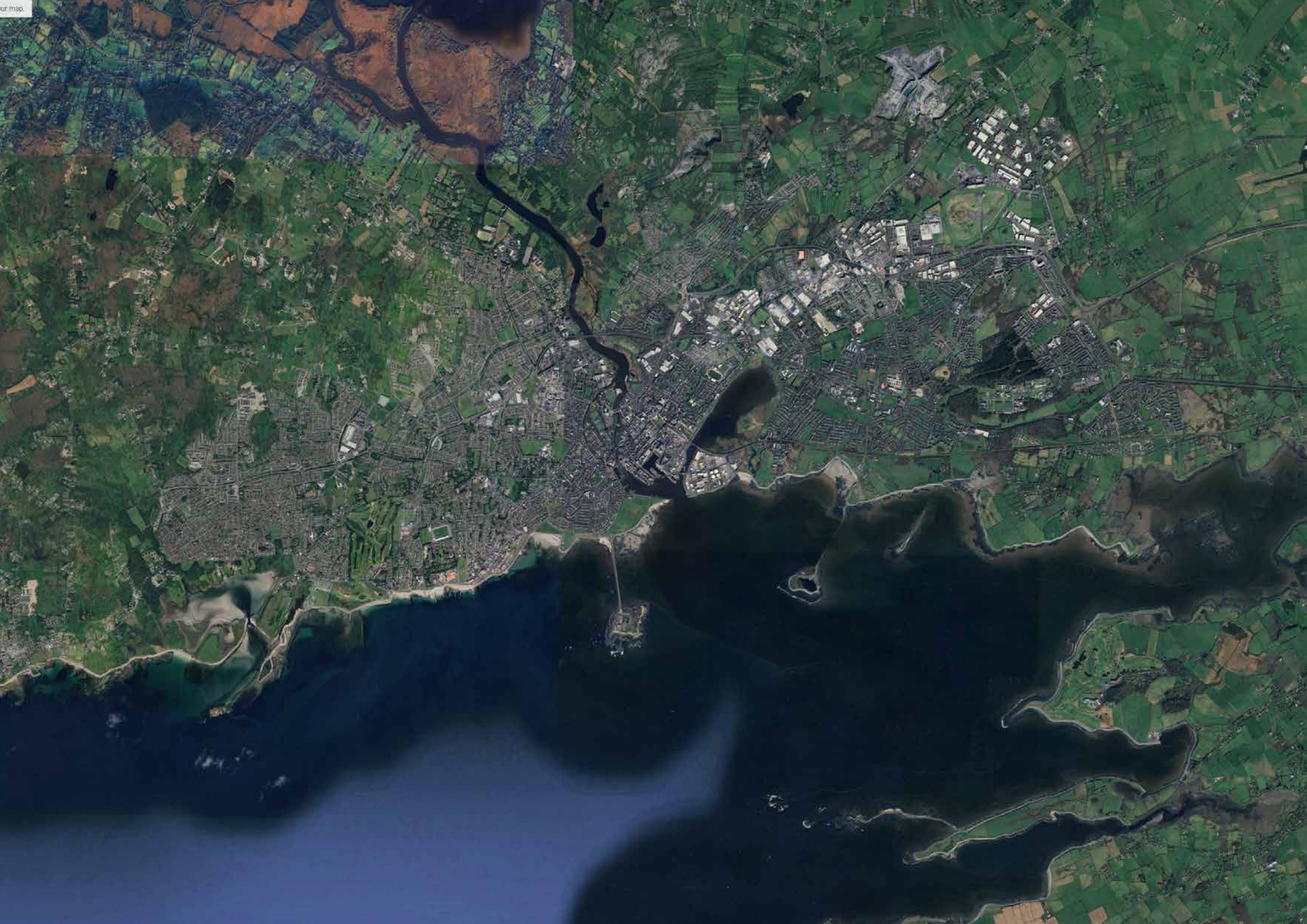
caillteanas buan c.0.03ha den mhósáic ina bhfuil cosán Aolchloiche ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*8240], agus talamh féaraigh cailcreach [6210]

- Éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ar Bhraislí Gnáthóige 1-12 idir scála áitiúil agus idirnáisiúnta, ag brath ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíochta aonair a chomhdhéanann an acmhainn bithéagsúlachta laistigh de bhraisle gnáthóige ar leith (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla den speiceas brífite dearg liostaithe caonach portaigh rádalach *Sphagnum affine* ar an scála geografach náisiúnta (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla den speiceas brífite dearg liostaithe, caonach tíme coille *Plagiomnium cuspidatum*, cleitchaonach stríocach níos lú *Plasteurhynchium striatulum* agus Súsán dearg *Sphagnum capillifolium* ag scála geografach an chontae (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla Glanroisc *Euphrasia arctica* ar scála geografach áitiúil (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach náisiúnta, le haghaidh caillteanas féideartha buan láithreáin neide ag Cairéal Leacaigh
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil, do chaillteanas buan féideartha láithreán neadaithe den Scréachóg Reilige i Mionlach
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach áitiúil, ar gach speiceas ialtóg (lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag) mar gheall ar láithreach an N6 GCRR beartaithe laistigh dá limistéir shealgaireachta
- Seans go mbeidh tionchar iarmharach suntasach ann, ar an scála geografach áitiúil, do chaillteanas buan 18 fhuarán chailcreacha (FP1) ag Cairéal Leacaigh, c.5.24ha de thalamh féaraigh aigéadaigh tirim-bogthais (GS3) agus c.1.30ha de ghnáthóg droch-eanaigh agus borrfháis (PF2).

Beidh tionchar ag na tionchair iarmharacha suntasacha seo freisin ar na limistéir bithéagsúlachta áitiúla seo a leanas²³: Bóthar an Chósta (R336) go dtí Bóthar Mhaigh Cuilinn N59, Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each, Mionlach go Cnoc Chúil Each, Baile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr agus limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Phluais an Chúipéara Tír Oileáin, agus limistéar bithéagsúlachta áitiúil Ghleann na Néal Tír Oileáin, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Chóras Canálach na Cathrach, agus limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dobharlaigh.

Ní féidir na caillteanais de ghnáthóg cosáin aolchloiche (lasmuigh de láithreán Eorpach ar bith), Tobar clochraithe (lasmuigh de láithreán Eorpach ar bith) agus Fraochmhá fliche (lasmuigh de láithreán Eorpach ar bith), a bhaineann leis an Tionscadal a chúiteamh go díreach. Mar sin féin, cruthófar limistéir ghnáthóg gaolmhar chun gnóthachan bithéagsúlachta a chur ar fáil do ghnáthóga gaolmhara talún portaigh agus aolchloiche go háitiúil. Is é an limistéar de ghnáthóg fraoch tirim atá á chruthú ná c.4.10ha atá níos mó ná caillteanais na ngnáthóg portaigh in bhfuil fraoch tirim, go léir le chéile (i.e. [4030], agus na mósáicí [4030/4010], [4030/4010/*7130] agus [4030/4010/6410]) le chéile (c.3.18ha). Is ionann an limistéar de ghnáthóg fhéaraigh Chailcrigh atá á chruthú agus thart ar c.7.98ha agus tá sé sin níos mó ná caillteanais chomhcheangailte an chosáin Aolchloiche agus na gnáthóige féaraigh Chailcrigh le chéile (thart ar c.1.82ha).

²³ Sainítear na limistéir bithéagsúlachta áitiúla sin i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017–2023 agus sa dréacht is déanaí de Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014–2024

9.14 Dramhaíl

Ó bhí 2018 ann, foilsíodh treoirilínte breise ina dtugtar breis sonraí maidir leis an dramhaíl a mheas mar thoisc thimpeallachta a chaithfear a chur san áireamh in TMTTanna. Ina theannta sin, tháinig doiciméid bheartais agus treirdhoiciméid bhreise i bhfeidhm ó 2018 ina leagtar amach beartas na hÉireann le haghaidh pleanáil dramhaíola agus acmhainní agus bainistiú dramhaíola ionas go mbeidh prionsabail an gheilleagair chiorclaigh agus gníomhú ar son na haeraíde leabaithe i mbeartas poiblí den sórt sin.

Déantar measúnacht ar úsáid acmhainní agus an fhéidearthacht maidir le hábhar dramhaíola agus farasbarr ábhair a ghiniúint le linn chéimeanna tógála agus oibríochta an Tionscadail. Déantar scrúdú ar an tionchar comhshaoil a d'fhéadfadh a bheith ag úsáid acmhainní agus ag giniúint agus bainistiú eascairtí dramhaíola soladaí i gcomhthéacs na timpeallachta bainistithe acmhainní agus dramhaíola áitiúla, réigiúnaí agus náisiúnta atá ann cheana féin. Sainaithnítear bearta maolaithe, i gcás inar gá, chun an tionchar a bheidh ag úsáid acmhainní agus giniúint dramhaíola ón Tionscadal a laghdú le linn na gcéimeanna tógála agus oibríochta.

Ní mheastar go mbeidh aon tionchar iarmharach suntasach ag na hoibreacha tógála a bheidh ar siúl ar feadh Chéimeanna 1, 2, 3 agus 4 agus glactar le prionsabail an bhainistithe acmhainní agus dramhaíola inbhuanaithe lena linn. In ainneoin sin, sainaithníodh bearta maolaithe cuí chun a chinntiú arís eile go gcuirfear i bhfeidhm na prionsabail maidir le bainistiú acmhainní agus dramhaíola inbhuanaithe, lena n-áirítear prionsabail an gheilleagair chiorclaigh a

bhaineann le húsáid acmhainní agus comhlíonadh an ordlathais dramhaíola.

Ní shamhlaítear go dtiocfaidh aon tionchar iarmharach suntasach chun cinn de bharr oibríochta an Tionscadail, agus glactar le prionsabail um bainistiú acmhainní agus dramhaíola inbhuanaithe lena linn. Meastar go mbeidh an tionchar iarmharach ar bhainistiú acmhainní agus dramhaíola diúltach, neamhshuntasach agus fadtéarmach.

9.15 Mórthionóiscí, Idirghaolmhaireachtaí, Idirghníomhaíochtaí agus Tionchair Charnacha

Cuireadh na hidirghníomhaíochtaí agus na idirghaolmhaireachtaí idir tosca timpeallachta san áireamh mar chuid de na measúnachtaí timpeallachta aonair. Rinneadh comparáid idir péirí idir tionchair an Tionscadail agus tionscadal tiomanta ábhartha eile maidir le gach disciplín comhshaoil. Ina dhiaidh sin, rinneadh measúnacht ar thionchair charnacha gach tionchar comhshaoil a bhaineann leis an Tionscadal agus le tionscadail phleanáilte agus thiomanta freisin. Leis sin léiríodh nach dtiocfaidh aon tionchair charnacha bhreise seachas iad sin atá sainaitheanta cheana féin sna measúnachtaí aonair chun cinn. Cuirtear an chomparáid sin i láthair i gCaibidil 21 den TMTT nuashonraithe.

I gCaibidil 21 den TMTT nuashonraithe, léirítear freisin measúnacht ar na drochéifeachtaí suntasacha dóchúla ar an timpeallacht a thagann as leochaileacht an Tionscadail i leith rioscaí mórthionóiscí agus/nó tubaistí nádúrtha. Sa mheasúnacht riosca sainiúil

do láithreán sainaithnítear agus cainníochtaítear na rioscaí de bharr an Tionscadail ag díriú ar: imeachtaí neamhbheartaithe, ach a d'fhéadfadh tarlú agus atá sochreidte, a tharlódh le linn na céime tógála agus na céime oibriúcháin. Ó scrúdú a dhéanamh ar na rioscaí sochreidte go léir a bhaineann leis an Tionscadal, áirítear iad seo a leanas ar na cásanna a mheastar gurb iad na cásanna iad lena mbaineann an baol is mó ó thaobh mórthionóisce agus/nó tubaiste de:

- imeachtaí feithiclí
- imeachtaí titimí struchtúracha
- imeachtaí dóiteáin i dtollán
- imeachtaí fiontas seirbhíse
- imeachtaí a bhaineann le dálaí talún
- imeachtaí a bhaineann huisce

I dtoradh na measúnachta sainaithníodh cé go mbeadh iarmhairtí 'an-tromchúiseach' ag baint leis na himeachtaí dá dtarlódh siad; meastar 'nach dóigh' go dtarlódh an riosca. Breithníodh na himeachtaí sin síos tríd an bpróiseas deartha agus cuimsíodh bearta sa dearadh chun déine agus iarmhairtí féideartha na n-imeachtaí sin a laghdú.

9.16 9.16 Sceideal na dTiomantas Comhshaoil

Tá achoimre ar na bearta um maolú agus tionchair iarmharacha shuntasacha an Tionscadail curtha i láthair i gCaibidil 22 den TMTT nuashonraithe. Tá Sceideal na nGealltanais Comhshaoil, lena n-áirítear ceanglais um monatóireacht, curtha i láthair i gCaibidil 23 den TMTT nuashonraithe.

10

Achoimre – An
Réiteach agus
na Buntáistí a
bhaineann leis

10. Achoimre – An Réiteach agus na Buntáistí a bhaineann leis

Go hachomair, tá saincheisteanna iompair criticiúla i gCathair na Gaillimhe agus sa cheantar máguaird faoi mar a sainaithníodh thuas lena dteastaíonn réiteach práinneach:

Tá srianta suntasacha ann, áfach, maidir le bonneagar iompair nua a fhorbairt i nGaillimh de bharr (i) cruth fisiciúil na cathrach (ii) an spás teoranta atá ar fáil (iii) an timpeallacht thógtha agus na limistéir chónaithe ar an dá thaobh d'Abhainn na Gaillimhe, agus (iv) láithreach láithreán ainmnithe.

Chun dul i ngleic leis an saincheisteanna iompair sin, d'fhorbair Comhairle Chontae na Gaillimhe, Comhairle Cathrach na Gaillimhe agus NTA réiteach foriomlán iompair a raibh an SIG mar thoradh air, a bhfuil an N6 GCRR atá beartaithe ina phríomhghné ann mar an gcomhpháirt bhóthair den straitéis seo.

Is é tátal na hanailíse agus na hoibre ar fad ar an straitéis seo go seachadann an N6 GCRR atá beartaithe na cuspóirí atá leagtha amach i gCuid 5 agus gurb é an réiteach is fearr le haghaidh cuarbhóthar nua, ó dhearcadh na timpeallachta daonna agus na timpeallachta nádúrtha de araon.

Tá dhá chineál feidhmiúlachta ag an N6 GCRR atá beartaithe. Déanann sé soláthar do riachtanas straitéiseach líonra cuimsitheach bóithre TEN-T agus nascann sé Cathair na Gaillimhe agus Réigiún an Iarthair leis an líonra bóithre náisiúnta, chomh maith le réiteach a sholáthar chun trácht straitéiseach gan ghá a bhaint de bhóithre lár na cathrach agus an spás bóthair is gá a sholáthar do mhodhanna eile iompair, is iad sin siúl, rothaíocht agus iompar poiblí. Tá an dá fheidhm sin comhlántach.

Tá acmhainn an líonra bóithre atá ann neamhleor go hiomlán mar go meascann an trácht go léir agus bíonn

coisithe, rothaithe agus úsáideoirí leochaileacha bóithre ina measc. Leis an réiteach foriomlán iompair déantar gluaiseachtaí tráchta agus éileamh taistil a dheighilt agus treoraíonn sé é chuig an mbealach nó an modh malartach is oiriúnaí. Tá acmhainn CCNG an N6 atá beartaithe deartha chun soláthar a dhéanamh d'éileamh amach anseo.

Tá castacht an N6 GCRR atá beartaithe mar thoradh ar (i) chastacht na saincheisteanna iompair a bhféachann sé le dul i ngleic leo (ii) líon na srianta suntasacha a raibh an fhoireann deartha le hoibriú fúthu. Maidir leis sin, bhí gá le roinnt idirghabhálacha suntasacha innealtóireachta in áiteanna.

Mar sin féin, tá na hidirghabhálacha innealtóireachta riachtanach chun laghdú agus maolú a dhéanamh ar thionchair fhéideartha dhiúltacha an N6 GCRR atá beartaithe a thiofadh chun cinn seachas sin agus atá i gcomhréir agus a bhfuil údar leo go hiomlán sna himthosca.

Ag cur san áireamh an timpeallacht thógtha agus gaireacht dhosheachanta an Tionscadail do limistéir chónaithe, ar an drochuair agus go dosheachanta scartálfar roinnt réadmhaoine mar gheall ar an Tionscadal. Mar sin féin, ní mór breathnú air sin agus é a chothromú i gcomhthéacs na dtairbhí foriomlána a sheachadfaidh an fhorbairt bóthair atá beartaithe faoi mar atá achoimrithe arís thíos:

- Soláthróidh sé **bealach straitéiseach**, a bheidh ina chuid de líonra cuimsitheach TEN-T, trasna Abhainn na Gaillimhe gan gá dul trí lár na cathrach

- Beidh an bealach straitéiseach sin ina thrasghearradh **ardchaighdeáin** agus soláthróidh sé an **acmhainn a theastaíonn don trácht straitéiseach** a fhreastalaíonn ar an gcathair agus a nascann an contae leis an líonra náisiúnta
- Feabhsaíonn sé an **nascacht le Réigiún an Iarthair** i.e. limistéir agus cúlchríoch an chontae atá thar limistéar na cathrach agus soláthróidh sé nascacht leis na bóithre náisiúnta uile agus le Réigiún an Iarthair dóibh siúd a bhfuil cónaí orthu i nGaillimh agus sa chuid eile den tír.
- Lena chois sin, tá rochtain ar an mbealach straitéiseach seo teoranta do na hacmhail a **chosnóidh an buntáiste bóthair amach anseo** agus ciallaíonn sé go bhfuil a **acmhainn slán**
- Baineann tábhacht Eorpach leis an mbealach seo ag cur san áireamh go síneann **ainmniúchán líonra cuimsitheach TEN-T** siar ón gcathair go dtí ceann aistir an N6 GCRR atá beartaithe agus soláthróidh sé nasc le Réigiún an Iarthair de chaighdeán bealaigh chuimsithigh de réir TEN-T
- Déanann sé soláthar don **trácht straitéiseach a théann isteach i gCathair na Gaillimhe** agus nascacht le criosanna gineadóirí agus aomthóirí tráchta.
- Soláthraíonn an bealach seo **naisc riachtanacha cathrach** chun an trácht a dháileadh ar mhodh níos fearr
- Comhlíonann sé feidhmiúlacht **chomhpháirt bhóithre an réitigh iompair ilchóiracha fhoriomláin** agus cumasaíonn sé athdháileadh an spáis bhóithre reatha laistigh den chathair ar bhearta iompair phoiblí agus soghluaisteachta cliste agus tá sé ina chuid den réiteach iompair iomlánach inbhuanaithe. Agus dá bhrí sin éascaíonn sé **córas iompair phoiblí níos éifeachtaí agus soláthar rogha ilchóiracha taistil.**
- Cuireann sé **feabhas ar na leibhéil sábháilteachta** do gach úsáideoir bóithre poiblí.
- Trí **dul i ngleic le ceisteanna brú tráchta na cathrach**, soláthróidh sí **caighdeán maireachtála níos fearr** d'áitritheoirí na cathrach agus soláthróidh sí **timpeallacht i bhfad níos sábháilte** le cónaí ann
- Trí **laghdú a dhéanamh ar líon na gcarranna** ar na bóithre laistigh de lár na cathrach agus feabhas a chur ar sráid-dhreacha, éascófar oibrithe agus mic léinn chun turais a dhéanamh ag baint úsáide as **modh iompair ilchóiracha**. Áirítear leis sin siúl, rothaíocht agus taisteal ar an gcóras iompair phoiblí
- Soláthraíonn sé nascacht leis na bóithre náisiúnta trí acomhail chun aistriú gluaiseachtaí trasna na cathrach chuig an mbonneagar bóithre nua a uasmhéadú, agus mar sin déantar **limistéar lár na cathrach a fhuascailt agus a shaoradh ón mbrú tráchta** a bhíonn ann mar gheall ar thrácht a bhíonn ag iarraidh droichead lár na cathrach a rochtain chun Abhainn na Gaillimhe a thrasnú.
- Meallann sé trácht ó limistéar lár na cathrach agus mar sin éascaítear athdháileadh spáis bhóithre ar an iompar poiblí rud a chuirfidh feabhas ar **iontaofacht fad turais don iompar poiblí.**
- **Freastalaíonn sé ar an éileamh mór** idir criosanna ar cheachtar taobh den chathair, go díreach agus trí fheabhsúcháin shuntasacha a chumasú ar sheirbhísí siúil, rothaíocht agus iompar poiblí.
- Soláthraíonn sé bealach breise trasna na habhann le **nascacht ar ais chuig an gcathair** ar cheachtar taobh den trasnú droichid.
- Éascaíonn sé **timpeallacht níos fearr i lár na cathrach** do chách mar gheall ar laghdú ar an mbrú tráchta, agus mar sin **spreagtar siúl agus rothaíocht** mar mhodhanna iompair sábháilte.

Breithníodh a lán roghanna eile. Baineann níos mó damáiste leis na roghanna eile, áfach, i gcomhthéacs scartáil réadmhaoine agus tionchair fhéideartha chomhshaoil eile i gcomparáid leis an N6 GCRR atá beartaithe.

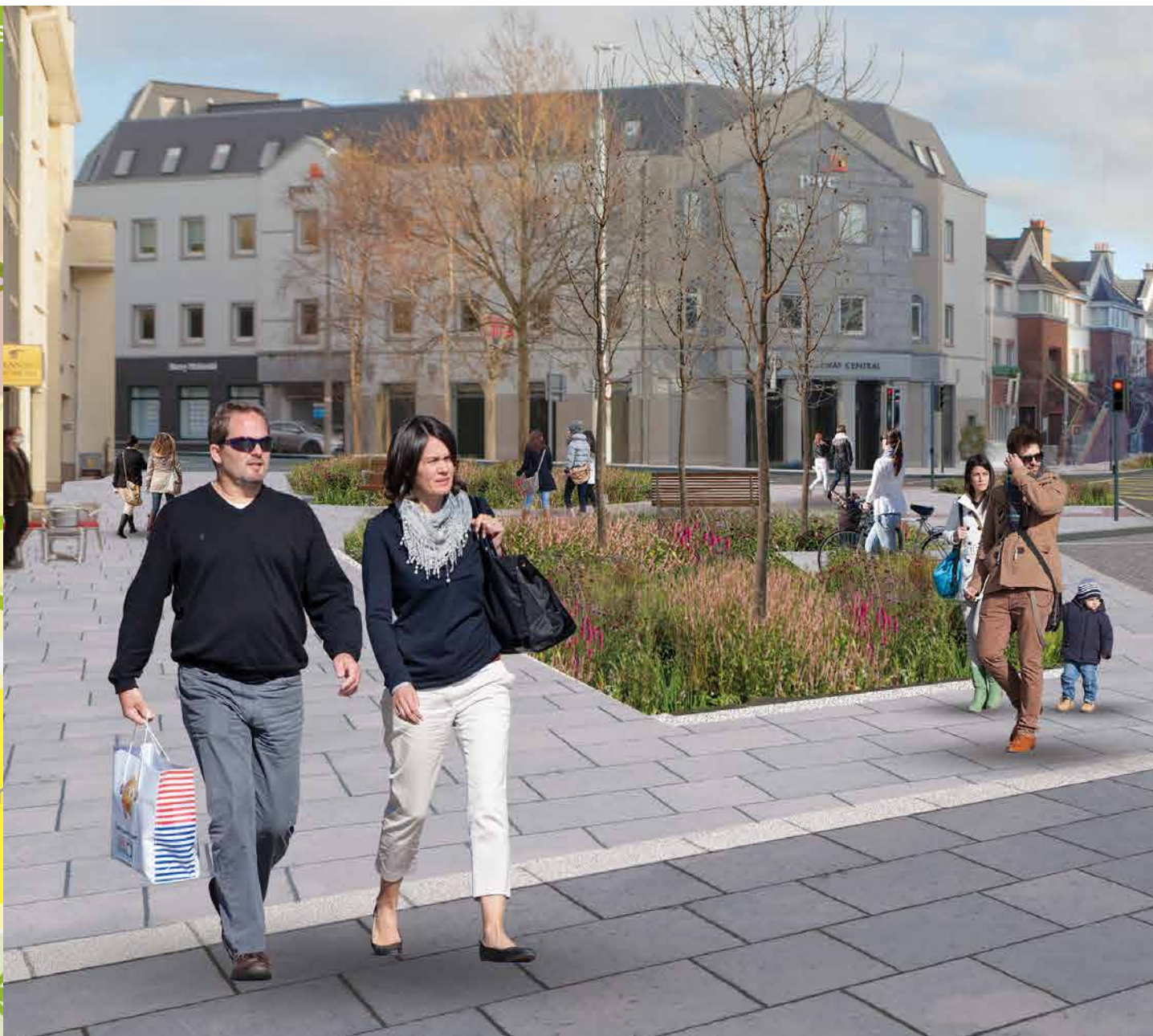
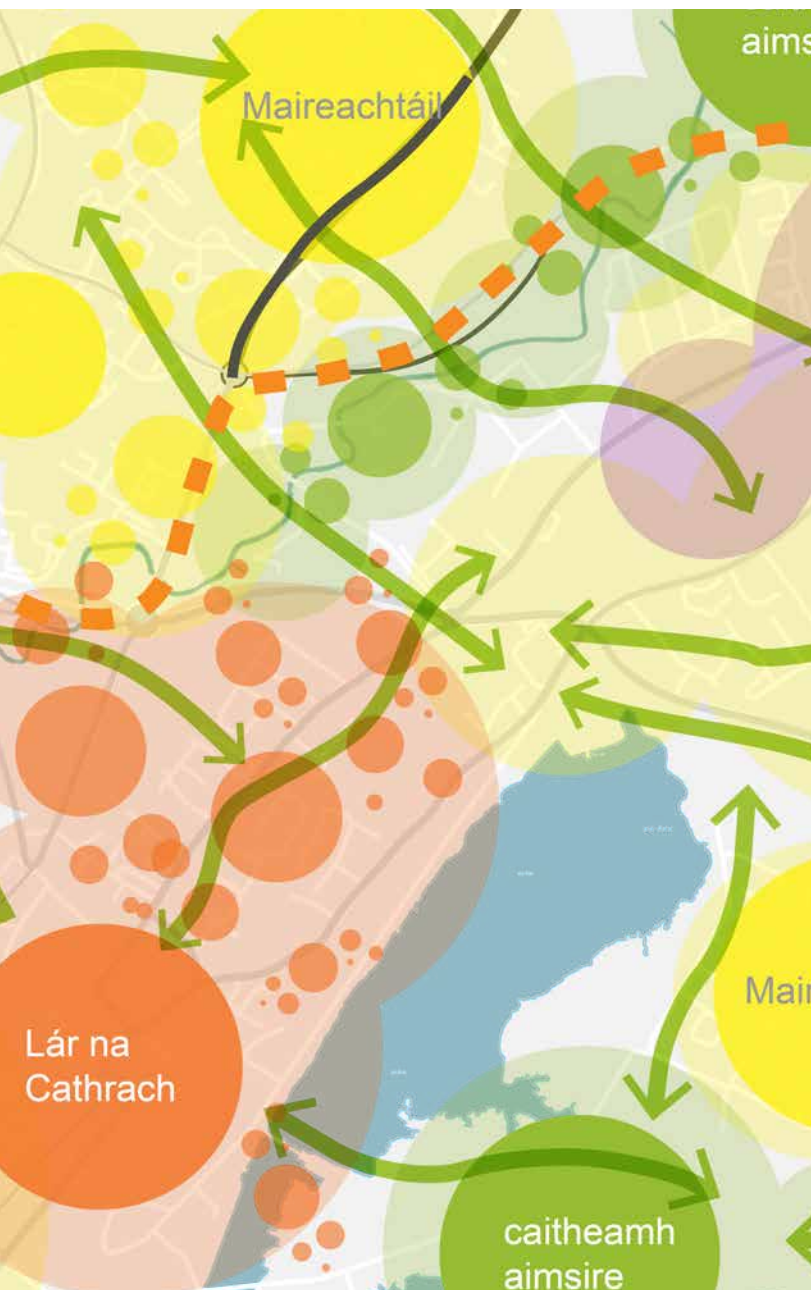
Is é an N6 GCRR atá beartaithe an réiteach is fearr le haghaidh bóthar nua agus tá sé comhsheasmhach le planáil chuí agus forbairt inbhuanaithe. Tá tacaíocht ag an tuairim sin agus tá sí deimhnithe ag tacaíocht beartais a áiríodh le déanaí le haghaidh SIG agus comhbheart araon, lena n-áirítear an N6 GCRR atá beartaithe, sna Pleananna Forbartha ábhartha do Ghailimh.

An aerial photograph of a city, likely Dublin, showing a river (the Liffey) flowing through it. A large bridge with multiple arches spans the river, with several cars driving across it. The city is built on a hillside, with lush green trees and various buildings, including a prominent yellow building. The right side of the image is overlaid with a large orange graphic element containing text.

11

Cad a Tharlóidh
Anois?

11. Cad a Tharlóidh Anois?

Tá cóip den Tuarascáil MTT nuashonraithe agus and Ráiteas Tionchair Natura (NIS) nuashonraithe faoin Tionscadal ar fáil le breathnú orthu nó lena n-íoslódáil ó www.N6GalwayCityRingRoad.ie

Tá na léarscáileanna agus sceidil a bhaineann leis na Scéimeanna reachtúla ar fáil fresin ar www.N6GalwayCityRingRoad.ie

Tá gach cáipéisíocht eile faoin bhfreagairt seo ar an IFB 2025 ar fáil ar www.N6GalwayCityRingRoad.ie

Ní mór don Bhord Pleanála (ABP) an fhaisnéis nuashonraithe a bhreithniú sula ndéanfar cinneadh ar cibé cead a thabhairt nó gan cead a thabhairt i leith an N6 GCRR atá beartaithe. Féadfaidh an Bord Pleanála Scéim Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe nó cuid ar bith di a cheadú faoi Alt 51 d'Acht na mBóithre 1993 arna leasú, le coinníollacha nó le mionathruithe nó gan coinníollacha nó gan mionathruithe nó féadfaidh sé diúltú do chead a thabhairt i leith na forbartha sin nó i leith cuid di.

Faoi réir cead ón mBord Pleanála agus infhaighteacht an mhaoinithe agus gan dúshláin dhlíthiúla ar bith, rachaidh Tionscadal ar aghaidh ansin go ceannach talún, dearadh mionsonraithe, soláthar conraitheora agus ar deireadh an chéim tógála.

